هەرێمی کوردستان - عێراق
ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆلەکان
39

ساڵی/ 2007 – بەرگی سی و نۆ

چاپی یەکەم/ ساڵی 2007

پێرست

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (25) خولی دووەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2007/1/7 ل5

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (26) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/1/8 ل37

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (27) خولی دووەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2007/1/14 ل63

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (28) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/1/15 ل117

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (1)ی نائاسایی خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/1/24ل125

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی دەستپێك خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/3/13 ل171

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (1) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/3/26 ل181

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (2) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/3/27 ل235

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (3) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/4/2 ل279

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (4) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/4/3 ل317

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (5) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/4/4 ل343

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (6) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/4/10 ل385

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (7) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/4/11 ل445

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (8) خولی دووەمی هەڵبژاردن – شەممە 2007/4/14 ل549

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (9) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/4/16 ل577

ج- بەڕێوەبەرایەتییەکانی چاودێری ناکامەکان.

6- بەڕێوەبەرایەتی گشتی چاکسازی گەورەو منداڵان.

دووەم: دەزگاکانی داد بەپێی یاسای تایبەت بەخۆی کارو ئەرك و تایبەتمەندییەکانی جێ بەجێ دەکات بەمەرجێك لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك نەبێت.

ماددەی حەوتەم:

یەکەم: ئەنجومەنێك لە وەزارەت پێکدێت پێی دەگوترێت (ئەنجومەنی وەزارەتی داد)و لەمانە پێك دێت:

1-وەزیر: سەرۆکە.

2- بریکاری وەزارەت: جێگری سەرۆکە.

3- سەرۆکی ئەنجومەنی راوێژکاری گشتی: ئەندامە.

4- سەرۆکی داواکاری گشتی: ئەندامە.

5- بەڕێوەبەری گشتی داد: ئەندامە.

6- بەڕێوەبەری گشتی تۆمار کردنی خانووبەرە: ئەندامە.

7- بەڕێوەبەری گشتی فەرمانگە دادییەکان: ئەندامە.

8- بەڕێوەبەری گشتی چاکسازی گەورەو منداڵان: ئەندامە.

دووەم: مەرجە بەڕێوەبەری گشتی خاوەن بڕوانامەی زانکۆ بێت لە یاسا, یان هاوشانی و خاوەن شارەزایی و خزمەتێك بێت لە (15) ساڵ کەمتر نەبێت.

سێیەم: ئەنجومەن مانگانە لەسەر بانگهێشتی سەرۆك جارێك کۆ دەبێتەوەو لە کاتی نەهاتنیشی جێگرەکەی جێی دەگرێتەوە.

چوارەم: نیسابی بەستنی ئەنجومەن بە ئامادە بوونی دوو لەسەر سێی ئەندامانی تەواو دەبێت و بڕیارەکانی بە زۆرینەی دەنگی ئەندامە ئامادە بووەکان دەدرێت و لە کاتی یەکسانی بوونی دەنگەکانیش ئەو لایەنە پەسند دەکرێت کە سەرۆکی لەگەڵدایە.

پێنجەم: ئەنجومەن سکرتێرێکی دەبێت کە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت لە یاسا و کاروباری ئەنجومەن رێك دەخات.

ماددەی هەشتەم: ئەنجومەن ئەم ئەرکانە دەگرێتە ئەستۆ:

1-دانان و وتووێژ کردن لەسەر ئامانجی گشتی پلانی ساڵانەی وەزارەت و بڕیاردان لەسەری.

2- ئامادە کردنی بودجەی وەزارەت و میلاکی.

3- لێکۆڵینەوە لەو پێشنیازانەی کە تایبەتن بە دامەزراندن, یان هەڵوەشاندنەوە, یان لێکدانی فەرمانگەکانی سەر بە وەزارەت.

4- لێکۆڵینەوە لەو بابەتانەی کە وەزیر بۆی دەنێرێ.

ماددەی نۆیەم: وەزیری داد بۆی هەیە روو لە ئەنجومەنی دادوەری لە هەرێم بکات بۆ رەزامەندی دەربڕین لەسەر ئینتیدابی دادوەر و دادوەری دادگای تەمییزیشی لەگەڵدا بێت بۆ سەرۆکایەتی یەکێك لە دەزگاکانی وەزارەتی داد.

ماددەی دەیەم:

1-ئەرك و تایبەتمەندی و پێکهاتەکانی وەزارەت بە پێڕەو دەست نیشان دەکرێ.

2- وەزیر بۆی هەیە لە کاتی پێویستدا بەڕێوەبەرایەتی و بەش و هۆبە لە نوێ دابنێ, یان لێکیان بدات.

3- وەزیر بۆی هەیە رێنمایی بۆ ئاسانکاریی جێبەجێ کردنی ئەم یاسایە دەربچوێنێ.

ماددەی یازدەم: کارمەندانی دادگاکانی پێداچوونەوە (ئیستئناف) لە هەرێم بەستراونەتەوە بە وەزارەت جگە لە دادوەرەکان, بە مەرجێك لە رووی کارگێڕییەوە لە ژێر سەرپەرشتی سەرۆکەکانی دادگا ناوبراوەکان بن.

ماددەی دوازدەم: یاسای ژمارە (12)ی ساڵی 1992ی وەزارەتی دادی هەرێمی کوردستانی عێراق هەڵدەوەشێتەوەو پێڕەو و رێنماییەکانی بەپێی ئەو یاسایەی دەرچوون کاریان پێدەکرێ, کە لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك نەبن, تاکو پێڕەو و رێنمایی تر جێیان دەگرنەوە.

ماددەی سێزدەم: دەبێ وەزیرە تایبەتمەندەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێ بەجێ بکەن.

ماددەی چواردەم: ئەم یاسایە لە رۆژی بلاْوکردنەوەی لە رۆژنامەی (وەقائیعی کوردستان)دا جێ بەجێ دەکرێت.

هۆیەکانی دەرچوواندنی ئەم یاسایە

لە پێناوی چەسپاندنی بنچینەی جیاکردنەوەی دەستەلاْتەکان و سەربەخۆیی دادوەریی و رێز لێنان لە ماف و ئازادی و لە پێناو پەرەپێدانی دەزگاکانی داد کە بەرپرسیەتیەکی زۆریان بۆ هێنانەدی دادوەری هەیە, پێویست وا دەخوازێ هەیکەلی وەزارەتی داد لەسەر بنچینەیەکی زانستی دابمەزرێتەوە, تاکو بتوانێ کارو ئەرکە یاسایی و دادوەری و جیاکردنەوەی ئەرکە دادوەرییەکان لێیانەوە ئەنجام بدات, بەو ناوەی بەشێکە لە دەستەلاْتی جێ بەجێ کردن و لەبەر رۆشنایی و رابەری ئامانجە ناوبراوەکان و بۆ دابین کردنیان ئەم یاسایە دەرچوێنرا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس, ئەم پرۆژەیەش دەدرێتە لیژنەی یاسایی و ئەندامانی پەرلەمان, ئێستا خاڵی سێیەم لە بەرنامەی کار خوێندنەوەی یەکەمی یاسای وەزارەتی رۆشنبیری, فەرموو کاك تارق.

بەڕێز طارق محمد سعید جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یاسای وەزارەتی رۆشنبیری

ماددەی یەکەم: مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە ماناکانی بەرامبەریانە لەم یاسایەدا:

1-هەرێم: هەرێمی کوردستانی عێراق.

2- وەزارەت: وەزارەتی رۆشنبیری هەرێم.

3- وەزیر: وەزیری رۆشنبیری هەرێم.

4- بریکاری وەزیر: بریکاری وەزارەتی رۆشنبیری هەرێم.

ماددەی دووەم: وەزارەت ئەم ئەرك و فرمانانە دەگرێتە ئەستۆ:

1-پاراستنی رەسەنایەتی رۆشنبیریی کوردستانی و پەرەپێدانی بە جۆرێکی وا کە لەگەڵ بەها رەوشتیەکانی کۆمەڵگای کوردستان و ئامانجەکانی بزووتنەوەی رزگاریخوازیی کوردستان و بۆچوونە دیموکراتیەکانیدا بگونجێ و گیانی لەگەڵ یەکتر گونجان و برایەتی لەناو رۆڵەکانی گەلی کوردستاندا گەشە پێ بدات و پەیوەندیی رۆشنبیری لە نێوان گەلی کورد و گەلانی ناوچەکە و جیهان دروست بکات.

2- پشتگیری کردن و هاندانی بزووتنەوەی دانان و وەرگێڕان و بلاّوکردنەوە لە هەرێمدا و یارمەتیدانی نووسەر و ئەدیب و شاعیر و هونەرمەندان بۆ بلاّو کردنەوە و یاریدەدانی چاپکردنی بەرهەمەکانیان.

3- دامەزراندنی دەزگای چاپ و رۆژنامەنووسی و بلاّوکردنەوەو دابەشکردن.

4- دامەزراندنی کتێبخانەی نیشتمانیی هەرێم.

5- دامەزراندنی مەڵبەندێکی گشتی بۆ هونەرەکان.

6- هاندانی بەهرەی ئەدەبی و هونەری و زانستی و وەرزشی داهێنەر لە لای لاوان.

7- ئاراستە کردنی گرنگی دانێکی تایبەت بە رۆشنبیریی منداڵ لە رووی ئەدەبی و هونەرییەوە.

8- پشتگیریی کردن و هاندانی بزووتنەوەی شانۆ و هونەری میللی و پیشەسازیی سینەمای کوردی.

9- پشتگیریی کردن و هاندانی یەکێتی و رێکخراو و یانەکان و تیپە رۆشنبیریی و ئەدەبی و هونەری و زانستی و وەرزشی.

10- سازدانی میهرەجان و بەیەکگەیشتن و کۆڕی رۆشنبیریی ئەدەبی و وەرزشی و رێکخستنی پێشانگای هونەری شێوەکاریی.

11- ژیاندنەوەی کەلەپووری نەتەوایەتی میللی لە هەموو بوارەکانی (ئەدەبی هونەری و پیشەسازییە میللەکان)و دامەزراندنی مۆزەخانەی تایبەت بەوانەو پشتگیری کردن و فراوان کردنی ئەوەی تا ئێستا هەبووە.

12- بەدوا داگەڕانی ئاسەواری کۆن و پاراستنیان و گەڕاندنەوەی ئەوانەی لە دەرەوەی هەرێمن و دامەزراندنی مۆزەخانەی نیشتمانیی و مۆزەخانەی خۆجێیەتی و پشتگیری کردن و فراوان کردنی ئەوانەی هەنە.

13- دامەزراندنی ئێستگەی رادیۆ و تەلەفزیۆن و مۆڵەتدانیان بەپێی یاسا.

14- دامەزراندنی ئاژانسی دەنگوباس.

ماددەی سێیەم:

یەکەم: وەزیر: سەرۆکی باڵای وەزارەتەو بەرپرسە لە کارەکانی و ئاراستە کردنی سیاسەتەکەی و لەوەوە ئەو بڕیار و فەرمانانەو ڕێنماییانە دەردەچن, کە پەیوەندییان بە ئەرکەکانی وەزارەت و پێکهاتەکانی و دەستەڵات و هەموو کاروبارە هونەری و دارایی و ڕێکوپێکی بەپێی حوکمەکانی یاساوە هەیە.

دووەم: بریکاری وەزارەت: یارمەتی وەزیر دەدات لە ئاراستە کردنی کاروباری وەزارەت و سەرپەرشتی کردنی کارەکانی لە چوارچێوەی ئەو دەستەڵاتانەی کە پێی دەدرێ و دەبێ خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت.

سێیەم: ڕاوێژکاران: ژمارەیان لە (4) ڕاوێژکار پتر نابێ و دەبێ خاوەن بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بن و شارەزایی و کارامەییان هەبێت.

ماددەی چوارەم: وەزارەت لەم پێکهاتەو بەڕێوەبەرایەتییانەی خوارەوە پێك دێت:

1-نووسینگەی وەزیر: فەرمانبەرێك سەرۆکایەتی دەکات, کە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت و چەند فەرمانبەرێك یاریدەی دەدەن.

2- نووسینگەی بریکاری وەزارەت: فەرمانبەرێك سەرۆکایەتی دەکات, کە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت و چەند فەرمانبەرێك یاریدەی دەدەن.

3- بەڕێوەبەرایەتیە گشتییەکانی کاروباری کارگێڕی و دارایی لەمانە پێك دێت:

أ-بەڕێوەبەرایەتی کارگێڕی و کاروباری تاکەکان.

ب- بەڕێوەبەرایەتی ژمێریاری و وردکاریی.

ج- بەڕێوەبەرایەتی پلان و بەدواداچوون.

د- بەڕێوەبەرایەتی پەیوەندییەکان.

هـ- بەڕێوەبەرایەتی کاروباری یاسایی.

4- بەڕێوەبەرایەتی گشتی ڕۆشنبیری و هونەری لە پارێزگاکانی هەرێم پێك دێن لە:

أ-بەڕێوەبەرایەتی دانان و وەرگێڕان و بڵاوکردنەوە.

ب- بەڕێوەبەرایەتی هونەری شێوەکاری.

ج- بەڕێوەبەرایەتی سینەماو شانۆ.

د- بەڕێوەبەرایەتی چاودێری زانستی.

هـ- فەرمانگەی ڕۆشنبیری منداڵان.

و- بەڕێوەبەرایەتی کەلەپووری میللی.

ز- بەڕێوەبەرایەتی لێکۆڵینەوەی ئاواز و مۆسیقا.

ح- بەڕێوەبەرایەتی ڕۆشنبیری تورکمانی.

گ- بەڕێوەبەرایەتی ڕۆشنبیری ئاشووری.

ی- بەڕێوەبەرایەتی ڕۆشنبیری سریانی.

ك- بەڕێوەبەرایەتی ڕۆشنبیری لە پارێزگاکانی هەرێمدا.

هەرێمی کوردستان - عێراق
ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستان - عێراق

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆلەکان

40

سالی/ 2007 – بەرگی چل

چاپی یەکەم/ سالی 2007

پێرست

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (10) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/4/17 ل5

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (11) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/4/18 ل77

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (12) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/4/24 ل127

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (13) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/4/25 ل181

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (14) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/5/7 ل241

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (15) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/5/9 ل319

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (16) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/5/14 ل361

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (17) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/5/15 ل405

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (18) خولی دووەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2007/5/27 ل457

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (19) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/5/28 ل519

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (20) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/5/29 ل585

1- ئامادەكردنی پێشنیاری یاسایەك بۆ خۆپاراستن لە تیشك, لەئامادەكردنیدا راسپاردە و رێنمایەكانی ئاژانسی نێودەوڵەتی بۆ وزەی ئەتۆمی IAWA یان رێكخراوی تەندروستی جیهانی WHO و رێكخراوی پاراستنی ژینگەی سەر بە نەتەوە یەكگرتووەكان UNEP و دەستەی عێراقی بۆ كۆنترۆڵكردنی كەرەستە تیشكدەرەكان لەبەرچاو دەگرێ, جگە لە لایەنە جیهانیەكانی پەیوەندیدار.

2-ناساندنی تیشكی ئایۆنیدار و پۆلێنكردنی دروستكەر و سەرچاوەكانی تیشكەكە و دەركردنی روونكردنەوەی پەیوەست پێیەوە و هۆكارەكانی خۆپاراستن لە تیشك و ناساندنی یەكەكانی پێوانەكردنی چالاكی تیشكدانەوە و بڕی تیشك و دەستنیشانكردنی كەمترین رادەی رێگا پێدراو بۆ كارگەران و نەخۆش و دانیشتوان بەگشتی و ژینگەدا, لەدانانی راسپاردە و رێنماییەكانی ئاژانسی نێودەوڵەتی وزەی ئەتۆمی IAWA و رێكخراوی جیهانی WHO و رێكخراوی پاراستنی ژینگەی سەر بەنەتەوە یەكگرتووەكان UNEP و دەستەی عێراقی بۆ كۆنترۆڵكردنی كەرەستە تیشكدەرەكان, لەبەرچاو دەگرێ جگە لە لایەنەكانی دیكەی جیهانی پەیوەندیدار.

3-دەركردنی مۆڵەتی رەزامەندی نواندن لەسەر هاوردن و دانانی ئامێرە تیشك دەرەكان و سەرچاوە تیشكدەرەكان و دەست نیشانكردنی شوێنی دامەزراندن و عەمباركردنی لەگەڵ دەركردنی رێنمایی تایبەت بە هەرایەكەیان.

4-دیاریكردنی ئەو تایبەتمەندیانەی كە پێویستە لەشوێنەكانی سەرەوە دابینبكرێ بەپێی جۆر و وزەی ئەو تیشكەی لێیەوە دەردەچێت, بەجۆرێك ساغی و تەندروستی مرۆڤ و ژینگە مسۆگەر بكات.

5-پۆلێنكردنی ئەو كارمەندانەی لەمەیدانی بەكارهێنانی تیشكی ئەیۆنی كاردەكەن بەپێی بەرزەفتكاری تایبەت و بەپێی وەرگرتنی ئەو بڕە تیشكەی كە رووبەڕووی دەبنەوە و, سەپاندنی رێگاكانی خۆپاراستن كە پێویستە بۆ پاراستنیان لەمەترسیەكانی تیشك پەیرەوی بكەن و بەدواداچوون بۆ پابەندبوون پێیەوە.

6-سەرپەرشتی كردنی جێبەجێكردنی ئەو رێنماییانە لەلایەن خاوەن مۆلیدەكان و سەرچاوەكانی تیشك و پابەندبوون پێیەوە و, چاودێریكردنی هەموو ئەو كارمەندانەی لەكێلگەكانی تیشك كاردەكەن و وەرگرتنی رێكارەكان بۆ وەستاندنی بەكارهێنانی و, دەست بەسەرداگرتنی سەرچاوەكان لەو حاڵەتانەی كەپابەند نەبن پێیانەوە.

7-چاودێری كردنی دامەزراندن و كارپێكردنی دروستكەر و سەرچاوەكانی تیشك, لەهەموو مەیدانەكانی ئاشتی, بەتایبەتی تەندروستی بۆ دەست خستنی هەموو پێداویستیەكانی خۆپاراستن لە تیشكدانەوە لەو باڵەخانانەی لێی دادەمەزرێ و لەبەكارهێنانی لەپێناو مسۆگەركردنی سەلامەتی بەكارهێنانی و سوود وەرگرتن لێی بەباشترین شێوە, لەلایەن خۆپاراستن لەكەوتنە بەر ئەو تیشكەی لێیەوە دەردەچێت, یان پێیەوە پیس دەبێ, هەروەها بۆ دیاریكردنی دروستكەر و ئەو سەرچاوانەی وەبەر مۆڵەت دەكەون, یان ناكەون لەگەڵ بڵاوكردنەوەی لەرۆژنامە فەرمیەكان لەهەرێمدا.

8-دەرکردنی بەرزەفتکاری و ڕێنماییەکانی کە ڕێوشوێنەکانی خۆپاراستن کە پێویستە بگرێتە بەر بۆ ڕێگەگرتن لەڕوودانی ڕووداوە خۆجێییەکان, یان گشتییەکان و هەروەها دانانی پلانەکان بەدوورودرێژی بەسە بۆ کۆنترۆڵکردنی ئەو جۆرە ڕووداوانە ئەگەر ڕوویدەن.

9-ئاگادارکردنەوەی خاوەنی دروستکەر و سەرچاوەکانی تیشك, کەتەنها خاوەن تواناکان بۆ کارکردن لە کێڵگەکانی تیشکدانەوە دابمەزرێنن و مسۆگەرکردنی پشکنینی یەکەم و بەردەوام, بۆ هەر یەکێکیان بەپێی ڕێنماییەکان و لەسەر خەرجی خاوەنەکەی.

10-ئامادەکردنی هۆیەکانی پێوانی بڕی تیشکدانەوە کە تووشی هەر کەسێکی کارمەند دەبێت, لەمەیدانی تیشکدانەوە لەسەر خەرجی خاوەن دروستکەرەکان و سەرچاوەکانی تیشکدانەوە و دانان و خوێندنەوەی بەردەوامی دوای گۆڕین و ئاگادارکردنەوەی خاوەنەکەی و تاك لەهەر تێپەڕاندنێك لەو سنوورەی لەسەری ڕاهاتوون, یان ڕێگەی پێدراوە و جێگیرکراوە بۆ ڕێنماییەکانی یاسای خۆپاراستن لە تیشکدانەوە و یارمەتیدان بۆ دووركەوتنەوە لەڕوودانی ئەم حاڵەتانە و وەرگرتنی ڕێکارەکانی پێویست بۆ ڕوونەدانی و لەگەڵ دەست بەسەر داگرتنی سەرچاوەکانی لەحاڵەتی پابەندنەبوون پێیەوە.

11-هەماهەنگی کردن لەگەڵ ئاژانسی نێودەوڵەتی بۆ وزەی ئەتۆمی و دەستەی عێراقی بۆ کۆنترۆڵکردنی سەرچاوە تیشکدەرەکان و ئەو تاقیگانەی لەلایەنی جیهانیەوە دانیان پێدانراوە بۆ مەبەستی ڕاهێنان و ئامادەکردنی زانستی و فێرکاری بەتایبەتی بەر لەدامەزراندن و بەکارخستنی مولیدەکانی تیشکی خاوەن وزەی بەرز بۆ مەبەستی لەناوبردنی بۆ وێنە وەرەمەکانی شێرپەنجە......

ماددەی چوارەم: دەستە ئەنجومەنێکی دەبێ کە لەمانە پێك دێت:

1-سەرۆکی دەستە/ سەرۆك.

2- نوێنەرانی وەزارەتی تەندروستی/ ئەندام.

3- نوێنەرانی وەزارەتی ژینگە/ ئەندام.

4- نوێنەرانی وەزارەتی بازرگانی/ ئەندام.

5- پزیشکێکی پسپۆڕ بۆ خۆپاراستن لە تیشك و شارەزا لە بەکارهێنانی تیشك, بۆ چارەسەرکردنی نەخۆشیەکان/ ئەندام.

6- نوێنەرانی وەزارەت و لایەنەکانی دیکەی سوودمەند لە تیشکدان, بەمەرجێك شارەزابن لە فیزیای تیشکدانەوە و بەکارهێنانەکانی تیشك و خۆپاراستن لێی/ ئەندام.

پشت بەستان بە شارەزا و ڕاوێژکارانی........پسپۆڕ.

ماددەی پێنجەم: سەرۆکی دەستە بە پلەی تایبەت و دەسەڵاتی دەست خستنە ناو مەیدانەکان و شوێنی دروستکەرەکان و سەرچاوەکانی تیشکدانی هەیە بۆ مەبەستی خۆپاراستن لێی.

ماددەی شەشەم: دەستە لەمانە پێك دێت:

1-بەڕێوەبەرایەتی کارگێڕی و دارایی و ئەمانەی پێوە دەلکێ:

أ- بەڕێوەبەرایەتی کارگێڕی و فەرمانبەران: بەڕێوەبەرێك سەرۆكایەتی دەكات كە هەڵگری بڕوانامەی زانكۆیی بەرایی بێت.

ب- ژمێریاری و وردبینی: كاروباری دارایی و ئامادەكردنی بودجە و وردبینیكردنی دەگرێتە ئەستۆ.

2-بەڕێوەبەرایەتی یاسایی و چاودێریكردن: ئەركەكانی دەركردنی ڕێنماییەكانی پەیوەندیدار بەخۆپاراستن لە تیشكدانەوە و مۆڵەتپێدان و وەرگرتنی ڕێكارە یاساییەكان لەكاتی پێویستدا زۆری دیكەش لەكاروبارە یاساییەكانی دیكە.

3-پەیوەندیەكان و بڵاوكردنەوە: ئەركەكانی هەماهەنگ كردن لەگەڵ لایەنەكانی پەیوەندیدار, لە ناوەوە و دەرەوەی هەرێم و ڕێكخراوە عێراقی و جیهانیەكان و بڵاوكردنەوەی زانیاریەكان دەستە دەری دەكات.

4-بەڕێوەبەرایەتی كاروباری هونەری: ئەركەكانی ئامادەكردنی هەموو هۆیەكانی فێركردن و پێگەیاندن و بەڵگەنامەكانی تایبەت بە خۆپاراستن لەتیشكدانەوە و ستانداردەكانی جیهانی پەیوەندیدار و ئاسانكردن لە سوود لێوەرگرتنی بە باشترین شێوە.

5-بەڕێوەبەرایەتی خزمەتە تەكنۆلۆژیەكان: ئەركەكانی پێشكەشكردنی خزمەتگوزاریە زانستیەكان و تەكنۆلۆژیەكان لەكاتی بەكارخستنی ئاسایشی دروستكەرەكان و سەرچاوەكانی تیشكدانەوە و لەكاتی ڕووداوەكاندا.

6-بەڕێوەبەرایەتی تاقیگەكان: تاقیگەكانی بەركەوتنی كەسی و تاقیگەكانی عەمباركردنی تیشكدانەوە و تاقیگەكانی چاودێریكردنی ژینگە لەپیسبوون بەكەرەستەكانی تیشكدەر و ڕادەی تیشكدانەوە تیایدا و تاقیگەكانی پشكنینی كەرەستەكانی خواردەمەنی دەگرێتەوە, تاقیگەكانی بەركەوتنی كەسی هۆیەكانی پێوانەی بڕی تیشكدەری هەر تاكێكی كارمەند لەكێڵگەی تیشكدانەوە ئامادە دەكات و بەسەریاندا دابەش دەكات و دەیانگۆڕێ و دەیانخوێنێتەوە و, بەشێوەیەكی بەردەوام لەسەر خەرجی لایەنە سوومەند دەبێ.

ماددەی حەوتەم: ئەنجومەنی دەستە دەسەڵاتی سەرلەنوێ دامەزراندن و هەڵوەشاندنەوەی بەڕێوەبەرایەتی و بەشەكانی بەپێی پێویست دەبێ.

ماددەی هەشتەم: بودجەی دەستە سەربەخۆیە.

ماددەی نۆیەم: دەسەڵاتەكانی دەستە و پەیوەندیەكانی لەگەڵ خاوەنی دروستكەر و سەرچاوەكانی تیشكدانەوە (لایەنەكانی سوودمەند لە تیشكدانەوە) بەپێی یاسای خۆپاراستن لە تیشكدانەوە دیاری دەكرێ.

ماددەی دەیەم: پێویستە دەستە ڕێنمایی ئاسانكردنی جێبەجێكردنی حوكمەكانی یاسای خۆپاراستن لە تیشكدانەوە دەربكات دوای ئەوەی لەلایەن پەرلەمانی كوردستانەوە بڕیاری لەسەر دەدرێ.

ماددەی یازدەم: بۆ خۆپاراستن لە ئەگەرەكانی كەوتنەوەی ڕووداوەكانی ئەتۆمی و تیشكدانەوە, دەستە بۆی هەیە پلانی خزمەتگوزاری و ڕاهێنانی تیپەكان ئامادەبكات, بۆ حاڵەتەكانی ناكاوی, وەكو ڕووداوەكانی ئەتۆمی و ڕووداوەكانی پەیوەندیدار بەكەرەستە تیشكدەرەكان.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، ئەم پرۆژەیە ئاراستەی لیژنەی یاسایی و تەندروستی و كۆمەڵایەتی دەكەم، تاوتوێی لەسەر بكەن و راپۆرتی خۆیان بنووسن لەسەری، خاڵی پێنجەم لە بەرنامەی كاری ئەمڕۆمان (خستنەڕوو و گفتوگۆكردنی پرۆژەی یاسای وەزارتی رۆشنبیری لەهەرێمی كوردستان)، داوا دەكەم دەقی پرۆژەكە بە كوردی بخوێننەوە، دواتر خاڵ بەخاڵ رای لیژنەی یاسایی و لیژنەی رۆشنبیری و پرۆژەكە و كردنەوەی دەرگا بۆ موناقەشە، فەرموو.

بەڕێز دلێر محمد شریف:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

پشت بە حوكمی بڕگە (1) لەماددەی (56) لەیاسای ژمارە (1)ی ساڵی 1992 ی هەمواركراو، لەسەر داوای ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی كوردستان- عێراق، ئەنجومەنی نیشتیمانیی كوردستان- عێراق لەدانیشتنی ژمارە ( )ی رۆژی / /2007 خۆیدا، بڕیاری دانانی ئەم یاسایەی خوارەوەی دا:

یاسای ژمارە ( )ی ساڵی 2007

یاسای وەزارەتی رۆشەنبیری

ماددەی یەكەم: مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە، ماناكانی بەرامبەریانە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە:

1-هەرێم: هەرێمی كوردستانی عێراق.

2-وەزارەت: وەزارەتی رۆشەنبیری هەرێم.

3-وەزیر: وەزیری رۆشەنبیری هەرێم.

4-بریكاری وەزارەت: بریكاری وەزارەتی رۆشنبیری هەرێم.

ماددەی دووەم: وەزارەت ئەم كارانەی خوارەوەی دەكەوێتە ئەستۆ:

1-پاراستنی رەسەنایەتی رۆشنبیری كوردی و كاركردن لەپێناوی پەرەپێدانی بەشێوەیەكی وەها كە لەگەڵ بەها رەوشتییەكانی كۆمەڵگای كوردی و جیهانی بگونجێ.

2- یارمەتیدان و پشتگیریكردنی بزووتنەوەی دانان و وەرگێڕان و بڵاوكردنەوە لەهەرێمدا و یارمەتیدانی نووسەر و ئەدیب و شاعیر و هونەرمەند و رۆژنامەنووسان لە رێگەی چاپ و یاریدەدانی چاپكردنی بەرهەمەكانیانەوە.

3- گرنگی دانێكی بابەتییانە بە رۆشنبیری منداڵان لەهەموو روویەكی ئەدەبی و هونەرییەوە.

4- دامەزراندنی كتێبخانەی نیشتمانی لەهەرێمی كوردستاندا و رێكخستنی بەپێی پێڕەوێك.

5- هاندانی بەهرەی ئەدەبی و هونەری و زانستی داهێنەر.

6- هاندانی بزووتنەوەی شانۆیی و هونەرە میللییەكان و پەرەپێدانی پیشەی سینەما.

7- یارمەتیدان و هاندانی كارو چالاییەكانی یەكێتی و رێكخراو و مەڵبەند و تیپە رۆشنبیری و ئەدەبی و هونەری و زانسییەكان.

8- سازدانی میهرەجان و بەیەکگەشتن و کۆبوونەوەی رۆشنبیری و ئەدەبی و رێکخستنی پیشانگای هونەری شێوەکاری بەهەموو جۆرەکانیانەوە.

9- بووژاندنەوەی کەلەپووری نەتەوەیی میللی لەهەموو بوارەکانی (ئەدەبی و هونەری- تیپە میللیەکان) و دامەزراندنی مۆزەخانەی تایبەت بەوانە.

10- دەرچوواندنی رۆژنامەیەکی حکومەتی.

11- یارمەتیدانی هونەرمەند و ئەدیب و نووسەران لە کوردستاندا.

12- رێزلێنانی رۆژنامەنووس و ئەدیب و هونەرمەندان و رێکخستنی ئەمەش بە پێڕەو دەبێت.

ماددەی سێیەم:

1- وەزیر: سەرۆکی باڵای وەزارەتەو بەپرسە لە ئاراستەکردنی کارەکانی و سەرپەرشتی و چاودێری کردنی چالاکییەکانی و ئەو بڕیار و فەرمان و رێنماییانەی لەبارەی هەرشتێکی پەیوەندی بە ئەرکی وەزارەت و پێکهاتەکانی لەهەموو روویەکی یاسایی و کارگێڕی و هونەرییەوە هەیە لەوەوە دەردەچن لەچوارچێوەی ئەم یاسایە و یاساو پێڕەو و رێنماییە کار پێکراوەکانی دیکە و بەرپرسیشە لەبەردەم ئەنجومەنی وەزیران بەو ناوەی کە ئەندامێکی هاوکارە لەو ئەنجومەنەدا.

2- بریکاری وەزارەت: ئەو کارو ئەرکانە دەگرێتە ئەستۆ کە وەزیر پێی دەسپێرێ.

ماددەی چوارەم: وەزارەت لەم پێکهاتانەی خوارەوە پێکدێ:

یەکەم: مەڵبەندی وەزارەت:

1-نووسینگەی وەزارەت: بەڕێوەبەرێك بەڕێوەی دەبات کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی هەبێت و چەند فەرمانبەرێك یاریدەی دەدەن.

2- نووسینگەی بریکاری وەزارەت: بەڕێوەبەرێك بەڕێوەی دەبات کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی هەبێت و چەند فەرمانبەرێك یاریدەی دەدەن.

3- راوێژکاران: ژمارەیان لە چوار زیاتر نابێ و دەبێ خاوەن بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بن و شارەزایی و کارامەییان هەبێت.

4- بەڕێوەبەرایەتی گشتی کاروباری کارگێڕیی و دارایی: ئەم بەڕێوەبەرایەتییانەی خوارەوەی پێدەلکێ:

أ- بەڕێوەبەرایەتی کاروباری کارگێڕی و دارایی.

ب- بەڕێوەبەرایەتی ژمێریاری.

ت- بەڕێوەبەرایەتی وردبینی.

پ- بەڕێوەبەرایەتی نەخشەکێشان و بەدواداچوون.

ج- بەڕێوەبەرایەتی پەیوەندییەکان.

ح- بەڕێوەبەرایەتی کاروباری یاسایی.

خ- بەڕێوەبەرایەتی خزمەتگوزاری.

د- بەڕێوەبەرایەتی خیوەتگای رۆشنبیری.

دووەم: ئەو فەرمانگایانەی خوارەوە بە وەزارەتەوە لکاون:

1- بەڕێوەبەرایەتی گشتی رۆشنبیری و هونەر لەپارێزگاکاندا و ئەمانەی پێوەدەلکێ:

- بەڕێوەبەرایەتی هونەری و شێوەکاری.
- بەڕێوەبەرایەتی شانۆ.
- بەڕێوەبەرایەتی کەلەپووری کوردی.
- بەڕێوەبەرایەتی هونەری موزیکی.
- بەڕێوەبەرایەتی کۆشکی هونەر.
- بەڕێوەبەرایەتی مەڵبەندەکان و کۆمەڵە رۆشنبیرییە هونەرییەکان.
- بەڕێوەبەرایەتی چالاکییەکانی رۆشنبیری و هونەری.
- بەڕێوەبەرایەتی مەڵبەندەکانی مافووری دەستکرد.
- بەڕێوەبەرایەتی رۆشنبیری و هونەری تورکمانی.
- بەڕێوەبەرایەتی رۆشنبیری و هونەری سریانی.

2- بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان و ئەمانەی پێوە دەلکێ:

- بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە لە پارێزگای هەولێر.
- بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە لە پارێزگای سلێمانی.
- بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە لە پارێزگای دهۆك.
- بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە لە گەرمیان.

3- بەڕێوەبەرایەتی گشتی رۆژنامەنووسی و بلاوکردنەوە.

- بەڕێوەبەرایەتی چاپخانەکان لەپارێزگاکان.
- بەڕێوەبەرایەتی دانان و وەرگێڕان.
- بەڕێوەبەرایەتی دابەش کردن و بلاوکردنەوە.

4- بەڕێوەبەرایەتی گشتی راگەیاندن و ئەمانەی پێوە دەلکێ:

- بەڕێوەبەرایەتی پەخشی رادیۆ.
- بەڕێوەبەرایەتی پەخشی تەلەفزیون.
- بەڕێوەبەرایەتی ئاژانسی دەنگوباسی کوردستان.
- بەڕێوەبەرایەتی ئامادەکردن و ڕاهێنان.

5- بەڕێوەبەرایەتی گشتی سینەما و ئەمانەی پێوە دەلکێ:

- بەڕێوەبەرایەتی کارگێڕیی و خۆیەتی.
- بەڕێوەبەرایەتی ژمێریاری و وردبینی.

- بەڕێوەبەرایەتی کارە هونەرییەکان.

ماددەی پێنجەم:

وەزیر بۆی هەیە بەڕێوەبەرایەتی یا بەشی تازە لە نوێ دابمەزرێنێ یان لێکیان بدات یاخود هەڵیانوەشێنێتەوە, لەکاتی پێویست لەناو پێکهاتەکانی وەزارەتدا.

ماددەی شەشەم:

هەیکەلی رێکخستنی پێکهاتەکانی وەزارەت و تایبەتمەندییەکانی بەپێڕەو دەستنیشان دەکرێن.

ماددەی حەوتەم:

وەزیر بۆی هەیە هەندێ دەسەلاَتەکانی بداتە ئەو کەسەی کە شیاوە لەناو کارمەندانی وەزارەتدا.

ماددەی هەشتەم:

کار بەهیچ دەقێك ناکرێ گەر لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك بێت.

ماددەی نۆیەم:

پێویستە وەزیرە پەیوەندیدار و تایبەتمەندەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی دەیەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی بلاَوکردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وەقائیعی کوردستان) جێبەجێ دەکرێ.

-هۆیە پێویستیەکانی دەرچوواندنی ئەم یاسایە

سەبارەت بەو پەرەسەندنەی کە لەبوارە هونەرییەکاندا کە لەهەرێمی کوردستانی عێراق لەرووی چەندی و چۆنیەوە هاتۆتە ئاراوە و لەپێناوی فەراهەمکردنی پێویستی ویستە بنچینەییەکان بۆ درێژەدان بەو پەرەسەندنە و کاراکردنی و بەرەو باشتر چوونی و بۆ رۆیشتن لەگەڵ ئارەزووی حکومەتی هەرێمی کوردستان- عێراق شان بەشانی بزووتنەوەی رۆشنبیری لە دەوڵەتە دراوسێکان بەتایبەتی و جیهان بەگشتی, ئەم یاسایە دەرچوێنرا.....

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من پێم باشە بۆ ئەوەی وەختەکە هین نەکەین, ئێستا ماددە ماددە لەئەصڵی مەشروعەکە بخوێنینەوە, راپۆرتی لیژنەی یاسایی لەسەر ماددەکە و لیژنەی رۆشنبیری, ئینجا بیخەینە موناقەشە, فەرموو.

بەڕێز دلێر محمد شریف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی یەکەم: مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە, ماناکانی بەرامبەریانە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە:

1-هەرێم: هەرێمی کوردستانی عێراق.

2-وەزارەت: وەزارەتی رۆشەنبیری هەرێم.

3-وەزیر: وەزیری رۆشەنبیری هەرێم.

4-بریکاری وەزارەت: بریکاری وەزارەتی رۆشنبیری هەرێم.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

المادة الاولى: يقصد بالتعابير التالية المعانى المبينة ازاءها لاغراض هذا القانون:

1-الاقليم: اقليم كوردستان العراق.

2- الوزارة: وزارة الثقافة للاقليم.

3- الوزير: وزير الثقافة للاقليم.

4- وكيل الوزارة: وكيل وزارة الثقافة.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

يەكەم/ ئەوەی پەيوەندی بە ماددەی يەكەمی پڕۆژەكەوە هەيە، پێشنياز دەكەين وشەی گوزارە (تعبير) بگۆڕدرێت بە وشەی (زاراوە = مصطلحات) و بڕگەی (1) بكرێت بە (هەرێمی كوردستان- عێراق).

بەڕێز ئارێز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

سەرەتا من حەز دەكەم روونكردنەوەيەك بدەم، ديارە ئەو پرۆژە ياساييە گفتوگۆمان لەسەر كرديە ئەوە نييە، كە ئێستا خوێندمانەوە، لەبەر ئەوەی هەندێ گۆڕانی تێدايە، ئەوا هەردوو پرۆژە ياسايەكەم لەبەردەست دايە، ئەوە ئێستا گەيشتۆتە بەر دەستی ئێمە، حەز دەكەم ئەم حەقيقەتە بزانن، لەبەرئەوەی لەموناقەشەكردن رەنگە ئەو راپۆرتەی خۆمان كەتەقديمی ئێوەمان كردووە گۆڕانكاری تێدابێ، پشتيوانی لە ليژنەی ياسايی دەكەين، بەلأم من يەك پێشنياری ترم هەيە، بۆچی لەجياتی بنووسين وەزارەتی رۆشنبيری هەرێم، نەيكەينە وەزارەتی رۆشنبيری كوردستان يەعنی حكومەت و پەرلەمانمان لەسەر ئەساسی نيشتيمانە، نەك لەسەر ئەساسی هەرێم، رەنگە هەرێمی تر دروست بێت، لەبەر ئەوە ئێمە وا بەباشی دەزانين كە كوردستان- عێراق ناوی هەرێمەكەمانە لەبەر ئەوە ئێمە وابەباشی ئەزانين هەرێم بكرێتە كوردستان، لەجياتی وەزيری هەرێم، وەزيری رۆشنبيری كوردستان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەم مولأحەزەيەت ناكرێ لەبەر ئەوەی هەموو ياساكانی تريشمان هەروا هين كردووە، قانونەكانيشمان وايە حكومەتی هەرێمی كوردستانە، وەزارەتی تەندروستی هەرێمی كوردستان، هەموو وەزارەتەكان بەم شێوەيە، بەلأم مولأحەزەكانی تر كە ليژنەی ياسايی دای، وەك تعابير دەبێتە موصتەڵەحات، كوردستانەكە داشەكەی ئيزافە دەكرێ، يەك و دوو سێ دەبێتە (يەكەم و دووەم و سێيەم و چوارەم)، وەكو هەموو ياساكانی ترە، كێ لەگەڵ موفتەرەحی ليژنەی ياسايە، تكايە دەستی بڵند بكات؟ فەرموون، كێ لەگەڵ نييە؟ تكايە دەستی بڵند بكات، فەرموون، بە كۆی دەنگ ماددەی يەكەم تەواو بوو، فەرموو بۆ ماددەی دووەم.

بەڕێز دلێر محمد شريف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی دووەم: وەزارەت ئەم کارانەی خوارەوەی دەکەوێتە ئەستۆ:

1-پاراستنی رەسەنایەتی رۆشنبیری کوردی و کارکردن لەپێناوی پەرەپێدانی بەشێوەیەکی وەها کە لەگەڵ بەها رەوشتییەکانی کۆمەڵگای کوردی و جیهانی بگونجێ.

2- یارمەتیدان و پشتگیریکردنی بزووتنەوەی دانان و وەرگێڕان و بلاْوکردنەوە لەهەرێمدا و یارمەتیدانی نووسەر و ئەدیب و شاعیر و هونەرمەند و رۆژنامەنووسان لە رێگەی چاپ و یاریدەدانی چاپکردنی بەرهەمەکانیانەوە.

3- گرنگی دانێکی بابەتییانە بە رۆشنبیری مندالاْن لەهەموو روویەکی ئەدەبی و هونەرییەوە.

4- دامەزراندنی کتێبخانەی نیشتمانی لەهەرێمی کوردستاندا و رێکخستنی بەپێی پێڕەوێك.

5- هاندانی بەهرەی ئەدەبی و هونەری و زانستی داهێنەر.

6- هاندانی بزووتنەوەی شانۆیی و هونەرە میللیەکان و پەرەپێدانی پیشەی سینەما.

7- یارمەتیدان و هاندانی کارو چالاییەکانی یەکێتی و رێکخراو و مەڵبەند و تیپە رۆشنبیری و ئەدەبی و هونەری و زانسییەکان.

8- سازدانی میهرەجان و بەیەك گەیشتن و کۆبوونەوەی رۆشنبیری و ئەدەبی و رێکخستنی پیشانگای هونەری شێوەکاری بەهەموو جۆرەکانیانەوە.

9- بووژاندنەوەی کەلەپووری نەتەوەیی میللی لەهەموو بوارەکانی (ئەدەبی و هونەری- تیپە میللیەکان) و دامەزراندنی مۆزەخانەی تایبەت بەوانە.

10- دەرچوواندنی رۆژنامەیەکی حکومەتی.

11- یارمەتیدانی هونەرمەند و ئەدیب و نووسەران لە کوردستاندا.

12- رێزلێنانی رۆژنامەنووس و ئەدیب و هونەرمەندان و رێکخستنی ئەمەش بە پیڕەو دەبێت.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثانية: تقع على عاتق الوزارة تنفيذ المهام التالية:

1-المحافظة على اصالة الثقافة الكوردستانية و العمل على تطويرها بشكل ينسجم و البهاء الاخلاق للمجمتع الكردى و العالم.

2- مساعدة وتشجيع حركة التاليف و الترجمة و النشر في الاقليم و مساعدة الكتاب و الادباء و الشعراء و الفنانين و الصحفين عن طريق طبع و تعضيد نتاجاتهم.

3- الاهتمام الموضوعى بثقافة الطفل في كافة النواحي الادبية و الفنية.

4- تاسيس المكتبة الوطنية في اقليم كوردستان و تنظيمها بنظام.

5- تشجيع المواهب الادبية و الفنية و العلمية المبدعة.

6- تشجيع الحركات المسرحية و الفنون الشعبية و تطوير صناعة السينما.

7- مساعدة و تشجيع عمل نشاطات الاتحادات و المنظمات و المراكز و الفرق الثقافية و الادبية و الفنية و العلمية.

8- اقامة مهرجانات و لقاءات و اجتماعات الثقافية و الادبية و تنظيم المعارض الفنون التشكيلية بكافة انواعها.

9- احياء التراث القومي الشعبي في كافة المجالات (الادبية و الفنية- الفرق الشعبية) و تأسيس المتاحف الخاصة بهم.

10- اصدار صحيفة حكومية.

11- مساعدة الفنانين و الادباء و الكتاب في كوردستان.

12- تكريم الصحفيين و الادباء و الفنانين و تنظيم ذلك بنظام.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەوەی پەیوەندی بەماددەی دووەمی پرۆژەكە هەیە, لیژنە پێشنیاز دەكات:

1- بڕگەی یەكەمی بەم جۆرە دابڕێژرێتەوە:

(پارێزگاری ڕەسەنایەتی رۆشنبیریی كوردستانی و كاركردن لە پێناوی پەرەپێدانی بەجۆرێكی وا كە لەگەڵ بەها رەوشتیەكانی كۆمەڵگای كوردستانی و گەشەپێدانی گیانی بەیەكەوە ژیانی و برایەتی نێوان ڕۆڵەكانی گەلی كوردستاندا بڕوات بەڕێوە و, پەیوەندی رۆشنبیری لەنێوان گەلی كوردستان و گەلانی ناوچەكە و جیهاندا ببەسترێ.

2- گۆڕینی وشەی (و یارمەتی) كە بەر لە(نووسەر) لە بڕگەی (2) هاتووە بە (پشتگیری كردن).

3- داڕشتنی بڕگە (4) بەم شێوەیەی خوارەوە بێ:

(دامەزراندنی كتێبخانەی نیشتیمانی لەهەرێمی كوردستانی عێراق.

4- گۆڕینی وشەی (حركات= بزووتنەوەكان) بە وشەی (بزووتنەوە) لە بڕگەی (6).

5- داڕشتنەوەی بڕگە (10) بەم شێوەیە (دەرچواندنی رۆژنامە و گۆڤاری حكومی.

6- لێكدانی هەردوو بڕگەكانی (11, 12) لەناو بڕگەی (11) دا و بەم جۆرە دابڕێژرێتەوە:

(پشتگرتن و رێزلێنانی نووسەر و ئەدیب و شاعیر و هونەرمەند و رۆژنامەنوسان).

7- شەش بڕگە بخرێتەسەر ماددەكە و زنجیرەكانیان بەم شێوەیە تەواوبكرێن:-

12- دامەزراندنی ئێستگە بۆ ڕادیۆو تەلەفزیۆن لە هەرێمدا.

13- دامەزراندنی ئاژانسی دەنگوباسی كوردستان ـ عێراق.

14- پێدانی مۆڵەت بۆ هۆیەكانی ڕاگەیاندن بەهەماهەنگی كردن لەگەڵ لایەنە پەیوەندیدارەكاندا.

15- کارکردن له پێناوی دابینکردنی بەشداریی کردنی هەرێمی کوردستان له چالاکیەکانی ڕۆشنبیری و هونەری و ڕاگەیاندن لەسەرئاستی نیشتیمانیو هەرێمی و جیهانی.

16- ڕوواندنی چەمکەکانی دیموکراتیەت و ڕێزلێنانی مافەکانی مرۆڤ و ڕۆشنبیریی لێبوردەیی و فرەیی و خۆشەویستی نیشتیمان و چەسپاندنی گیانی ئینتیمای کوردستانی له نێوان ڕۆڵەکانی گەلی کوردستاندا.

17- ئامادەکردنی پلانی تایبەتی به وەزارەت و بەدواداچوونی جێبەجێکردنی و پێشنیازکردنی پڕۆژەی ئەو یاسانەی که پێیەوە پەیوەستن.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ثانياً / أما فيما يتعلق بالمادة الثانية من المشروع فتقترح اللجنة مايلي :-

1- صياغة الفقرة (1) منها كالآتي :-

{المحافظة على أصالة الثقافة الكوردستانية و العمل على تطويرها بما يتماشى مع القيم الخلقية للمجتمع الكوردستاني و تنمية روح التآلف و التآخي فيما بين أبناء شعب كوردستان و اقامة العلاقات الثقافية بينه و بين شعوب المنطقة و العالم}

2- تبديل كلمة (و مساعدة) الواردة قبل (الكتاب) من الفقرة (2) بكلمة (و دعم).

3- صياغة الفقرة (4) كالآتي :-

{تأسيس المكتبة الوطنية في اقليم كوردستان ـ العراق}.

4- تبديل كلمة (الحركات) بكلمة (الحركة) من الفقرة (6).

5- اعادة صياغة الفقرة (10) كالآتي : {اصدار صحف و مجلات حكومية}

6- دمج الفقرتين 11و12 ضمن الفقرة (11) و صياغتها كالآتي :-

{11- دعم و تكريم الكتاب و الأدباء و الشعراء و الفنانين و الصحفيين}.

7- اضافة ست فقرات الى المادة و تكملة تسلسلاتها وفق المنوال المبين أدناه :-

12- تأسيس محطات للاذاعة و التلفزة في الاقليم.

13- تأسيس وكالة أنباء كوردستان ـ العراق.

14- منح اجازات وسائل الاعلام بالتنسيق مع الجهات ذات العلاقة.

15- العمل على ضمان مشاركة اقليم كوردستان في النشاطات الثقافية و الفنية و الاعلامية على المستوى الوطني و الاقليمي و العالمي.

16- غرس المفاهيم الديموقراطية و احترام حقوق الانسان و ثقافة التسامح و التعددية و حب الوطن و ترسيخ روح الانتماء الكوردستاني بين ابناء شعب كوردستان.

17- اعداد الخطط الخاصة بالوزارة و متابعة تنفيذها و اقتراح مشاريع القوانين المتعلقة بها.

بەڕێز ئارێز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە پشتیوانی لەزۆربەی هەرە زۆری ئەو پێشنیارانەی لیژنەی یاسایی دەکەین کە ئێستا لێرە هاتوونە و, منیش پێشنیارەکانی لیژنەکانی خۆمان دەخوێنمەوە, رەنگە شتێك هەبێ لەبەرئەوەی ئەو پرۆژەی کە ئێمە موناقەشەمان لەسەر کردیە, ئەو پرۆژەیە نییە کەئێستا لەبەردەستمان دایە,

خاڵی یەکەم: بەم شێوەیە دابڕێژرێتەوە: پاراستنی کولتورو پەرەپێدانی رۆشنبیری کوردستانی.

خاڵی دووەم: لەهەرێمدا پێویست ناکات, چونکە خۆی پێناسەی وەزارەتەکە کرایە, (یارمەتیدان و پشتگیری کردنی بزووتنەوەی دانان و وەرگێڕان و بلاوکردنەوە لەهەرێمدا) لەهەرێم پێویست ناکات, مەعلومە ئێمە سەر بە کوردستان- عێراقین.

خاڵی سێیەم:بەم شێوەیە دابڕێژرێتەوە, (دامەزراندن و پەرەپێدانی دەزگاکانی چاپ و رۆژنامەنووسی و بلاوکردنەوە و دابەش کردن.

خاڵی چوارەم: دامەزراندنی کتێبخانەی نیشتیمانی (وشەی هەرێم پێویست ناکات).

خاڵی پێنجەم: کە لە پرۆژەی یەکەم هاتووە, نازانم هاندان و هونەری جیاوازیەك هەیە, ئیتر هیچ مولاحەزەمان لەسەر نییە.

خاڵی شەشەم: هەردوو وشەی وەرزش و زانست, ئەوە لەپرۆژەکە بووە, ئیتر ئەوە گۆڕانکاری بەسەردا هاتووە.

خاڵی حەوتەم: بایەخ دان بە بوارەکانی رۆشنبیری و هونەری و منداڵان, وابزانم لێرە لەهاندانی کارو چالاکییەکانی یەکێتی و رێکخراو و مەڵبەند و تیپە رۆشنبیریی و ئەدەبی و هونەری وزانسییەکان, نەهاتووە ئێمە داوامان کردیە, واتا بایەخ دان بەبوارەکانی رۆشنبیری و هونەری منداڵان.

خاڵی سێزدەم: بکرێ بە دوو بڕگە:

أ- دامەزراندنی ئێزگە و تەلەفزیون و کردنەوەی پێگەی ئەنتەرنێت.

ب- مۆڵەتدان بە دەزگاکانی راگەیاندن.

خاڵی چواردەم: دامەزراندنی ئاژانسی دەنگوباسی (کوردستان) واتە کوردستانی بۆ زیاد بکرێ.

خاڵی پازدەم: ئێمە داوامان کردیە ئەو خاڵە زیاد بکرێ:

بایەخدان بەهونەر و ئەدەبی ژنان هاندان و پشتگیری کردنی ژنان لەو بوارانەدا, یان بکرێتە خاڵێکی تایبەت لە زنجیرەکان جێگای بۆ بکرێتەوە.

خاڵی شازدەم: ئەمەش زیاد بکرێ, دامەزراندن و پەرەپێدانی کتێبخانەی گشتی و خانە هونەریەکان لەشارو شارۆچکە و گوندەکان, لەوێ هاتووە, بەلام بەم شێوەیە نەهاتووە, ئەوەش یەکێکە لە ئەرکەکانی.

خاڵێکی تر زیاد بکرێ: دەستگرتن و هاندانی خاوەن پێداویستیە تایبەتیەکان لە بوارەکانی رۆشنبیری گشتی و ئەدەبی و هونەریدا, بکرێتە خاڵی نۆیەم, داوامان کردیە زیاد بکرێ بۆ کەم ئەندام و ئەوانەی خاوەنی پێداویستی تایبەتن.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لیژنەی یاسایی دیارە لەگەڵ جەنابی وەزیر ئیتیفاقی کردووە, لەسەر ئەو تەعدیلاتانەی کە کراوە, هەروەها شەش خاڵی تازەیان ئیزافەکردووە, جگە لەو مولاحەزاتانەی لیژنەی رۆشنبیری, زۆربەشیان کەم کردنەوەی هینە, بەشێکیان زمانی کوردیە, لەگەڵ موفتەرەحێکی تازەیە, ئەوەیش ئەدەبی تازە و هونەری تازەی ژنان, نازانم هەیە شتی وا, پێش ئەوەی داوا لە جەنابی وەزیر ئەکەم تەعلیقێك لەو مولاحەزاتانە بدات, فەرموو.

بەڕێز فلك الدين كاكەیی/ (وەزیری رۆشنبیری):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرێزان, بێگومان ئێمە لەگەڵ لیژنەی یاسایی موناقەشەمان کردووە, ئێمە پشتگیری لەو پێشنیارانەی بەرێزانی لیژنەی یاسای دەکەین, لەگەڵ دوو تێبینی کە لە لیژنەی رۆشنبیری هات, ئەسڵەن مەسەلەی ئەنتەرنێت ئەگەر ئیزافە بکرێ, خراپ نییە لە جێگایەك, مەسەلەی ژنان بەحقیقەت ئەدەبی ژنان نییە, ئەگەر بڕگەیەك ئیزافە بکرێ, بلاّوکردنەوەی ئەو کەلتورەی کە دژ بە مافی ئافرەتانە یان کەلتووری لێبووردەیی, بۆ ئەوەی توند و تیژی دژی ئافرەتان رابگیرێ, بەم شێوەیە ئێمە ئەتوانین زیاتر ئەوە بکەین, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا دەرگای موناقەشە ئەکەینەوە, فەرموو د0 نوری.

بەڕێز نوری جمیل تاڵەبانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پشتگیری لە راپۆرتی لیژنەی قانونی ئەکەم, بەلاّم هەندێك تێبینیم هەیە سەبارەت بە دارشتنی ئەو بڕگانەی کەوا لێرە هاتوون بەتایبەتی بڕگەی (14), پێشنیار دەکەم بنووسرێ (موڵەتدان بەهۆیەکانی راگەیاندن و هەماهەنگی کردن لەگەڵ لایەنە پەیوەندیدارەکاندا), لەبڕگەی (15) بنووسرێ (کارکردن بۆ بەشداری کردنی هەرێمی کوردستان لە چالاکی رۆشنبیری و هونەری و راگەیاندن لەسەر ئاستی عێراق و ناوچە و جیهاندا), لەبڕگەی (16) بنووسرێ (بلاّوکردنەوەی چەسپاندنی چەمك و پرنسیپی دیموکراسیەت و رێزلێنان لەمافەکانی مرۆڤ و گیانی لێبووردەیی و فرەیی و خۆشەویستی نیشتیمان و پابەندبوون بە بەها کوردستانیەکان لەنێو خەلقی کوردستاندا), زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

د0 نوری تۆ خۆت لەسەر ئەو پێشنیارانەی لیژنەی یاسایی تەوقیعت کردووە.

بەڕێز نوری جمیل تاڵەبانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی لەداڕشتنە کوردیەکە هەڵە زۆرە, من بە کاك عەونیشم وتووە من بەبەردەوامی کوردیەکان ئیمزا ناکەم, سوپاس.

بەڕێز نازناز محمد عبدالقادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێم باشە ئەوەی کە لیژنەی رۆشنبیری ئیقتیراحی کردووە بەم شێوەیە بێت بەنیسبەت مەسەلەی ئافرەتان, هەروەك ئەو خاڵەی سێیەمی ئەصڵی پرۆژەکە (گرنگیدانێکی بابەتییانە بە رۆشنبیری منداڵان لە هەموو روویەکی ئەدەبی و هونەرییەوە), ئێمە بڕگەیەك زیاد بکەین بەم شێوەیە (گرنگیدانێکی بابەتییانە بە رۆشنبیری ئافرەتەوە لەهەموو روویەکی ئەدەبی و هونەریەوە و ئالیەتێکی گونجاو بۆ چالاکردنیان لەم بوارانەدا) و, هەروەها لەخاڵی شەشەمی پرۆژە یاساکە دەڵێ (هاندانی بزووتنەوەی شانۆیی و هونەرە میللیەکان و پەرەپێدانی پیشەی سینەما), من وام پێ باشە لەجیاتی پەرەپێدانی پیشەی سینەما بنووسین (بلاّوکردنەوەی فەرهەنگی سینەما), چونکە لەولاّتی ئێمە فەرهەنگی سینەما و ئیهتیمام دان بە سینەما وەکو بەهایەك لەناو موجتەمەعی ئێمەدا نییە و, هەروەها لەفەقەرەی (7), (یارمەتیدان و هاندانی کارو چالاکییەکانی یەکێتی و کۆمەڵە و سەندیکا و رێکخراو و مەڵبەند و تیپە رۆشنبیری و ئەدەبی و هونەری و زانستیەکان بێت) واتە کۆمەڵە و سەندیکاشمان هەیە کە پەیوەستە بەو مەوزوعە و, لەفەقەرە (10) پرۆژە یاساکە (دەرچوواندنی گۆڤارو رۆژنامە و رادیۆ تەلەفزیون هەمووی ببێتە یەك, تا بەریز ناویان بێت, خاڵێکی تر ئیزافە بکرێ (هەماهەنگی کردنی پەیمانگاو کۆلێژی هونەرە جوانەکان), زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد فرج احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تەنیا ئیزافەم هەیە, پێم خۆشە ئەم خالاّنە ئیزافە بکرێ لەیاساکە, جارێ خاڵی یەکەم ئەو یاسایەی پێشوو لابردرێت, یەعنی بڕیار بدەین یاسای پێشووی وەزارەتی رۆشنبیری هەڵبوەشێتەوە, ئینجا بێینە سەر ئەمە, ئەوانەی کە ئیزافە بکرێ:

1-دیکیۆمێنت کردنی ئەو دیکیۆمێنتە رۆشنبیریانەی بزووتنەوە کوردیەکان, بزووتنەوەکانی کورد و هی قەومەکانی تریش, لەڕووی ئەو وەسائیقە سەقافیانەی کە هەیە, دیکیۆمێنت بکرێن.

2- دروست کردنی پەیوەندی لەنێوان وەزارەت و ئەو مولحەقە سەقافیانەی کە لە سەفارەتەکانا هەن لەدەرەوە, مەسەلەیەکی زۆر گرنگە بۆ کارا کردنی رەهەندی رۆشنبیری کوردستانی لەمەهجەر.

3- هاندان و ئاسانکاری بۆ نەوەی نوێ, نەك بۆ منداڵ بۆ نەوەی نوێ, ئەوانەی توانایان هەیە دڵخۆشیان بکەین, یەعنی مێژووی نەتەوەکەی خۆیان, کەلتووری نەتەوەکەی خۆیان, بەهای پێبدەن, گرنگی پێبدەن, ئاسنکاری و یەعنی هاندانیان.

4- هەروەها باحسین و دارسین گرنگی پێبدەین لەجامیعە, لەڕووی مێژووەوە, لەڕووی کەلتوورە, لەڕووی کەلەپوورەوە, بێن سەر لەنوێ دیراسەتێکی بۆ بکەن, یەعنی دەوڵەمەندکردنی, پێم وایە قەزایەی ئەدەبی و توراسی لەکوردا مەسەلەیەکی زۆر گرنگە لەکوردستاندا, گرنگی پێبدرێ.

5- پاراستنی توراسی قەومی شالاوێکی سەقافەی توند و تیژی لە ئەخلاقی شتێك بکا ناخوا, بۆ ئەو میللەتەی ئێمە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمەش نووسرایە ببوورە, ئەگەر بەنووسین بۆمان بنێری, گێلاس خان, فەرموو.

بەڕێز گێلاس محی الدین محمد غریب:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من وا هەست دەکەم کە بیروباوەڕ و هەستی نەتەوایەتی بەرەبەرە بلاوبۆتەوە و, لەم جیلە و رەنگە لەجیلەکانی تر هەر نەمێنێت, کە ئێشتا لە نیوەی رێگای خەباتی خۆمانین, بۆیە بەپێویستی ئەزانم ئەم وەزارەتە گرنگی زۆر بابدات بەو بوارە و, پێشنیار ئەکەم خاڵێکی تری بۆ زیاد بکرێ, (گرنگیدان بەبیروباوەڕو هەستی نەتەوایەتی) ئیتر چۆن دائەڕێژرێ ئەوە ئارەزووی خۆیانە, زۆر سوپاس.

بەڕێز کوێستان محمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پشتگیری راپۆرتەکەی لیژنەی یاسایی ئەکەم, بەو مولاحەزەی نازناز خانەوە کە سەتەلایت و تەلەفزیۆن بچێتە سەر خاڵی (د) و, پێشنیار ئەکەم بڕگەیەکی تر زیاد بکرێ, (وەزارەت هەوڵ بدات بۆ دروست کردنی بیناو هۆڵ و تەلاری گەورە بۆ ئەو ڤیستیڤاڵانەی کە لە پرۆژەکەدا هاتووە, یەکێ لە کێشەکانی ئێمە نەبوونی ئەو هۆڵ و تەلارانەیە بەتایبەتی لەسلێمانی, بەداخەوە ئێستا تازە پرۆژەیەکی گەورە کرا بە پرۆژەی هونەری بازرگانی, سوپاس.

بەڕێز ڤیان سلیمان حاجی بشار:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دوو پێشنیارم هەیە, لەخاڵی سێیەم (گرنگی دانی بابەتیانە بە رۆشنبیری منداڵان و سنێلان), سنێلانی بۆ زیاد بکەین, بەڕاستی ئێمە چینێکا زۆر مەیا هەیانە, بەینی 12 ساڵە حەتا 18 ساڵە, ئەو نە منالە وەکو ڤێگا ڤێ لەهەرێمی کوردستانە دێتە دیتن, ئیهتیمامە دێتە بەر رۆشنبیری منداڵە, بەس کیش منداڵە حەتا تەمەنی 10 ساڵە بەرگرێ تەڤە, چینێکی وەکو هین بێژنێ هەرزکارە, سنێل تێشەیە کرن, ئەو ژنەڤا بێتە دانابێ, بێتە زیاد کرن, ژ بەر هەندێ خودا ئیهتیمام مەوزوعی هەبێ بۆ سنێلاژێ, ژ لای وزارەتە رۆشنبیریە, نسبەتێ ئافرەتا ژێ ئەز پێشنیار ئەکەم گرنگیدانی بابەتیانە بەرۆشنبیری ئافرەتیانە و کاراکردنی رۆڵیان لەبوارە جیاوازەکانی رۆشنبیری هونەریدا, ئەڤ خاڵە بێتە زیاد کرن, زۆر سوپاس.

بەڕێز ڤیان احمد خضر پاشا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لێرە خاڵێکم هەیە, خاڵی 12 لە لیژنەی یاسادانان و دامەزراندنی ئیزگە بۆ رادیۆ و تەلەفزیۆن, من پێشنیاری کەناڵێکی تیڤی ئاسمانی پەروەردەیی دەکەم, کە دابین کردنی میلاك و پێداویستیەکانی لێرەوە ئەو پێشنیارە دەکەم کە نیوەی ماوەی پەخشی کەناڵی ئاسمانی نەورۆز تیڤی بەش بکرێ, وەزارەتی رۆشنبیری بیکا بە شێوەیەك بیکا یا لە ئەمڕۆوە ئەو کەناڵە بکات بۆ ئەو بڕیارە, ئەوە یەك, دوو/ لێرە لەم خاڵە بڕگەی (5) دەرچوونی رۆژنامە و گۆڤاری حکومی, بەڵکو گۆڤار و رۆژنامەکانی و لەگەڵ پەروەردیەکان لەگەڵ گۆڤار و رۆژنامەکانی منالاْن, رۆژنامەی خوێندکاران و قوتابیان زیاد بکرێ, خاڵێکی ترم هەیە لێرە, خاڵی (16) رووادنی چەمکەکانی ئەوە زیاد بکرێ پەروەردە و رۆشنبیری دیموکراتیەت و, رێز لێنانی مافەکانی مرۆڤ و رۆشنبیری و, لێرە ئەوەش زیاد بکرێ هۆشیارکردنەوە بۆ کەمکردنەوەی رێژەی منالْ, بەرنامەیەك دابرێژرێ بۆ کەمکردنەوەی رێژەی منالْ, بۆ ئەوەی زیاتر بایەخ بدرێ بەمناڵەکان لەڕووی تەربیەوە و تەندروستی, چونکە زیادبوونی رێژەی منالْ وای کردووە کەوا زیادبوون بێ لە توند و تیژی, زۆر سوپاس.

بەڕێز فتاح عبداللە نقشبندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشەکی بەخێرهاتنی جەنابی وەزیر ئەکەم, من یەك پێشنیارم هەیە داوا ئەکەم لە بەڕێزتان و جەنابی وەزیر, کوردستان مەڵبەندی علم و زانست بووە, کۆمەڵێکی زۆر کتێبی مەختووت, دەست خەت لەزۆربەی مەکتەبەکان لەکوردستاندا هەیە, بۆیە داوا ئەکەم ئەگەر جەنابی وەزیر لیژنەیەك دروست بکات, لەگەڵ وەزارەتی ئەوقاف, لەگەڵ چەند کەسێك لەو مەکتەبە کۆنانەی کە لەکوردستان هەنە ئەو مەختوتانە کۆبکرێتەوە, تەبع بکرێ شتێکی زۆر چاك و پیرۆزە, حورمەت گرتنە بۆ ئەو شەخصانە و ئەو رۆشنبیر و عولەمائانە کە لەکوردستان هەیە, بۆ ئەوەی کە دەستەواژەکەیان بزر نەبێ, شتێکی زۆر بەباشی ئەزانم, پێم باشە کە داوا لەبەڕێزتان و جەنابی وەزیر ئەکەم کە ئەو هاوکاریە بکرێ, بۆ گەڕانەوەی ئەو مەختوتانە بۆ ئەوەی بزر نەکرێ و تەبع بکرێ, لەمەکتەبەکانا دابنرێ, لەگەڵ رێزمدا.

بەڕێز غفور طاهر سعید مەخموری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت بڕگەی یەکەمی ماددەی دووەم, پشتگیری لیژنەی یاسایی دەکەم, هەروەها بەنیسبەت بڕگەی دووەم کە دەڵێ (یارمەتیدان و پشتگیری کردنی بزووتنەوەی دانان و وەرگێڕان و بلاْوکردنەوەی لەهەرێمدا و یارمەتیدانی نووسەر و ئەدیب و شاعیر و هونەرمەند و رۆژنامەنووسان لەرێگەی چاپ و یاریدەدانی چاپکردنی بەرهەمەکانیانەوە), ئەوە لێرە باس لەوەرگێڕان ئەکات بەشێوەیەکی گشتی, بەداخەوە ئێمە تا ئێستا هەوڵی ئەوەمان نەداوە کە بەرهەمی ئەدیب و نووسەرانی کوردستان وەربگێڕینە سەر زمانە

زیندووەکانی جیهان, بۆیە دەبێ ئەوە یان وەکو برگەیەك زیاد بکرێ, یان لە کۆتایی ئەوەدا بنووسرێ بایەخ دان بە وەرگێرانی بەرهەمی ئەدیب و نووسەرانی کورد بە زمانی میللەتانی تر, ئەوەی بکرێتن بۆ ئەوەی ئێمە بتوانین کەلتوری خۆمان بە میللەتانی تر بناسێنین, بەنیسبەت برگەی شەشەمەوە کە باس لەهاندانی هونەری شانۆ و تیپ و هونەرە میللیەکان و پەرەپێدانی پیشەی سینەما دەکات, بەراستی مەسەلەی سینەما, ئەمرۆ لەهەموو دنیا زۆر گرنگە و, دەتوانین لە رێگەی سینەما ئێمە کێشەی خۆمان بگەیەنینە هەموو میللەتانی تر, حەقە برگەیەکی سەربەخۆ بێت, پەرەپێدانی پیشەی سینەما برگەیەکی سەربەخۆ بێت, نەوەك پەراوێزی برگەی شەشەم بێت, خاڵێکی تر کە پێویستە ئاماژەی پێبکرێ, حەقە ئەوەش لێرە جێگای بکرێتەوە, کە تەنزیمی ئیشی ئەو دەزگایانە بکرێ, تەماشا ئەکەین لە رووی ئیمکانیەتیشەوە, لەوەزارەت بە ئیمکانیەت ترن, ئێمە داوا ئەکەین کۆمەڵگاکەمان, یەعنی هەموو دەزگاکانی بە موئەسەساتی بکەین, ئەگەر بەم شێوەیە بێتن, بەراستی وەزارەتی رۆشنبیری بەقەناعەتی من لەپەراوێز ئەمێنێتەوە, بۆیە ئەبێ کار بکرێ بۆ تەنزیم کردنی ئەوانە, خاڵێکی تر پشتگیری پێشنیارەکەی برای بەرێزم کاك فتاح دەکەم, بەراستی دار مەختوتە لەکوردستان زۆر زۆر پێویستە, بۆ پاراستنی ئەو هەموو دەست نووسەی کەئەمرۆ لەکوردستان هەیە, هەم چاپکردنەوەیان, هەم کۆکردنەوەشیان, لەزۆر وڵات دار مەختوتات هەیە, ئێمەش پێویستە هەمان بێ لەکوردستان, زۆر سوپاس.

بەرێز عثمان احمد حمدامین:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یەکەم پرسیار دەکەم لە لیژنەی یاسایی, تەمەنی منداڵان دیاری کراوە, یەعنی تەمەنێکی دیاریکراو بۆ منداڵان لەچەندەوە بۆ چەند, مەسەلەن ئەو تەمەنە پێی دەوترێ منداڵ, بەنیسبەت برگەی (3 و 5) وابزانم ئەم دوو برگە بکرێتە یەك برگە و, بەم شێوەیەی لێبێت (هاندان و گرنگی پێدانی بابەتیانە بە بەهرەی ئەدەبی و رۆشنبیری منداڵان و مێرد منداڵان), چونکە مێردمنداڵ دوای تەمەنی منداڵییە, دوای ئەوەش تەمەنی لاویەتیە, خاڵی سێیەم, بەنیسبەت ئەوەی کە کوێستان خان باسی کرد, پشتگیری لێئەکەم بەراستی هۆڵی رۆشنبیری مۆدێرن نە لە شارە گەورەکان, لەشارو شارۆچکەکان لەمەودوا لەگوندەکانیش باشە بکرێتەوە, چونکە رۆشنبیری و هونەری لە گوندەکانیش هەیە, ئێستا لەپشدەر گوندێك هەیە, لەپشتی قەڵادزێ یەك ژووری گەورەیان دروست کردووە, کتێبخانەیەکیان لێداناوە, یەعنی کەواتە حەرەکەیەکی رۆشنبیری هەیە, ئەوە جێی خۆیەتی وەزارەتی رۆشنبیری ئیهتیمامی پێبدات, سوپاس.

بەرێز تاڤگە محمد علی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارە جەخت کردنەوە لەبایەخ دان بە هونەر و ئەدەبی ژنان, لە راپۆرتەکەی لیژنەی رۆشنبیری هاتووە, شێوەیەك هاتووە, بەراستی لە ئەدەب و هونەر و شانۆگەریی و لەو تەمسیلایانەی کە لە کوردستاندا عەرز ئەکرێ, دایم ئافرەت بە کەسیەتێکی زەعیف وەسف ئەکرێ, کەسیەتێکی لاواز بۆ ئافرەتان نمایەش ئەکرێ

له كوردستان, زۆرترین ئەدەب و هونەر و ئەو شانۆگەریانەی كە ئەنووسرێن ئەو تەمسیلیانە, بۆیە ئێمە پێمان وایە تایبەتمەندیەك بدرێ بە هونەر و ئەدەبی ئافرەتان لەكوردستان, یان ژنان هانبدرێن و پشتگیریان لێبكرێ, بۆئەوەی بتوانن بەشێوازێك تەعبیر بكەن كە كەسیەتی ئافرەتی تێدا رەنگ بداتەوە بەواقعی, خاڵێكی تر كە ئێمە جەختی لێئەكەینەوە, دەست گرتن و هاندانی خاوەن پێداویستیە تایبەتیەكانە, بەفعلی خاوەن پێداویستیەكان كەم دەرئەكەون, بۆیە خەڵك, كۆمەڵگا ئاشنا نین پێی, ئەگەر بێتو هانبدرێن و دەستیان بگیرێ لەبواری ئەدەب و هونەر و شانۆگەریی و سینەما و تەمسیلا, ئەو كاتە ئەتوانین بڵێین رەنگدانەوەیەك لە كۆمەڵگا ئەكرێ و, بە شتێكی نامۆ سەیر ناكرێ, زۆر سوپاس.

بەڕێز طلعت محمد صالح توفیق:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

مامۆستا پرسیارەكەم لە وەزیری رۆشنبیریە, ئەو شوێنە كۆنە ئاسەوارەكان, سەر بەوەزارەتی رۆشنبیریماینە یان نا, چونكە ئێستا لێرە هیچ باسی لێوە نەكرایە و مۆزەخانەكانیش, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەمانە چوونەتە سەر وەزارەتی سیاحە, قانونمان بۆ دەرهێنا, د0 شوكریە.

بەڕێز د.شكریە رسول ابراهیم:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من چەند تێبینی و چەند زیادكردنێكم هەیە بۆ ئەو خاڵانە, حەز ئەكەم وەزارەتی رۆشنبیری خەڵاتی ئەو ئەدیب و ئەو هونەرمەندانە بكات, كەوا بەهرەی نموونەیی پێشكەش ئەكەن, ئەتوانن وەكو پێشبڕكێیەك دابنێن, وەكو چۆن لە وڵاتان ئەكرێ, پشتگیری لەلای خۆشم نووسیبووم رایەكەی شێخ فەتاح ئەكەم بۆ ئەو دەست نووسانە, ئێستا خۆم لەلای خۆم 12 دەست نووسی 200 ساڵ لەمەوبەرم هەیە, كە بەداخەوە چاپی ناكەن و, بەهۆی كاری شەخصیەوە پشتگوێیان خستووە, خاڵێكی ترم ئەوەیە, بەڕاستی دەربارەی رۆشنبیری ئافرەتان و بلاْوكردنەوەی فەرهەنگی, پشتگیری ئەم خاڵە ئەكەم, ئێمە ئەدەبی ژنانمان نییە, شعور یەك شعورە, یەك مێشكین, یەك هەستین, هەمووومان یەك ئەدەبمان هەیە, ئەوەیش پێی ئەڵێین ئەدەبی كوردی, ئەدەبی فارسی, ئەدەبی سریانی, ئەدەبی ئاشووری, لێرەدا نابێ جیای بكەینەوە, بەس ئەتوانین گرنگی بەقەڵەمی ژنان و ئافرەتان بدەین, لەبوارە جیاجیاكاندا گرنگیان پێبدەین, لەبواری مەسرەحی, لەبواری هەڵپەڕكێ و شایی و ئەو دوو خاڵەمان نییە, خاڵێكی ترم بەڕاستی گرینگی بەسروودی نیشتیمانی بدرێ, خاڵێكی تر ناردنی كادێری تایبەت لەوەزارەتەوە بۆ دەرەوەی وڵات, بۆ ئەوەی سوودیان لێوەربگرین لەم خاڵانە, خاڵێكی ترم هەیە, گرینگی بە چاپ كردنی بەرهەمی ئەدیب و هونەرمەندانی كوردستان بەبێ جیاوازی بدرێ, زۆر سوپاس.

بەڕێز سهام انور ولی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

تەئییدی قسەكانی نازناز خان دەكەم و پێشنیاریشی دەكەم بە شكلی عام ئیهتیمام بە سەقافەی كوردستان بدرێت, چونكە ئەو وەزارەتە زۆر موهیمە و تەنها بۆ نەتەوەی كورد نییە, بەڵكو بۆ هەموو ئەو نەتەوانەیە كە لە كوردستاندا پێكەوە دەژین, جگە لەوەش كلتووری هەموو نەتەوەكانی كوردستان لەیەك نزیكن, بۆیە بەڕای من ئەگەر وا پیادە بكرێت ئەو كلتورە و ئەو وەزارەتەش زیاتر پێش دەكەون, سوپاس.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من لە زۆربەی خاڵەكان پشتگیری لە لیژنەی یاسایی دەكەم, بەڵام یەك, دوو ئیقتیراحم هەیە, ڤیستیڤاڵی زانستی و هاندانی زانستی كاری زانكۆكانە, چونكە وەزارەتی رۆشنبیری ناتوانێ, نە پەرەی پێبدات نە هانی بدات, سازدانی میهرەجان تكایە بكرێتە ڤیستیڤاڵ, چونكە ئێمە ئێستا ئیتیفاقمان كردووە كە میهرەجان بكرێتە ڤیستیڤاڵ, لەگەڵ ئەو ئیقتیراحەی بەڕێز وەزیر, بڵاوكردنەوەی رۆشنبیری و كەلتوری دژی توند و تیژی, بەڵام تەنها حەز دەكەم لەپەرەپێدانی پیشەی سینەما, ئەگەر خۆم سینەمام نەبێ, خۆم نەچمە ناوێ سەیری فلیمە كوردیەكە نەكەم, پەنجا فلیم ئەگەر رۆژانە دەری بكەن هیچ ئیستیفادەیەكی نییە, ئێستا سینەماكان ئەڕووخێندرێن و, ئەكرێن بە باڵاخانە و مەراكزی تیجاری, بەداخەوە یەعنی من بیرم دێت لەحەفتاكان سینەما هەبوو, ئێمە ئەچووین سەیری فلیممان ئەكرد, سەبارەت بە مەكتەبەی نیشتیمانی, دامەزراندنی كتێبخانەی نیشتیمانی, من دوو رۆژە برادەرانی كتێبخانەی گشتی لە وەزارەتی پەروەردە پەیوەندیان پێوە كردم, ئەوانیش پرۆژەیەكیان هەیە بۆ كتێبخانەی گشتی, ئیتر نازانم ئێوە ئیتیفاق دەكەن لەگەڵ وەزارەتی پەروەردە بۆ ئەوەی كامتان بیكەنەوە یاخود نا, یەك شتم ماوە رجاتان لێئەكەم ئەو یارمەتیە و ئەوەی كە بۆ هونەرمەند و ئەدیب و نووسەر ناوبنێن رێز لێنان و یارمەتیدان, سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

هەر خۆی رێزلێنانە, یارمەتیدان نییە, كاتت تەواو بوو, پەخشان خان فەرموو.

بەڕێز پەخشان عبدالله زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من پشتگیری راپۆرتەكەی لیژنەی یاسایی ئەكەم, لەبڕگەی یەك من تێبینیەكەم هەیە, لەجیاتی (مع القیم الخلقیە), یەعنی تەعبیری ئەوها دیارە مەبەستی قیەمی ئەخلاقییە, لەجیاتی ئەوە بووترێ (القیم الانسانیە للمجتمع الكوردستانی), سەبارەت بە بڵاوكردنەوەی رۆشنبیری دژە توند و تیژی, پشتگیری رایەكەی جەنابی وەزیر ئەكەم, بڵێین دژە توند و تیژی بەتایبەتی دژی ژنان و, ناڕەوایی و جیاكاری بەینی ئافرەت و پیاو و, هەروەها بڵاوكردنەوەی رۆشنبیری سەبارەت بە بەڵگە نامە و رێككەوتنامەكانی نێودەوڵەتی كە پەیوەندیان بەمافی مرۆڤەوە هەیە, سەبارەت بە ئەدەبی ژنان, منیش رەنگە ئەو تەعبیرەی

ئەدەبی ژنان لەقسەكانی تاڤگە خان كە خۆی لە لیجنەی رۆشنبیریە, مەبەست لەوە نییە كە ئەدەبێكی تایبەت بدات بە ژنان, منیش لەگەڵ ئەوە نیم, بەلاّم ئەو وشەی كە تاڤگە خان باسی كرد, سەبارەت بە ژن دەرخستنی لە ئیعلام بەم شێوەیە كەهەیە, یەعنی ئەوە بەدیقەت بایەخی پێبدرێ و, هەروەها دەعمی ژنان لەنووسین و لەمەسەرح و لەو بوارانە و, من تەئیدی ئەوەم لەگەڵ لیجنەی رۆشنبیری سەبارەت بە بایەخ دان بە ئەوانەی خاوەن پێداویستیە تایبەتیەكانن, لەبواری ئەدەب و فەن و هەموو بوارێكدا, زۆر سوپاس.

بەڕێز ملا سعدالدين ملا عبدالله مولود:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەگەر بایەخ دان بەئەدەبی ژنان هەبێ, با بەئەدەبی پیاوانیش هەبێ, لەپاشان پێشنیار دەكەم دوو خاڵ زیاد بكرێ, یەكەم: موتابەعەی صەحافە و هەندێك جەرائید بكرێ, یەعنی مەعلوماتەكەی كە دەچێتە لایان هەندێ موەسەق بێت, دووەم/ وەكو لەقانونەكەی هاتووە هەمووی هەر پاراستن و دامەرزاندن و هاندانە, هیچ ئەوەی تێدا نییە كەباسی مۆڵەت بكات, چونكە مۆڵەت شتێكی زۆر زەرووریە بۆ كوتاب, یان ئەوانەی كە دەنووسن, شتی وا نەنووسن كە تەئسیر بكاتە سەر موقەدەساتی كوردی, هەیە شت دەنووسێ تەئسیر لە ئەمنی قەومی كورد دەكات, پاشان خڕكردنەوەی موسەقەفەكانی كورد، یان كوتابەكان ئەوە شتێكی زۆر زەروورییە لەم كاتەدا بكرێ, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەردار صباح بوزو هركی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

هەمان تێبینی پەخشان خانم هەبوو, ئەو قیم ئەخلاقیە شتێكی غەڵەتە و راست نییە, قیم خوڵقی بۆ ئینسان بەكاردێت یان بۆ كەسێك بۆ موجتەمەع, هەرچەندە پێم وایە ئەوە هەمووی زیادە نمایشە, لەبەر ئەوە پێم وا نییە كە رۆشنبیری هیچ میللەتێك یان كۆمەڵگایەك نەگونجێ لەگەڵ بەها رەوشتیەكانی ئەو كۆمەڵگایە, بەتایبەتی بەكارهێنانی وشەی ئەصالە, رەسەنایەتی, بەهەمان پێوەر پێم وایە پاراستن و پەرەپێدانی ئەو ئەساڵەتە ناكرێ نەگونجێ لەگەڵ بەها رەوشتیەكان, بۆیە پێم وایە ئەوە هەمووی زیادەیە, لەخاڵی یازدەش پێشنیار دەكەم مساعدە بگۆڕدرێ بۆ دەعم, سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

مولاّحەزە بكەن بەشێك لەقسەكانتان لە راپۆرتی لیژنەی یاسایی موعالەجە كرایە, هەمووی نا, سارا خان فەرموو.

بەڕێز سارا خضر پیروت:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەنیسبەت خاڵی یەكەم, پێم باشە ئەوەی بۆ زیاد بكرێ, (ناساندنی كەلتوری كوردستان بەتایبەتی كارەساتەكانی بە ولاّتەكانی تر), یەعنی بۆ ئەوەی ئێمە بتوانین كەلتوری نەتەوەكەمان بە جیهان بناسێنین و بەجیهانیی بكەین, خاڵی دووەم/ پشتیوانی كردن لە بیری نوێ, كۆمەڵگا بەرەو گۆڕانكاریە, یەعنی حەقە

پشتیوانی لەفکری نوێ بکەین، لە ئامانج و مەهامی نوێ، پشتیوانی لەبیری نوێ و ئاشناکردنی رۆشنبیری کوردستان بە بزووتنەوەی رۆناکبیری جیهان و، دانەبڕان لە رەوشتی کەلتووری نەتەوەیی، پێشنیارێکی دیکەم هەر بۆ خاڵەکان ئەوەیە، پتەو کردنی پەیوەندی وەزارەت لەگەڵ رۆشنبیرە دیارەکانی کوردستان و، کۆکردنەوەی رۆناکبیرە جدیەکان، بەداخەوە لەهەموو تاریخی وەزارەتی رۆشنبیری کەتەماشای بکەین، رۆناکبیری جدی یان رۆشنبیری جدی، وەزارەتی رۆشنبیری بە هی خۆیان نایزانن، یەعنی دەکرێ جارێکی تر کار لەسەر ئەوە بکات، ئەو رۆشنبیرە جدیانە، ئەو کەسانە پەیوەندیان پێوە بکرێتەوە، بەهەر رێگایەك کە وەزارەت پێی باشە، چونکە بۆ ئەوەی چی دیکە وەزارەت پاشکۆ نەبێ، بۆ رۆشنبیری، پێشنگی رۆشنبیری بێت، بەنیسبەت خاڵی سێیەم، لەگەڵ رەئیی مامۆستا عوسمانم کەدەڵێ رۆشنبیری مێر مندالْ، بەڕاستی شاغیرێکی گەورە هەیە لە ئەدەبی منالأن، مندالْ کەدەگاتە عومری مندالێ نازانی چ بخوێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز باپیر سلیمان کاملا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەخاڵی دووەمی ئەصڵی پرۆژەکەدا (یارمەتیدان و پشتگیری کردنی بزووتنەوەی دانان و وەرگێڕان)، من پێم باشە دانان و وەرگێڕانی کتێب و دوبلاجی فلیمی لەگەڵ بێت، کتێب زۆر گرنگی پێنەدراوە لەکوردستان و ئێمە بێ بەشین لەو فلیمانەی کە دەوڵەتانی تر دەری دەکەن، ئەگەر هەبێ زیاتر سوودمەند دەبین، خاڵێکی تر لە بڕگەی حەوتەم هاتووە (یارمەتیدان و هاندانی کارو چالأکییەکانی یەکێتی و رێکخراو و مەڵبەند و تیپە رۆشنبیریی و ئەدەبی و هونەری و زانستییەکان)، ئەوەش زیاد بکرێ (ئاڕاستە کردنیان بەئامانجی بەرپابوونی بزووتنەوەیەکی رۆشنبیری)، ئەوە ئیزافە بکرێ، هەرچەند لیژنەی یاسایی بڕگەی (11و 12)ی رێك خستووە، بەلأم من پێم باشە بڵێ (پشتگرتن و سالأنە رێزلێنانی نووسەر و ئەدیب و شاعیر و رۆژنامەنووسان، نەك بەدائیمی کە ئەو رێزلێنانە بۆتە شتێکی دائیمی، بۆتە مایەی ناڕازیبوونی هونەرمەند و رۆشنبیران، هەریەکی مەقالەیەکی نووسیبێ کە بیست ساڵ لەمەو پێش، هەریەك کە بەردەوامیش رێزلێنانێکی بەردەوامی هەیە، کە لە مووچەی مامۆستایەکی ئاسایی زۆر زیاترە، 300000 دیناری پێئەدرێ، بەگران دەکەوێ، سوپاس.

بەڕێز جعفر مصطفى معروف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەسەر خاڵی دووەم دوو تێبینیم هەیە، خاڵی چوار تەنها ئەوەندە بەس نییە کەنووسراوە (دامەزراندنی کتێ`خانەی نیشتیمانی لەهەرێم و رێکخستن و پەرەپێدانی)، بەرەئیی من زیاد بکرێ سەرپەرشتی کردنی بەردەوامی، گرنگی پێبدات پەرتووکی پێویست و شایستە تیایدا کەسوودی بەتایبەتی لەلایەن قوتابیانی دیارە، چونکە کتێبخانە کراوەتەوە، بەلأم بێ بینا ئەبێ، بێ تەنزیمە، بێ سەروبەرە بەڕاستی، هەیە ئێستا لەکوردستان ئەو نەوعانە هەیە، خاڵێکی تر پێشنیار دەکەم زیاد بکرێ، هەرچەندە لەلیژنەی یاسایی شتێکیان زیاد کردووە، بەلأم من مەبەستم ئەوە نییە موراقەبەی لەسەر بێ، خاڵێك زیاد بکرێ بووترێ،

ئاگاداربوون لەهەموو بەرنامە جۆربە جۆرەکان بۆ ئەوەی بەکار نەیەت بۆ دژایەتی کردنی هەستی نەتەوایەتی, چونکە هەر کەسێ ئەچێ شتێك ئەنووسێ کە هەستی نەتەوایەتیمان ئەدات, رەقابەی لەسەر بێ لەسەر رۆشنبیری, بەس ئەگەر ئەوە بکرێ چاکە, زۆر سوپاس.

بەڕێز جمال یوسف بوتانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دەست بەوە ئەکەم, پێشنیارێکم هەیە لە مەرکەزی سەقافی زانکۆکانی کوردستان, چ تەنسیقێکمان هەیە, وەکو وەزارەتی رۆشنبیری لەگەڵ ئەو مەرکەز سەقافیانەی کە لە زانکۆکانی کوردستان هەنە, حەقە ئەو تەنسیقە, ئەو تەعاونە هەبێ زیاتر دەعم بکرێ ئەو تەنسیقە بۆ گەشە کردنی رۆشنبیری, بەنیسبەت خاڵی سینەما, ئەو خاڵە ئەگەر بکرێ صیاغەم کردووە (صناعة و انشاء دور سینما کوردیة معاصرة و الترویج لها), سینەمای کوردی نییە, هۆڵی زۆر گەورە دروست دەکەین, کەچی سینەمەمان نییە, بەداخەوە حەقە خاڵێکی سەربەخۆ بێت, سینەما ئیهتیمامی پێبدرێ و بەرێگای سینەما سەقافەت بەرەئیی من بلاّو دەبێ, بەنیسبەت مەکتەبەی مەرکەزی هەرێم, من پێم وایە لە قەزا و ناحیەکانیش مەکتە بە هەبێ, نەك هەر ئیهتیمام بە مەکتەبەی گشتی بدەین لە مەرکەزی عاصیمە, بەلاّم لە قەزاکان و ناحیەکان ئیهتیمامیان پێبدەین, بەڕەئیی من خاڵێکی ئیزافە بکەین, ئەوەشی لەگەڵ بێت, ئیهتیمام بەمناڵ و سەقافەتی مناڵ و تەنشیئەی مناڵ لەگەڵ روحی ئەو سەردەمە بگونجێ, گەنج پەروەردە بکرێ بەسەقافەتی ئێستا و دوا رۆژ, سوپاس.

بەڕێز د0ئاریان خالص شیخ جواد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی روون و ئاشکرایە, رۆشنبیری لە هەر کۆمەڵگایەك دوو بیرورا ئەگرێتەوە, رایەکی مەعنوی و رایەکی مادی, رایە مەعنویەکە دین و ئەخلاق و ئەدەبیات دەگرێـتەوە, لایانی مادی کە باکووری عەقڵی سەقافەتی شەخصیەتی کۆمەڵگایە, ئەوەیش لایەنی تەکنەلۆژیا و علم و زانست و حەزارەت دەگرێتەوە, ئەوەی روون و ئاشکرایە لەوەزارەتی رۆشنبیری هیچ دەعمێك نییە بۆ زانایان, بۆیە پێم باشە ئەگەر ئەو خاڵەی خوارەوەی بۆ زیاد بکەین (دعم العلماء والادباء والمثقفین والفنانین وتکریمهم وتشجیعي مواهب الناشئة ومنح الجوائز التقدیریة و التشجیعة), هەروەها لەخاڵی (5) (تشجیع المواهب الادبیة), ئەگەر هاتوو بەم شێوەیەی خوارەوەی بیرەخسێنین (توفیر المناخ المناسب للأبداع في المجالات الثقافیة والفنیة وتحدید معاییر التمییز والابداع في مختلف حقول الانتاج الفکري والثقافی والفني, بما یترتب بمستوی المعاییر الحدیثة وکذلك دعم انشاء شبکات الانترنیت للبحوث والمعلومات في المجالات الثقافیة), هەروەها ئەو سەدەی هەزاری سێیەم بەس حەوالی سەقافاتە, ئەوەی دەڵێ (الالفیة الثالثة الالفیة, حوال الثقافات), پێم باشە ئەگەر هاتوو (تفاعل وتواصل مع الثقافات الانسانیة الاخری من خلال استعمال شبکات الانترنیت وبمختلف اللغات لتعریف العالم بالشخصیة الکوردستانیة), زۆر سوپاس.

بەڕێز بارزان محمد قادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەماددەی دوو خاڵی نۆ, من نازانم بووژاندنەوەی کەلەپوری نەتەوەیی کە ئەعمالی یەدەوی ئەگرێتەوە هی پیشەسازی و شاڵ چنین و کلاش چنین و ئەوانی تر, پێم وایە ئەرکی وەزارەتی رۆشنبیرییە بیپارێزێت, چونکە ئەوە بەشێکە لە کەلەپووری کورد لەبەرامبەر رووبەروو بوونەوەی ژیان, وەکو ئێستا ئێمە سەقافەتمان لە صین وەرگرتیە, لەولاتێکی وەکو یابان ساڵانە لە سەدا حەفتا کاری دەستی کەلتوری ئەکرێ و مەعرەزی بۆ ئەکرێتەوە, جائیزەیان ئەدرێتێ بۆ ئەوەی کەلتوری خۆیان لە فەوتان بپارێزرێن, بۆیە من پێم وایە ئەوەش ئەرکێکە لەمهامەکانی وەزارەت, زۆر سوپاس.

بەڕێز اسماعیل محمود عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی من ئەمەویست بیڵێم سۆزان خان ئیشارەتی پێدا و باپیر کاملاش باسی کرد, مەسەلەی ئەو رێزلێنانەیە, ئەو رێزلێنانە بەڕاستی هونەرمەندان و ئەدەیب و رۆشنبیران بە شتێکی تر سەیر ئەکرێ, ئەوەی یەك گۆرانی وتبێ دوو سەد, سێ سەد هەزار دیناری بۆ بڕایتەوە, مەعاشی تریشی هەیە, بەڕاستی حەقە ئەوە عیلاج بکرێ بەم شێوەیە نەبێ, زۆر سوپاس.

بەڕێز حمد عبدالله محمود(بەڵێن):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پشتگیری لە پێشنیارەکەی کاك جمال دەکەم, مەسەلەی کتێبخانەی نیشتیمانی, بەڕاستی ئەوەی من تێگەیشتم کە باس لە کتێبخانە دەکەین تەنها هەر سێ موحافەزە دەگرێتەوە, یەعنی لێرە شارو شارۆچکەکانی کوردستانی بۆ زیاد بکرێ, بەڕێز شێخ فەتاح باسی کرد, مەسەلەی مەختوتاتی کۆکردنەوە, بەڕاستی مەسەلەی ئەرشیف تا ئێستا باسی لەو پرۆژەیەك نەهاتووە, ئەرشیف لایەنێکی گرنگە, من پێشنیار دەکەم فەقەرەیەکی بۆ زیاد بکرێ, لەفەقەرەی شەشەمیش هاتووە پیشەی سینەما, من پێم وایە هونەری سینەمایە, من وای تێگەیشتووم, زۆر سوپاس.

بەڕێز کریم مجید شریف(جوتیار):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارە لەئەرکەکانی وەزارەت زۆر گرنگی بە هونەری و رۆشنبیری و ئەدەبی و ئەوانە دراوە, ئەم لایانانە زیاتر شارە گەورەکان ئەگرێتەوە, هەندێ قسە لەسەر ئەوە کرا, ئەوانەی کەوتوونەتە کەناری قەزا و ناحیەکان, زۆر بایەخیان پێنادرێ تاڕادەیەك دوا خران, بۆیە من پێشنیار ئەکەم بڕگەیەك زیاد بکرێ, بنووسرێ بایەخدان بە ناوەندەکانی رۆشنبیری و هونەری و ئەدەبی لە قەزاو ناحیەکان, دروست کردنی هۆڵ و شوێن بۆ کارو چالاکیەکانیان, خاڵێکی تر رێکخستنی گەشتی هونەری و ئەدەبی بۆ دەرەوەی وڵات,

بۆ رۆشنبیران بەپێی پێویست بۆ بەشداری کردنیان لە ڤیستڤاڵ و کۆبوونەوە جیهانییەکان و, وەرگرتنی ئەزموونی نوێ, زۆر سوپاس.

بەڕێز صبریە غفار امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەڕاستیدا زۆربەی خاڵەکانمان وتران, تەئکید لەسەر هەندێکیان ئەکەمەوە, لەبەر گرینگی مەسەلەی رۆشنبیری ئافرەتان, لەبەر ئەو زوڵم و چەوساندنەوە لەبەرامبەر ژن ئەکرێت, نزمی ئاستی رۆشنبیریە, بۆیە پێویستە لەم چەمکە زیاتر رۆشنبیری دەوری خۆی ببینێ, خاڵێکی تر تەنسیق و هاوکاری زیاتر لەگەڵ رێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی بکرێ, کە لەبواری رۆشنبیری ئیش دەکەن, رێکخراوی (ئێن- جی- ئۆ) لەگەڵ وەزارەتەکان تەنسیق بکات, بۆ ئەوەی بەیەك ئاڕاستە خزمەت پێشکەش بکەن, خاڵێکی تر تەئکیدە و زۆر گرنگە بەڕاستی, بووژاندنەوە و گرنگی پێدانی زیاتر لەبواری رۆشنبیری و پێداویستی بەشوێنە زیانلێکەوتووەکان, یەعنی ببێتە خاڵێکی سەربەخۆ, ئەچیتە بەعزێ قەزا و هەڵەبجەی شەهید, رانیە, بەڕاستی هۆڵ نییە, تۆ بتەوێ ئەوەی هەیە پێشکەشی بکەیت و, هۆڵی وا هەیە لەبەر دەنگە دەنگ هیچ ئیستفادەیەك بەو خەڵکە ناگەینێت, بۆیە شوێن بەپلەی یەکەم ئینجا پێداویستیەکانیان, خاڵێکی ترم هاوکاری و دەعم, بەشێویەکی دادپەروەرانە و یاسایانە بێت, پێم وایە سیاسیەن مامەڵە زۆر لەگەڵ ئەو مەسەلەیە کراوە, مەسەلەی کردنەوە و پێشەکەش کردن, ئەوە ببێتە یاسایی و دادپەروەرانە, ئاخیر خاڵ, سوود وەرگرتن لە هەموو چەمکێکی رۆشنبیری سەردەم لە چوارچێوەی پاراستنی رەسانایەتی خۆمان دابێ, نەك توانا و کەلتووری خۆمان, سوپاس.

بەڕێز ئارام رسول مامند:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەرەتا من پشتگیری لەو خاڵەی پێشنیارکراوی لیژنەی رۆشنبیری دەکەم سەبارەت بەخاوەن پێداویستیە تایبەتیەکان, خاڵی دووەمیش بە شێوەی گلەیی ئاڕاستە جەنابی وەزیر دەکەم, لەچوار, پێنجی مانگی رابووردا, من چوار, پێنج جار لە رێگای تەلەفۆن لەگەڵ نووسینگەی جەنابی وەزیر, کە جەنابیان مەوعیدێکمان بۆ دەست نیشان بکەن, کە پێنج, شەش دەقەی لە کاتی بگرین, ئیشی شەخصیشمان نەبوو, تایبەت بوو بە کاروباری رۆشنبیری, بەڵام دیارە جەنابیان مەجالیان نەبوو, سوپاس.

بەڕێز اسعد شاکر امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

راستی من دوو پێشنیارم هەبوو, یەك/ لەسەر مەختوتە, دوو/ لەسەر ئەرشیف, هەردووك باس کرا لەلایەن برادەران, سوپاس.

بەڕێز بكر فتاح حسين:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەو برادەرانە دیارە زۆر نوقاتیان باس كرد, لەسەر ئەو راپۆرتەی لیژنەی یاسایی, بەرەئیی من وەكو هەمووومان ئەزانین وەزارەتی رۆشنبیری مەهامی سەرەكی سەقافەی نەشری دیموكراتیەتە, نەك كۆنترۆلی رۆشنبیری لەولآتا, بەنیسبەت دووەم برگەی (11), باس لە یارمەتیدان و پشتیوانی و دەعمی ئەدیبان و نووسەران و رۆشنبیران ئەكات, من پێشنیار ئەكەم كە لیژنەیەكی پسپۆڕ دابنرێ, بۆ تەقیم كردنی ئەدیب و نووسەر و رۆشنبیر, بۆ ئەوەی بتوانن دەرفەتێك لەبەردەم هەموویان بەیەكسانی بۆ هەموو ئەو رۆشنبیر و نووسەرانە هین بكرێ, وەزارەت بتوانێ بەڕێك و پێكی ئەوانەی كە خاوەنی بەهرەن یارمەتیان بدات, خلآتیان بكات, رێزیان لێبنێ, نوقتەی دووەم ئەوەی كەباسیشم كرد نەشری سەقافەیە, بەڕاستی پەخشان خانیش باسی كرد, ئەبێ نەشری سەقافەی دژی توند و تیژی لەبەرنامەی وەزارەتی رۆشنبیری زۆر بەئاشكراو بە روونی دەركەوێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

سوپاس, ئەندامانی بەڕێز هەمووتان قسەتان كرد و, دەهێنێ قسان بكەین, چونكە وەزارەتی رۆشنبیری وەزارەتێكی زۆر گرنگە, ئەهمیەتی زۆری هەیە, قسەكانتان مولآحەزاتی زۆری تێدابوو و, دەكرێ هەمووومان موهتەم بین بە رۆشنبیری و وەزارەتی رۆشنبیری, چونكە قسەیەك هەیە, لەدنیادا هەیە, قسەیەكی فەلسەفیە, ئەڵێ میللەتێك نییە خراپ بێت, میللەتێكیش نییە باش بێت, بەڵكو رۆشنبیریە خراپ هەیە و, رۆشنبیری باشیش هەیە, ئەو رۆشنبیریە ناسنامەی میللەتەكە پیشان ئەدات, ئەگەر رۆشنبیریەكە رەگەز پەرستی بێت, میللەتەكە سیفەتی وای تێدا دەرئەكەوێت, رۆشنبیریەكی كراوە بێت, خۆشەویستی بێت, دیموكراتی بێت, ئەوا میللەتەكە بەوە دەناسرێ, بۆیە هەمووومان بە پەرۆشین كە گەلەكەمان چۆن ناسراوە بە رۆشنبیریەكی بەرز, كە پڕە لە خۆشەویستی و پڕە لە رێزلێنان لەیەكتر و لەخەڵكی تر, لەبەر ئەوە ئەم یاسایە كە موناقەشە ئەكرێ ئەهمیەتی زۆری هەیە, من سوپاستان دەكەم, چونكە هەمووتان بەپەرۆش بوون بۆ بەرز راگرتنی ئەو لایانانەی كە رۆشنبیریەتی جوان نیشان ئەدات, خزمەتی رۆشنبیری پاك دەكاتن, دوورمان دەخاتەوە لە رۆشنبیری رەگەز پەرستی و دژایەتی و نادیموكراسی و دیكتاتۆریەت, داوا لەجەنابی وەزیر ئەكەم, ئەو رەئیانەی كەدران, دیارە هەموویان تەئیدی راپۆرتی لیژنەی یاسایان كرد, هەندێ خاڵی تازە هاتە پێشەوە, پێش ئەوەی بیكەینە قەرارێك حەز دەكەم جەنابی رەئیی بدات, دواتر لیژنەی یاسایی, لیژنەی رۆشنبیری ئەگەر قسەیەكیان هەبوو دەتوانن بیكەن, زۆر سوپاس.

بەڕێز فلك الدين كاكەیی/ (وەزیری رۆشنبیری):

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

زۆر خۆشحاڵ بووم بەتێبینیەكانتان, هەروەك گوتم ئێمە بەگشتی پشتگیری لیژنەی یاسایی دەكەین لەو پێشنیارانە, لەهەمان كاتدا ئەو شتانەی كە دراسە كراوە بەكورتی باس كرا, دوو جۆرە, یەكەمی دەربارەی

یاسایی بوو, چونکە یاسا خۆی کورت دائەنرێ, پوخت دائەنرێ, بەس لەیاساکە هاتووە بەحقیقەت, زۆر زەحمەتە بچین بەسەر هەموویان, بەلاّم من ئەوەی دەڵێم زۆربەی زۆری ئەو خالاّنە هاتووە, بەس بەتەعبیری تر هاتووە, لێرە تەعبیر بگۆڕێ, لێرە تەعبیری کوردی بۆ عەرەبی, لە عەرەبی بۆ کوردی, یان تێگەیشتن لەکەلیمەکە, مەسەلەن سینەما, ئایا سینەما صناعەیە پیشەیە, بەس موهیم تەتویر سینەما, تەتویر سینەما زۆر شت ئەگرێتەوە, پشتگیری سینەما ئەگرێتەوە, هۆڵ ئەگرێتەوە, هەموو شت ئەگرێتەوە, لێرە هەست ئەکەم تێبینی بەکورتی, بۆ نموونە زۆر بایەخ بەکتێبخانەی نیشتیمانی, بەڵێ کتێبخانەی نیشتیمانی گرنگە زۆر, کتێبخانەی نیشتیمانی جیاوازە, کتێبخانی گشتیش جیاوازە, ئێمە ئێستا 42 کتێبخانەی گشتیمان هەیە لەهەرێمدا, لەم دواییەشدا کەچووم بۆ ناوچەی گەرمیان, بەحقیقەت کتێبخانەی باش کراوەتەوە, تازەش کراوەتەوە و, زۆریش رێك و پێکە بڕیارمان وایە کە ئێمە لەهەر قەزایەك کتێبخانەیەکی نوێ بکەینەوە, ئەوانەی کە نەکراوەتەوە, بەس کتێبخانەی نیشتیمانی جیاوازە, برادەران باسیان کرد, کتێبخانەی نیشتیمانی زۆر ئەساسە نیمانە لەهەرێمدا, کتێبخانەی نیشتیمانی لەیەك جێگا دەبێت, ئەوەیش لە پایتەختی هەرێم دەبێت و, هەموو شتێك ئەگرێتەوە, ئەوە پەیوەندی نییە بە پارێزگایەکەوە, ئەوە هەموو مەختوتات ئەوەی شێخ وتی و لەگەڵ برادەران باسی مەختوتاتیان کرد, هەروەها ئەرشیف ئەوانە هەموو لەکتێبخانەی نیشتیمانی حەفز ئەکرێ, نە بەس ئەوە, بەڵکو حەتا کەل و پەل و هەندێ کەرستەی گرنگی بزووتنەوەی رزگاریخوازی کوردان, بۆ نمونە ئەو رۆژە هەزار و چوار سەد و چل کتێبی پێشەوا قازی محمد لە کتێبخانەکەی مابوو, عەرزمان کرد یەعنی داوامان کرد کە لەوێ هەڵیبگرین, لەو کتێبخانەیە لەوێ دایبنێین و, هەروەها شتێکیش کە پەیوەندی بە کەلوپوری کوردیەوە هەیە, کتێبخانەی نیشتیمانی زۆر گرنگە و, وەزارەتی رۆشنبیری پێی تەکلیف کراوە و, تا ئێستا تا ئەم لەحزەیە کە قسە ئەکەم, شتەکە لەنێوان سەرۆکایەتی حکومەت و وەزارەتی رۆشنبیریە بۆ کتێبخانەی نیشتیمانی, ئەگەر بۆ وەزارەتی پەروەردە بڕیارە, نازانم یەعنی هیچ موشکیلەیەکمان نییە کە چ وەزارەتێك دەیکات, موهیم کتێبخانەیەکی نیشتیمانی هەبێ بەلای ئێمە, ئێمە ریقابە نین و محاربیش نیین, بڵێین نەخێر هەر ئەبێ وەزارەتی رۆشنبیری بیکات, نەخێر ئێمە ئەڵێین کتێبخانەیەکی نیشتیمانی هەبێ لەژێر چاودێری سەرۆکایەتی حکومەتی هەرێم بێت, جا راستەوخۆ وەزارەتی رۆشنبیری بەر پرس دەبێ یان وەزارەتی تەربیە, لەهەمان کاتدا هەندێکی لەو ئەرکانە سپێدراوە بەکۆڕی زانیاری کورد, بە زانکۆکان, هەموو ئەو پرسیارەی ئەکەن کە ئایا لەگەڵ زانکۆکان پەیوەندیمان هەیە, بەڵێ پەیوەندیمان هەیە, هەندێ جار هەماهەنگیشمان هەیە لەگەڵیان, بەلاّم ئەبێ بزانین ئەم خالاّنەی کەباس کران زۆر پەیوەندی بەکاری رۆژانەی وەزارەتەوە هەیە, یەعنی یاسایی نییە, بەلاّم پەیوەندی بەیاساکەوە هەیە, یەعنی وەکو بڵێی شەرحی یاساکەیە, ئێمە جگە لەم یاسایە, نیزامی هینمان داناوە تەعلیمات و بابڵێین نیزامی تایبەتی, رێسا هەندێ لەمانە ئیستیفادەی لێدەکەین, نووسیمانە هەر هەمووی ئەوەی لەوێ دانەنراوە لەوێ ئیستیفادەی لێدەکەین و, گرنگتر لەوەی من عەرزی پەرلەمانی دەکەم, ئێمە شتی ترمان هەیە دەینێرین بۆ پەرلەمان,

یەکێ لەوەی ئەگەر حکومەت بەرنامەکەی ڕێك بخات, بەرنامەی وەزارەتی ڕۆشنبیریش هەیە, ئێمە وەکو وەزارەتی ڕۆشنبیری نەخشە و پلانمان هەیە, نەخشە و پلانمان داوە بە ئەنجومەنی وەزیران, ئەبێ بینێرێ بۆ بەڕێزتان, هەروەها بودجەمان هەیە, من حەز دەکەم ئەو وەختە ئەو بەڕێزانە قسە دەکەن, من دڵنیام ئەوانەی کە باسیان کرد هەمووی لەنەخشە و پلانی ئێمە دا هەیە, هەر هەمووی هاتووە, بەڵام موهیم ئەوەیە ئێوە پشتیگیریمان بکەن, لە ڕەزامەندی لەسەر ئەو بودجەیەی کە پێشنیارمان کردووە بۆتان, ئەوە گرنگە, یەعنی ئەگەر ئێمە داوای ڕۆشنبیری منالأنمان کرد, ئێوە پشتیگیریمان بکەن, ئێمە چیمان پێشنیار کردووە, تەبعەن بەپێی توانا, بەپێی ئەوەی کە پێمان دەکرێ, بەپێی وەزعی دارایی هەرێم, پشتیگیریمان بکەن, بۆ ئەوەی ئێمە بتوانین ئەرکانمان جێبەجێ بکەین و, زۆر لەمانە مەسەلەن ڕۆشنبیری منالْ بێت, بێگومان بۆ ئاگاداری برادەران ناحیەکی مەعریفیە, ڕۆشنبیری منالأن دەگرێتەوە, چونکە سێ تەمەن دائەنرێ لە کتێبی منالأن, ئەڵێ لە (أ, ب, ج), (أ) لە پێنج یان شەش سالی دەست پێدەکات, سێ بڕگە ماوە لەمنالْەوە تا مێرد منالْ, تەبعەن هەندێ ئەرکی وەزارەتی تەربیە و بێگومان وەزارەتی پەروەردەیە بەحقیقەت, ئەوەمان داناوە بۆ خۆمان, بۆ ئەوەی بایەخ بە مێر مندالْ بدەین, ڕۆشنبیری منالأن لای ئێمە ئەوەش دەگرێتەوە, مەسەلەی مۆڵەتدان هاتووە, مۆڵەتدان بۆ هەموو هۆیەکانی ڕاگەیاندن, هاتووە لە پڕۆژەکە, کەواتە تەلەفزیۆن هەمووی دەگرێتەوە, گرنگ ئەوەیە لەو پڕۆژەیە کە دێت بۆ جەنابتان, نەخشەو پلانی وەزارەت, هەموو وەزارەتێك نەخشە و پلانی هەیە, لەوێ تێبینی بکەن, ئێمە ئەو خالأنەی کە باس کرا هەموومان نووسی, هەمووشی بایەخ پێئەدەین, بەلأم ئەوکات ئاگاداری بکەمەوە, بۆ قەزا و ناحیەکان زۆر باس کرا و, زۆریش گرنگە بەڕاستی, وەکو وتم چل و دوو کتێبخانەمان هەیە, ئەمەوێ بۆ هەر قەزایەك کتێبخانەیەکی مۆدێرن بکرێتەوە و, ئەوە یەك, کە لە پلانەکەمان هەیە, دووەمیش ئەوەیە کە لێرە لەپڕۆژەکەدا خالێك هەیە, بەڕێوەبەرایەتی کۆشکی هونەر, ئەو خالە ڕوونکردنەوەی دەوێ, ئەو خالە پەیوەندی بەوەی هەیە, لەهەر شارێکی گەورە, لەهەر قەزایەك کۆشکی هونەر بکەین, کۆشکی هونەر چی دەگرێتەوە, هۆڵی شانۆ, هۆڵی سینەما, هۆڵی سیمینارات, هۆڵی فلیم پیشاندان و, کافتریایەك بۆ گەنجەکانیش, ئەوانە هەمووی لە پڕۆژەکانمان هەیە, کەداومانە بە ئەنجومەنی وەزیران, لەوێ بەیەك یاسا یان یەك جوملە عەرزی کردووە, کەوا بەڕێوەبەرایەتی کۆشکی هونەر لێرەدا هاتووە, مەسەلەن هەمانە هی کەلەپوور, هەمانە هی منالأن, یەعنی کەواتە هەموومان ئەوانەمان نووسیوە, لەوەش گرنگتر ئێمە ئێستا دامان ناوە, ئەو پڕۆژەی کە لێرە هاتووە لەهەر پارێزگایەك بەڕێوەبەرێکی گشتی هونەرو ڕۆشنبیریمان دەبێ کە ئەمە توانای ئێمە زیاد دەکات, یان متمانە دەدات کە ئەم ئەرکانە زیاتر جێبەجێی بکەین, یەعنی لامەرکەزیەت ئەدات بەکاری ئێمە, چونکە کاری ڕۆشنبیری لامەرکزیەتی زیاتری دەوێت, دەربارەی ئەدەب و هونەر زۆر باس کرا, ناچمەوە سەری, دەربارەی شوێنەوار پرسیارێك هەبوو, تەبعەن شوێنەوار ئێستا سەر بە وەزارەتی گەشت و گوزارە, وەزارەتی گەشت و گوزارو شوێنەوار, ئەو خالەی دەربارەی وەرگێڕان هاتووە, زۆر ئاشکرایە هەموو شتێك ئەگرێتەوە, ئێمە خۆمان لە پلانەکەمان دامانناوە وەرگێڕان هەم لەزمانەکانی

تر بۆ كوردی, هەم لەكوردیش بۆ زمانەكانی تر, ئەوە جوزئێكە لە ڕێسای ئێمە, لەو كارەی كەوا دامانناوە كە بكرێ, بەنیسبەت هاندانی داهێنەران و فەقەرەیەكمان هەیە, برادەرێك باسی كرد (هاندانی داهێنەری هونەری و رۆشنبیری و زانستی) نووسیومانە, بێگومان لە یاسا وانانووسرێ, بەلاَم تەفصیلات ئەكەوێتە سەر وەزارەت, مانای چییە داهێنانی زانست, یا هونەری چییە؟ رۆشنبیری چییە؟ شعر چییە؟ برادەرێك پێشنیاری كرد, صحف و مجلات حكومیە باللغتین, ئیحتیرامم هەیە بۆ ئەو پێشنیارە, بەلاَم من ئەڵێم بۆچی بەلوغەتین بێت, بۆچی بەئەربع لوغە نەبێ یەعنی بەهەموو لوغات, ئێمە ئێستا گۆڤارمان هەیە بە توركمانی, بەسریانی, بەعەرەبی, بەكوردی, بەڕاستی ئێمە بایەخ نادەین بە عەرەبی منالاَن, بەلاَم بۆ عەرەبی بۆ خۆیان هەزار و دەیان موجەلەی عەرەبی و مەركەزی سەقافیان هەیە, لەبەرئەوە ئیهیمالی دەكەین, بەلاَم ئەوە ئیشی ئێمە نییە, بایەخ بدەین لەسەر حیسابی ئەدەبی كوردی, ئێمە هینی رۆشنبیری كوردی, رۆشنبیری سریانی, رۆشنبیری توركی, بایەخ زیاتر بەمانە ئەدەین, چونكە زیاتر لەمانە مەحروم بووینە, ئەوان كەناڵ و هینیان زۆرە, لەهەمان كاتیشدا هەمانە پرۆژەی ئەوەشمان هەیە كە بەعەرەبی دەربچێت, تەقەریبەن ئەمەیە خاڵەكان, من نەمویست زۆر بە زیاد لەسەری برۆم, بەلاَم هەندێ لەو پێشنیارانە بۆ ئێمە زۆر گرنگە, هەندێكی بۆ كاری وەزارەتە نەك بۆ یاسا, بەلاَم لەهەمان كاتدا زۆر زۆر گرنگە, زۆر سوپاسی بەڕێزان دەكەم كە پرۆژەكەیان دەوڵەمەند كرد, ئەو پرۆژەی كە دامان نا بۆ كاری ناوەخۆی وەزارەت, ئیستیفادەی لێدەكەین, ئەوە تەفصیلی ئەو خالاَنەیە كە هاتووە, ئومێدەوارم ئەو برگانە پەسند بكرێ, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

لیژنەی یاسایی هیچ تێبینیتان هەیە لەسەر ئەو قسانەی كە وەزیری رۆشنبیری كردی, فەرموو.

بەڕێز عبدالكریم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

پێشەكی سوپاسی خوشك و برایانی پەرلەمانتار دەكەم, بەڕاستی راو بۆچوونی جوانیان پێشكەش كرد, بەلاَم دەبێ ئێمە ئەوەش لەبیر نەكەین, كەوا وەزارەتی رۆشنبیری ئەرك و فرمانێكی ئێجگار زۆری هەیە, ئەگەر بێ ئەمانە هەمووی كۆبكەینەوە هەمووی بە چوار پەڕیش تەواو نابێ, یاساش خۆی تەبیعەتی ئەوەیە ئەبێ موجەز بێ, ئەوەی ئێمە هێنایتمان بەم حەڤدە ماددەیە, ئەگەر ئێمە دیقەتی بدەینێ هەر هەمووی دەگرێتەوە, ئەگەر شتێكی وەها پێتان وایە نەقصێكی تیایە, ئێمە ئامادەین بیخەینە ناو ئەو حەڤدە فەقەرەیە, سوپاس.

بەڕێز ئارێز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

هەرچەندە سێ خوشك ئەمەیان روونكردەوە, مەبەستی ئێمە لەئەدەبی ژنان, ئەدەبی ژنانە نەبوو, مەبەستمان لە ژنان بوو, یەعنی ژن وەكو ژن, رەنگە لێرە بەجۆرێك دارێژرابێ وا لێك بدرێتەوە, ئێمە هەر

بۆ ئەوەی تەئکید بکەینەوە, ئێستا لە پەرلەمان لیژنەیەکمان هەیە, لیژنەی داکۆکی ژنان, لە عێراق وەزارەتێك بەناوی وەزارەتی مافی ژنان هەیە, لە حکومەت وەزیرێك هەیە, دیارە نا هاوسەنگیەك هەیە, تایبەتمەندیەك هەیە, ئێمە ئەو تایبەتمەندیە ویستمان لێرە لەبەر چاو بگیرێ, نا هاوسەنگی لە بواری ئەدەبی و رۆشنبیری هەیە, واتە ئێمە دەمانەوێ وەزارەت چۆن هاوکاری, یاخود تایبەتمەندی منالآن لەبەرچاو دەگریت و گرنگی پێئەدات, خاوەن پێشنیارەکان, پێشنیارەکانیان لەبەرچاو دەگرێ, ئەوهاش هی ژنان لەبەرچاو بگیرێ, وەکو لیژنەی رۆشنبیری سورین لەسەر ئەوەی کە ئەو پێنشارەمان کردیە و, دارشتنەکەمان کە بەشێوەیەکە کە باش لێی تێبگەیندرێ, بایەخدانێکی تایبەت بە هونەرمەندانی ژنان, ئەدەیب و یەعنی پشتیگریی کردنە لەو خالآنەدا بەم شێوەیە, واتا هونەرمەندانی ژن, واتا ئەدیبانی ژن, بۆ ئەوەی هاوسەنگی دروست بێ بۆ ئەوەی کۆمەڵەکەمان ببێتە کۆمەڵەیەکی رۆشنبیری, ببێتە رۆشنبیری هەموو لایەك, بەبێ جیاوازی, ئەمە یەك, دوو/ ئێمە داوای خاڵێکی زیادەمان کردبوو, پێمان وایە زۆر قسەی لەسەر کرا, داوا کرا وەکو جەنابی وەزیر فەرمووی کتێبخانەی نیشتیمانی زۆر فەرقی هەیە لەگەڵ کتێبخانە گشتیەکان, ئەو کتێبخانە نیشتیمانیەی کە دەکرێتەوە بەلای ئێمە کردنەوەی کتێبخانە گشتیەکان و خانەوادەی هونەریەکان لەشار و شارۆچکە و گوندەکاندا, ئێستا لەزۆر لەگوندەکانی کوردستاندا وەکو مامۆستا عوسمان باسی کرد کتێبخانەی گشتی هەیە, بەلآم ئەو کتێبخانانە پەرەپێبدرێ و, ئەگەر شوێنی تر هەیە کتێبخانەی نییە, بۆی بکرێتەوە, ئێمە داوامان کردیە وەکو خاڵێك ئەو مەسەلەیە لەبەرچاو بگیرێت و, ببێتە بەرنامەی کاری وەزارەتی رۆشنبیری, ئەوە هەموو بگرێتەوە هەم شار, هەم شارۆچکەکان بگرێتەوە, هەندێك هەیە, ئەوەی لێیەتی پەرەی پێبدرێ, ئەوەی نییەتی بۆی دروست بکرێ, خاڵی سێیەمان/ دیسان پێ لەسەر ئەوە دائەگرین, من هونەرمەندێك ئەناسم لە ملی بەخوارەوە تەنیا دوو پەنجەی ئیش دەکات, کەچی باشترین نیگار کێشی رەواندزە, ئێمە دەمانەوێ پشتگیری ئەوانە بکەین, هونەرمەندێك دەناسم هەردوو دەستی نییە, بەلآم لەگەڵ بەهەمەنی قوبادی لە سینەما بەشداری کردیە, خۆتان دیوتانە, ئێمە ئەمانەوێ ئەوانەی خاوەن پێداویستی تایبەتن, ئەوانە دەستیان بگیرێ, لەبەرئەوەی پێمان باشە وەزارەتی رۆشنبیری ئەو مەسەلەیە بکاتە یەکێ لەئامانجەکانی خۆی, بەو شێوەیەش نووسیمانە (دەستگرتن و هاندانی خاوەن پێداویستیەکانی تایبەت لەبوارەکانی رۆشنبیری و ئەدەبی و هونەریدا), ئێمە زۆر بەپێویستی دەزانین بەڕاستی ئەوە لایەنێکی ئینسانییە, کە پێویستە ئێمە هەموو لایەکمان ئاوەڕی لێبدەینەوە, چونکە لایەنێکی گەشەپێدانی هونەرە, گەشەپێدانی سەقافەی ئەوانەشە, ئەوانیش جۆرە موعاناتێك و جۆرە موشکیلەیەکی خۆیان هەیە, یەعنی لەجەستەیان, لە لەشیان کەم و کوڕیان هەیە, ئیتر بەهۆی سروشتەوە ببێ, یان بەهۆی کارەساتەکانەوە ببێ, لەبەر ئەوە گرنگە ئەمە بکرێ, ئێمە خاڵێکی تر کە جێگای جیاوازی بوو لەسەری, خاڵی یەکەمان بەشێوەیەك دارشتووە و سادەمان کردبۆوە, ساکارمان کردبۆوە, ئێمە وامان دارشتبوو, خاڵی یەکەم, ئامانجی یەکەم, پێمان وایە هەمووی دەگرێتەوە پاراستنی کەلتور و پەرەپێدانی رۆشنبیری کوردستان, سورشین لەسەر پەرەپێدانی رۆشنبیری کوردستان, لەبەرئەوەی

له کوردستان رۆشنبیریەکی تایبەت بە کورد نییە, لەکوردستان رۆشنبیریەکە تێکەڵە لەگەڵ رۆشنبیری ئاشووری, لەگەڵ رۆشنبیری تورکمانی, لەگەڵ رۆشنبیری عەرەبی, لەگەڵ هەموو ئەو خەڵکانەی کە لەکوردستان دەژین, لەبەرئەوە لەسەر ئەم ئەساسە ئێمە پێشنیارمان کرد, ئەگەر دەرفەتم بدەی وەکو خۆم, وەکو ئەندامێکی پەرلەمان, نەك وەکو لیژنە پێشنیارێکی ترم هەیە, بیکەم, پرۆژە یاسایەکەی ئێمە گفتوگۆمان کرد گۆڕانکاری بەسەردا هاتبوو, ئەوەی لەوێ دانەبووە, گفتوگۆکەشم یەك پێشنیارە سەبارەت بە رێزلێنان, بەڕاستی منیش تەئکید لەسەر ئەوە دەکەمەوە, ئەوەی چەند ساڵە دەکرێ بەشێکی رێز شکاندنی هونەر و ئەدەب بووە, نەك رێزلێنان بووە و, بەڕاستی تێکەڵیەکی زۆر هەبووە, حەقە ئەو مەسەلەیە لەبەرچاو بگرین, من پێم وایە خاڵی (11, 12) بەم شێوەیە دابڕێژرێتەوە (بە پێوەرێکی دیاریکراو یارمەتی ئەدەیبان و رۆژنامەنووسان و رۆشنبیران بدرێ), بەم شێوەیە پێوەرەکە دیار بێ, کەس نەتوانێ تەجاوزی ئەو پێوەرانە بکات, بەپێی یاسا, یان بەپێی بڕیارێك وەزارەتی رۆشنبیری دەریبکات, هەموو کەسێك روون و ئاشکرا بێت پێم وایە کێشەکەمان چارەسەر دەبێ, ئەوە لەجیاتی خاڵی (11 و 12), ئەمە رەئیی خۆمە, سوپاستان دەکەم.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس, وەڵلاٌ خۆ ئەگەر هەموو تێبینیەکان وەربگرین, وەکو برادەرێك ئاماژەی پێکرد, رەنگە کتێبێك دروست بکرێ, لەسەر ئەهدافی رۆشنبیری, بەلاٌم دەکرێ ئەو هەموو تێبینیانە جەنابی وەزیر و راوێژکاری وەزارەت بە نەزەر وەربگرن, وەکو بەرنامەی کاری وەزارەت بێ, بەلاٌم ناکرێ و ناتوانین, هەموو تێبینەیەکان, لەبەرئەوەی هەمووی بەجێبێنە و بیخەینە بەرچاو, تەنیا چەند خاڵێك هەیە زیاتر لەبرادەرێك ئاماژەیان پێکرد و, لەراپۆرتی لیژنەی یاسایش نەهاتبوو, حەقە ئیزافە بکرێ, جارێ وەکو هین موستەڵەحات و چاکردنی تیایە, قیمەکە لەخاڵی یەکەم هاتووە بکرێتە بە قیەمی ئینسانی, ئەوە تەعدیل بکرێ باشترە لەوەی کەنووسراوە, لەقیەمی خولقی, دوو/ زیاتر لەئەندامێك ئاماژەیان پێکرد کە پێویستە بڕگەیەك هەبێ لەسەر مەختوتات, ئەوە ئیزافە بکرێ, سێ/ وشەی ئینتەرنێت ئیزافە بکرێ لەو شوێنەی کە ئاماژەیان پێکرد, لە بڕگەیەك هاتووە ئینتەرنێتیش ئیزافە بکرێ, چوار/ سینەما بایەخی زیاتر پێبدرێ, بکرێتە بڕگەیەك, چونکە سینەما فیعلەن فەنێکی تایبەتە و, پێویستی بە تەتوریر هەیە, لێرە لابېردرێت, بکرێتە خاڵێکی تایبەت, ئەوەی کەلەسەر ژن باسکرا, باس لە سەقافەتی ژنان کرا, زۆر باس کرا, لەجیاتی هەمووان موفتەرەحێکی باش هات, ئەوەی پەخشان خان ئاماژەی پێکرد, (بلاٌوکردنەوەی رۆشنبیری تەواو بۆ دژایەتی توند و تیژی, بەتایبەتی توند و تیژی دژی ژن), ئەو بڕگەیە ئیزافە بکرێ, لە پاشان (پشتگیری تایبەت بۆ دەعمی سەقافە و موبدعین لە ژنان, لەجیاتی سەقافەی ژنان بڵێین موبدعینی ژنان ئیهتیمامی تایبەتی پێبدرێ), ئەوە مولاٌحەزەکەی لیژنەی رۆشنبیری دەگرێتەوە کە ئیقتیراحی کردبوو, هەمیش زیاتر لە ئەندامێك, هەروەها پشتگیری کردن لەو کەسانەی کە رۆشنبیر و هونەرمەندن, ئیحتیاجاتی تایبەتیان هەیە, یەعنی با بڵێین کەم ئەندامن, یان ئەوەی کە لیژنەی رۆشنبیری ئاماژەی

پێکرد, جگە لە رۆشنبیری چەند برادەرێك ئاماژەی پێکرد, ئەوانە ئیهتیمامی تایبەتیان پێبدرێ, خاڵێکی تر ئەگەر چی یەك برادەر ئاماژەی پێکرد, بەلام من پێم وایە گرنگە (پتەوکردنی پەیوەندی یان پەیوەندکردن لەگەڵ سەفاراتی عێراقی, بەشی رۆشنبیری لەگەڵ سەفاراتی عێراقی بۆ ئەوەی هەم سەقافەتی کوردی بگاتە ئەو ولاتانە هەم سوود وەربگرین و, پەیوەندی لەگەڵ مەراکزی سەقافی لەو ولاتانە بەقوەت بکەین, پێم وایە ئەگەر بێتو ئەو مولاحەزاتانە وەربگرین و, ئەو قسانەی تر کە لەلایەن ئەندامانی بەرێزی پەرلەمانەوە کرا و, زۆریش بە نووسین هاتووە بۆ ئێمە و, هەمووشی بەنرخن بەراستی دەیدەینە جەنابی وەزیر, بۆ ئەوەی لەبەرنامەی کاری وەزارەت بە هەند وەربگیرێت و, بیخاتە بەرنامەی کار و, ئەو شتانەش کە ئێستا باسم کرد لەسەر نەصی ماددەکە جێگای بکرێتەوە مولاحەزەکان, تەبعەن بێجگە لەوە د0 کمال مولاحەزەیەکی دا بە ئێمە, مەکاتبی حکومەتی ئیقلیمیش دەبێ, لەبەرئەوەی تەبیعیە لەگەڵ ئەوان پەیوەندی باش دەبێ, من مەبەستم بەڵکو لەسەفارەتیشدا بەشی سەقافی هەیە و, ئێمە بەپێی دەستووری عێراقی لەسەفارەتدا بەشمان دەبێ, مەکتبی ئیقلیم دەبێتن, بۆیە دەبێ لەگەڵ ئەو مەکتەبە, لەگەڵ ئەو بەشە سەقافیەکەی وەزارەتەکە ئەو پەیوەندیە ئاماژەی پێبکرێ, لەبەر رۆشنایی قسەکانی ئێوە بوو, ئیزافە دەکرێتە سەر ماددەکە, ئەگەر جەنابی وەزیر موافقەت بێ فەرموو.

بەرێز فلك الدین کاکەیی/ (وەزیری رۆشنبیری):

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

زۆر سوپاس, ئەو تێبینانەتان زۆر بەجێیە, منیش پشتگیری لێدەکەم, تەنها یەك روونکردنەوەم هەیە, بۆ بەرێز کاك ئارێز, ئێمە بۆ ژنان نۆ بەڕێوەبەری ژنمان هەیە لەهەرێمدا و, لەدیوانی وەزارەت رێژەی ئافرەت و پیاو وەك یەکە, ئەگەر ئافرەت زیاتر نەبێ, کەمتر نییە و, بەرەسمی من سێ جار پێشنیارم کردیە بەناوی وەزارەت و, لەئەنجومەنی وەزیران داوام کردیە, ئەگەر بریکار دادەنێن ئافرەت دابنێن, بریکاری وەزیری رۆشنبیری ئافرەت بێ و, لەئایندەش ئەگەر ئەوە پەسند کرا ئەم یاسایە, تەبعەن بەڕێوەبەرایەتی ترمان دەبێ, پێشنیارم کردیە بەلایەنی کەم 30٪ یان 40٪ ئەو بەڕێوبەرایەتییە گشتیانەش ئافرەت بن, لەبەر ئەوەی بەڕێوەبەری گشتی ئافرەتمان نییە, ئەوە پێشنیاری رەسمیە کردوومە بۆ ئەنجومەنی وەزیران بۆ ئاگاداریتان و, مەبدەئیەن پێیان باشە پێشنیارەکە, ئیتیفاقاتی دەوێ, بەلام من مەبەستم ئەوەیە دەوردان بە ئافرەت زۆر زۆر لەسەری دەرۆین, رێزلێنان و ئەوانە زۆر موناقەشەمان لەسەر کرد, بەحقیقەت زۆر رازی نیین لەو شێوە رێزلێنانە, چونکە پێوەری هەبوو, بەلام بەبێ پێوەرکان نەکراوە, ئێستا ئێمە لیژنەیەکمان هەیە پێدائەچینەوە, مەسەلەن بۆ نموونە هەر ئەم هەفتەیە تەقریبەن حدودی حەفتا کەسمان دەرکرد, وردە وردە دەریان دەکەین, ئەوانەی کەوا رەنگە بەبێ پێوەرن و وردە وردە خەریکین لەگەڵ یەکێتی نووسەران و یەکێتی هونەرمەندان, چونکە ئەبێ یارمەتیمان بدەن هەموو لایەك, چونکە تەنها ئیشی ئێمە نییە ئەوە, کەکێ هونەرمەندە, کێ نووسەرە؟ بۆ ئەوەی بتوانین شتەکان بکەین, ئێمە وەعد ئەدەین بۆ ئەوەی بتوانین ئامادەی بکەین, ئەو پێشنیارە زۆر باشە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

لەیازدە بۆ ئەوەی تەكریم و هینەكە بەپێی پێوەرێك، ئەوە ئیزافە بكرێ، ئاخیرەكەی ئیزافە بكرێ لەسەر ڕۆشنایی قسەكانتان بەپێی پێوەرێكی تایبەت، فەرموو ڤیان خان نوقتەی نیزامت هەیە.

بەڕێز ڤیان سلیمان حاجی بشار:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە سێ ئەندام باسی مەرحەلەی مێرمندالیمان كرد، بەڕاستی فەراغێكی زۆر گەورە لە ئەدەبی كوردستان، یان بڵێین لەمەجالی ڕۆشنبیری هەرزكار دەبینرێ، تا ئێستا هیچ گۆڤارێكمان نییە لەهەرێمی كوردستان كە تایبەت بێ بەهەرزەكاران، تەنیا یەك گۆڤار نەبێ كە بەناوی نێجەوان كە لەدهۆك دەرئەچێ، ئەویش لەلایەن ئابووریەوە، لەلایەن وەزارەتی ڕۆشنبیریەوە........

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەوە نوقتەی نیزام نەبوو، بەڵام لەئەصڵی پڕۆژەكە مەكتەبێك هەیە، مەكتەبی ڕۆشنبیری مناڵ، جەنابی وەزیر وەڵامی هەموو موداخەلاتەكانی داوە، لیژنەی یاسایی ڕەئیی خۆی دا، لیژنەی ڕۆشنبیری ڕەئیی خۆی دا، ئێمەش ئەو نوقاتانەی كە دەكرێ ئیزافە بكرێن، ڕوونمان كردەوە لەسەر ڕۆشنایی قسەكانی ئێوە، نەك ڕەئیی خۆمان بێ و، ئەوانی تریش خۆی وتی بەنەزەڕی ئیعیبار وەردەگیرێ، موڵاحەزاتەكان هەمووی بەجێنە، ناكرێ بكرێتە نوقات، لێرە مەكتەبێك هەیە بەناوی مەكتەبی ڕۆشنبیری منال، یەعنی ئیهتیمامێكی تایبەتی پێدراوە و، پەیوەندی موباشریشی بە وەزیرەوە هەیە، یەعنی ئەمەش بایەخێكی تر، ئەو ماددەیە بەو موڵاحەزاتانەی كە ئاماژەمان پێكرد و جەنابی وەزیر موافەقەتی كرد، لەڕووی زمانیشەوە دەوڵەمەند دەكرێ، دەیخەمە دەنگەوە، كێ لەگەڵیەتی، تكایە دەستی بەرزبكاتەوە؟ فەرموون، كێ لەگەڵدا نییە، تكایە دەستی بەرزبكاتەوە؟ فەرموون، بەكۆی دەنگ ئەو ماددەیە وەرگیرا، فەرموو.

بەڕێز بكر فتاح حسین:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەنیسبەت پێوەرەكە كە لەلایەن لیژنەیەكەوە بەس ئیزافە كردنێكە، لەلایەن لیژنەیەكی پسپۆڕ لەو بوارەدا هین بكرێ.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

وتوومانە تایبەت، من پێم وایە ئەوەش وەكو وەزارەتەكانی ترە، موقتەرەحەكەتان بخوێنەوە بۆ تەوحیدەكە بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدان، ماددەی سێ و چوار لەهەموو وەزارەتەكان تەشكیلاتی وەزارەتە موقتەرەحی لیژنەی قانونی ئەوەیە هەردوو ماددە دەمج بكرێ، یەكەم موقتەرەحتان ئەو دوو ماددەیە دەمج بكرێ و، تەشكیلاتی وەزارەتە، من دەیخەمە دەنگەوە كێ موافیقە ئەو دوو ماددەیە دەمج بكرێ، دەستی بەرزبكاتەوە؟ فەرموون، كێ موافیق نییە، دەستی بەرزبكاتەوە؟ فەرموون، بەكۆی دەنگ ئەو دوو

ماددەیە دەمج دەكرێ, ئێستا داوا لە لیژنەی یاسایی دەكەم با بیخوێننەوە بۆ ئەوەی موناقەشەی بكەین, فەرموون.

بەڕێز دلێر محمد شریف:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی سێیەم:

1- وەزیر: سەرۆكی باڵای وەزارەتە و بەرپرسە لە ئاراستەكردنی كارەكانی و سەرپەرشتی و چاودێری كردنی چاڵاكییەكانی و ئەو بڕیار و فرمان و ڕێنماییانەی لەبارەی هەر شتێكی پەیوەندیی بە ئەركی وەزارەت و پێكهاتەكانی لەهەموو ڕوویەكی یاسایی و كارگێڕی و هونەرییەوە هەیە, لەوەوە دەردەچن لە چوارچێوەی ئەم یاسایە و یاساو پێڕە و ڕێنماییە كار پێكراوەكانی دیكە و, بەرپرسیشە لە بەردەم ئەنجومەنی وەزیران بەو ناوەی كە ئەندامێكی هاوكارە لەو ئەنجومەنەدا.

2- بریكاری وەزارەت: ئەو كارو ئەركەكانە دەگرێتە ئەستۆ كە وەزیر پێی دەسپێرێ.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

المادة الثالثة:

1- الوزير: هو الرئيس الاعلى للوزارة و المسؤول عن توجيه اعمالها و الاشراف و الرقابة على فعالياتها و تصدر عنه القرارات و الاوامر و التعليمات في كل ماله علاقة بمهام الوزارة و تشكيلاتها من النواحى القانونية و الادارية و الفنية ضمن حدود هذا القانون و القوانين و الانظمة و التعليمات النافذة الاخرى, و يكون مسؤولا امام مجلس الوزراء بصفته عضوا متضامنا فيه.

2- وكيل الوزارة: يتولى المهام التى يوكلها اليه الوزير.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

سێیەم: ئەوەی پەیوەندی بە ماددەكانی سێیەم و چوارەمەوە هەیە, لیژنە پێشنیار دەكات لەناو ماددەی سێیەمدا لێك بدرێن لە ژێر ناونیشانی (پێكهاتەكانی وەزارەت) و بەم جۆرە دابڕێژرێتەوە:

پێكهاتەكانی وەزارەت

ماددەی سێیەم: وەزارەت لەم پێكهاتانەی خوارەوە پێك دێ:

یەكەم: وەزیر: سەرۆكی باڵای وەزارەتە و بەرپرسە لە ئاراستەكردنی كارەكانی و سەرپەرشتی و چاودێری كردنی چالاكییەكانی و, ئەو بڕیار و فەرمان و ڕێنماییانەی لەبارەی هەر شتێكی پەیوەندی بە ئەركی وەزارەت و پێكهاتەكانی لەهەموو ڕوویەكی یاسایی و كارگێڕیی و هونەریەوە هەیە, لەوەوە دەردەچن بەپێی حوكمەكانی یاسا و بەرپرسیشە لەبەردەم ئەنجومەنی وەزیران بەو ناوەی كە ئەندامێكی هاوكارە لەو

ئەنجومەنەدا و بۆی هەیە هەندێك لە دەسەڵاتەكانی بدات بە بریكاری وەزارەت یا بەڕێوەبەرە گشتیەكان یان هەریەكێكی بەشیاوی دەزانێ لەوەزارەتدا.

دووەم: بریكاری وەزارەت: یاریدەی وەزیر دەدات لە ئاڕاستەكردنی وەزارەت و سەرپەرشتی كردنی كاروبارەكانی لەچوارچێوەی ئەو دەسەڵاتانەی كە وەزیر پێی دەدات و دەبێ بڕوانامەی پسپۆڕی زانكۆی هەبێت و خاوەن شارەزایی و كارامەیی بێت.

سێیەم: نوسینگەی وەزیر فەرمانبەرێك بەپلەی بەڕێوەبەر بەڕێوەی دەبات كە بڕوانامەی زانكۆی هەبێت و چەند فەرمانبەرێك یاریدەی دەدەن.

چوارەم: نوسینگەی بریكاری وەزارەت: فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوەبەر بەڕێوەی دەبات كە بڕوانامەی زانكۆی هەبێت و چەند فەرمانبەرێك یاریدەی دەدەن.

پێنجەم: راوێژكاران: ژمارەیان لە چوار راوێژكار زیاتر نابێت, كە بڕوانامەی پسپۆڕیی زانكۆیان هەبێت و خاوەن شارەزایی و كارامەیی بن و پسپۆڕییەكەیان لەلایەن وەزیرەوە دەست نیشان دەكرێ.

شەشەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی كاروباری كارگێڕی و دارایی: بەڕێوەبەرێكی گشتی بەڕێوەی دەبات كە بڕوانامەی زانكۆی هەبێت و خاوەن شارەزایی و كارامەیی بێت.

حەوتەم: بەڕێوەبەرایەتییە گشتییەكانی رۆشنبیری و هونەر لەپارێزگاكان: هەریەك لەوانە بەڕێوەبەرێكی گشتی بەڕێوەی دەبات كە بڕوانامەی زانكۆی هەبێت و خاوەن شارەزایی و كارامەیی بێت.

هەشتەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی كتێبخانە گشتیەكان: بەڕێوەبەرێكی گشتی بەڕێوەی دەبات كە بڕوانامەی پسپۆڕی زانكۆی هەبێت و خاوەن شارەزایی و كارامەیی بێت.

نۆیەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی رۆژنامەنووسی و چاپكردن و بڵاوكردنەوە: بەڕێوەبەرێكی گشتی بەڕێوەی دەبات كە بڕوانامەی پسپۆڕی زانكۆی هەبێت و خاوەن شارەزایی و كارامەیی بێت.

دەیەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی راگەیاندن: بەڕێوەبەرێكی گشتی بەڕێوەی دەبات كە بڕوانامەی پسپۆڕی زانكۆی هەبێت و خاوەن شارەزایی و كارامەیی بێت.

یازدەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتی سینەما: بەڕێوەبەرێكی گشتی بەڕێوەی دەبات كە بڕوانامەی زانكۆی هەبێت و خاوەن شارەزایی و كارامەیی بێت.

بەڕێز ئارێز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لەماددەی چوارەمدا: هەردوو بەڕێوبەرایەتی رۆشنبیری سریانی و توركمانی بكرێن بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی, یەعنی دوو بەڕێوەبەرایەتی تر بكرێتەوە, یەكێكیان بۆ توركمان و ئەوەی تر بۆ سریانیەكان, سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەوە موقتەرەحێكی تازەیە جەنابی وەزیر, پێم وایە رەئیی خۆتان بڵێن لەسەر ئەو موقتەرەحە, فەرموو جەنابی وەزیر.

بەڕێز فلك الدين كاكەیی/ (وەزیری رۆشنبیری):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ئەو پێشنیارە وەکو یەکەم یاسای وەزارەتی رۆشنبیری لەو پەرلەمانەوە دەرچوو، بەندە بەشداربوو لەپێشکەش کردنی یاساکە، بۆ پەرلەمان ئەو کاتە، بایەخی زۆرمان داوە بە رۆشنبیری تورکمانی و، رۆشنبیری سریانی کە بەناوی رۆشنبیری سریانی بوو ئەوکاتە، بارەگایان هەیە، مەقەڕیان هەیە، هەرچی کراوە بۆ ئەوانیش کراوە، گۆڤاری وەرزیان هەیە، لەدەزگای راگەیاندن چ چالاکیەك هەبێ بەپێی توانا یارمەتیمان داون، وەکو بەڕێوەبەرایەتیەکی وەزارەت و، بێگومان لەوەش زیاتر ئازاد بوونە لە بەکارهێنانی رۆشنبیری و زمانی خۆیان لەهەر بوارێك بێت، کەواتە وەزارەتی رۆشنبیری حکومەتی هەرێم لەسەرەتاوە بایەخی داوە، ئێستا لێرە دوو خاڵ هەیە، ئەوەی لە لیژنەی رۆشنبیری پەرلەمان ئیقتیراحی کردووە، ئەوە بابەتێکە کە لێرە هاتووە، لەپڕۆژەکەی ئێمە هاتووە، بەڕێوەبەرایەتی گشتی رۆشنبیری و هونەر لە پارێزگاکاندا، ئێمە ئەگەر خوردی بکەینەوە لەوەزارەت، تەبعەن ئێمە وامان داناوە ئێستا لێرەش ئصوڵەکەی لەبەردەستمە، یەکێك لەوانە دەبێتە بەڕێوەبەرایەتی رۆشنبیری هونەری تورکمانی و، بەڕێوەبەرایەتی رۆشنبیری و هونەری سریانی، واتە لەجیاتی ئەوەی ئێستا یەك بەڕێوەبەری رۆشنبیریمان هەیە هی تورکمانی، یەك بەڕێوەبەری رۆشنبیری سریانیمان هەیە، ئەو کات دەبێتە چوار یان سێ، بەپێی پێویستی خۆیان، مەسەلەن لە کەرکوك رۆشنبیری تورکمانی دەکەینەوە، چونکە بێگومان تورکمان لەوێ زۆرە، سریانیش هەیە بێگومان سریانیش لەوێ زۆرە، بۆیە لەوێش دەیکەینەوە، لەسلێمانیش ئەگەر هەبوو دەیکەینەوە، بەپێی رێژەی دانیشتوانیان دەبێ، لە دهۆکیش دەکرێتەوە و، لەهەولێریش دەکرێتەوە، یەعنی لەجیاتی یەك بەڕێوەبەری رۆشنبیری هەبێ، چواری بۆ دائەنرێ، ئێمە فکرەکەمان ئەوها داناوە لە ئەصلا، دیسان ئەو پێشنیارەی بەڕێز لیژنەی رۆشنبیری جێگای رێزە، ئێمە لەسەرەتادا لەگەڵ ئەنجومەنی وەزیران گفتوگۆمان کرد لەگەڵ لیژنەی حکومەتی هەرێم، کە حقیقەت چوار بەڕێوبەری گشتیمان داوا کردبوو، یەکێ لەوانە بەڕێوبەری گشتی رۆشنبیری منداڵە، کە ئێستا زۆر باس کرا، ئەوە دیارە حکومەتی هەرێم پەسندی کرد، تەنها ئەو بەڕێوبەرایەتییە بمێنێتەوە، یەکێ لەوانە بەڕێوبەرایەتی گشتی نەخشە و پلانە، نەخشە و پلان زۆر گرنگە لەهەر وەزارەتێك، ئەوەش وتیان هەتانە لە جێگای تر بەشێوەی تر باشە، بەڕێوەبەری گشتی تورکمانی، بەڕێوبەری گشتی سریانی، ئێمە تەبعەن پێشنیارەکەمان دانا سریانی بێ، دوای موناقەشە لەگەڵ زۆربەی ئەو برادەرانەی کەبەسریانی قسە دەکەن، رۆشنبیریەکەیان سریانی بێ باشترە، وەکو رۆشنبیری تورکمانی لەسەر زمانەکە، رۆشنبیری کوردی لەسەر زمانە، رۆشنبیری عەرەبیە، رۆشنبیری ئینگلیزیە، هەروەها رۆشنبیری سریانیش با زمانەکان ببێتە ئەساسی رۆشنبیریەکە، رەنگە ئەوە بۆ هەموو لایەك ئاسنتر و بۆ خۆشیان باشتر بێ، بەهەر حاڵ ئێمە ئێستا ئەو پێشنیارەمان هێناوە بەم شێوەیە، ئەو پێشنیارەی کە کراوە ببێتە بەڕێوەبەرایەتی گشتی، بێگومان ئەوە دەسەلاتی من نییە، حەقیقەت چونکە ئەبێ حکومەتی هەرێم موافەقت بکات و، موافەقەتەکەش بنێرێ بۆ ئێرە، بۆیە

دامەزراندنی بەڕێوەبەری گشتی دەسەلآتی وەزارەت نییە, دەسەلآتی ئەنجومەنی وەزیرانە, جا من پێشنیارم وایە ئەگەر ئێوە بەپەسندی دەزانن وەکو پەرلەمان, ئەتوانن بەزووترین کات داوای ئەو خالە بکەن, بینێرن بۆ ئەنجومەنی وەزیران بۆ ئەوەی وەلآممان بداتەوە و, موافەقەت بکات لەسەری, ئەمە خالێك, خالی دووەمیش ئەوەیە لێرە موناقەشەی لەسەر بکرێ, بڕیاری لەسەر بدرێ, من لێرە هەر ئەتوانم دیفاع لە پڕۆژەی ئەصلی خۆمان بکەم, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس, بڕیارەکە خۆی بۆ پەرلەمان دەگەڕێتەوە, لەڕاستیدا ئەگەر قەناعەتیان پێکرد, هەرچەندە ئەو ماددەیە شتێکی تەبیعیە وەکو پڕۆژەکانی تر, بەلأم ئەو موقتەرەحە کە لەلایەن لیژنەی رۆشنبیری کراوە, لە خودی پڕۆژەکە مودیریات هەیە, مودیریەی تورکمانی و مودیریەی سریانی, فەرموو ئەوەی دەیەوێ قسە بکات, کاك اسعد فەرموو.

بەڕێز اسعد شاکر امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەنگم دەخەمە پاڵ دەنگی لیژنەی رۆشنبیری, بەڕێوەبەرایەتی تورکمانی و بەڕێوەبەرایەتی سریانی, هۆکارەکانیش زۆرە, یەکێ لەوانە بلێین یەکێتی ئەدەبانمان نییە, داوای یەکێتی ئەدیبانمان کردووە, چونکە لێرە یەکێتی نووسەرانی کورد هەیە, بەو بیانووە ئێمەیان رەت کردەوە کەوا دەبێـتە ئیتیحاد لە کوردستان, ئەوە یەك, تەنها یەك سەنتەرمان هەیە ئەویش سەنتەری شەهابەیە, چەند تەڵەباتی سەنتەرات دەکەین ناکرێتەوە, مودیریەی سەقافەی تورکمانی کە جەنابی وەزیر ئاماژەی پێکرد, زۆر کاری هەیە کە دەنێرێتە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کەپەیوەندی بەتورکمان نییە گشتییە, لەوێ کارەکان ئیعاقە دەکرێ, من ئاگام لێیە ئەوە سێ حەفتیە, چوار حەفتیە ناردیتیانەوە عەلا ئەساس گلەیی کرایە لەوەزارەت نەشاتیان نییە بۆ مەسرەحیەك, بۆ بودجە دانانەکە, بودجەی دادەنێن چارەگی بودجەکە موافەقەت دەکەن, ئەگەر بەڕێوەبەرایەتی گشتی تورکمان یان سریانی هەبێت, هەموو شتیان بەدیراسەت دەبێ, ئیشەکانیان بەتەواوی دەڕوات, بۆیە رجا دەکەم کە ئەو مودیریە گشتیە هەبێت, سوپاس.

بەڕێز طلعت محمد صالح توفیق:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

زۆر سوپاس, لەکۆبوونەوەیەك لەگەڵ وەزیری رۆشنبیری و لەگەڵ برادەرکان دانیشتبووین لای ئێمە لەگەڵ لیژنەی رۆشنبیری, خۆی داوای کرد بەرێوبەرایەتی گشتی بۆ تورکمان و سریان بکرێ, خۆی وا دانیشتووە, دووەم/ چەند بەڕێز مام جلال و کاك مسعود داوا دەکەن دەڵێن مافی تورکمانەکان لەکوردستان ئەبێ زیاتر بێ لە عێراق, زۆر سوپاس.

بەڕێز كرخی نجم الدين نورالدين:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە سوپاسی لیژنەی رۆشنبیری دەكەین, كە خۆشم ئەندامێكم لەو لیژنەیە بۆ ئەوەی ئەو دوو بەڕێوبەرایەتییە, وەكو بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەسبیت بكرێ لەیاساكە, ئەوەی دەمویست بیلێم كاك سید تەڵعەت وتی, لەكۆبوونەوەكە ئێمەش ئامادە بووین, جەنابی وەزیر خۆی جەختی كرد كە دەبێ بەڕێوەبەرایەتی گشتی توركمان و سریانی بكرێتەوە, هەرچەندە ماوەكە زۆر كەمە ناتوانم تەعبیر بكەم لە دەقیقەیەك, هەموو دنیا باسی ماددەی 140 و كەركووك و توركمان دەكات, ئێستا ئێمە لەجیاتی ئەوەی بچینە سەر ئەوەی كە زیاتر مافی توركمان دابین بكەین بۆ ئەوەی بتوانین خەڵكی دیشی پێ ئیقناع بكەین, دەتوانین پێگەی خۆمان زیاتر بەقوەت بكەین, كەچی ئێستا بەڕێوەبەرایەتیەكی گشتیمان پێ رەوا نابینن, ئەوە جێگای داخە بەڕاستی و, خۆشتان دەزانن لەهەمان وەزارەت كابینەی پێنجەم لە وەزارەتی پەروەردە بەڕێوەبەرایەتی گشتی توركمانی دانرابوو, نازانم سەبەبەكە چییە لەوەزارەتی رۆشنبیری دانەبێ, كەچی جەنابی وەزیر لەنزیكەوە ئاگامان لێكترە زۆر بە پەرۆشە بۆ دابین كردنی مافی توركمان و سریان و خەڵاَكانی تر, بۆیە پێمان وایە ئەو شتە لێرە بكرێ, بۆ ئەوەی بتوانین ئێمەش لەدەرەوە لە میدیاكان هەتا بتوانین قسەی لەسەر بكەین, بتوانین خەڵكی تری پێ ئیقناع بكەین, مافەكانمان لێرەدا چەسپاوە, هەتا ئەوانیش وەكو ئێمە بیر لە مەسەلەكان بكەنەوە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

تۆ جارێك مەڵێ جێگای داخە, خۆ هێشتا نەبوویتە قانون, جەنابی وەزیریش نەی وتووە موافیق نیمە, بەڵكو بەعكسەوە موئەیدە, بەڵام پڕۆژەكە هی ئەوێیە, یان ئەبێ ئەوان موافەقەتی بكەن, یان ئەبێ پەرلەمان موافەقەت بكەن, ئەوانی تریش هی هەرێمە, خۆ نەوتراوە مودیریە عامە لە بۆ سەقافەی كوردی, هەمووی هی هەرێمە, بەڵام تایبەتمەندیەكان هینی خۆی هەیە, خاتوو سوهام فەرمو.

بەڕێز سهام انور ولی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

خۆی مودیریەتی سەقافەی توركمانی لە وەزارەتی رۆشنبیری هەیە و پێمان خۆشە هەر خۆی بكرێتە مودیریە عامەی سەقافەی توركمانی, چونكە بەم شێوەیە هیچ زەحمەت نابێ, تەنها ناوەكە دەگۆڕین و, ئێمە پێشتریش لەكاتی گفتوگۆكردنی یاسای وەزارەتی تەربیيە, كە ئەویش بەڕاستی وەزارەتێكی زۆر موهیمە و تەنها مودیریەتی دیراسەی توركمانی تێدابوو. لەكاتی گفتوگۆكردن داوامان كرد بكرێتە مودیریە عامەی و زۆر بە ئاسانی سەری گرت و لەیاساكەدا چەسپا, بۆیە لێرەش داوا دەكەین ئەو مودیریە بكرێتە مودیریە عامەی رۆشنبیری توركمانی, زۆر سوپاس.

بەڕێز گەلاویژ شابا ججی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش تەئکید دەکەمە سەر قسەکەی کاک تەلعەت, بێجگە لەوەی جەنابی وەزیر خۆی رایەکەی وا بوو کە مودیریەکی گشتی دابنرێ بۆ تورکمان و سریانی, تەنها نوێنەری جەنابی وەزیر لەیەکێك بۆنەکان کە لە هۆڵێك پێش دوو ساڵ دانیشتبووین, رایگەیاند و قەولی دا کە وەزارەت بەنیازە بەڕێوەبەرایەتی گشتی رۆشنبیری ئاشووری بکاتەوە, هەروەها وابزانم مافێکی شەرعیشە کە مودیریەتێکی تایبەت بەخۆمان هەبێ, کە لەهەر پارێزگایەك مودیریەتێك دەکرێتن, دەبێ سەر بە موردیریەتێکی عام بێت, سوپاس.

بەڕێز جمال شمعون ایلیا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەکید پشتگیری پێشنیاری لیژنەی پەیوەندیەکان دەکەم, بەلاَم لە نوقتەی دووەم/ ئیقتیراح دەکەم ئالیەتێك هەبێ, یان لیژنەیەك یان مودیریەتێك, بۆ پەرەپێدانی دیالۆگ لەناو سەقافەتی کوردستان هەبێ, راستە هەر نەتەوەیەك تایبەتمەندی خۆی هەیە لە سەقافەت, بەلاَم چەند نوقاتێکی هاوبەش هەیە, پێویستە بەئالیەتێك پەرەپێبدرێ بۆ پتەو کردنی هێزی گەلەکەمان, سوپاس.

بەڕێز خضر سلیمان خلیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەصلێکی برای ئاشووری و تورکمانا باس ناکم, ئەز من رەنگێکی دیم, ئەن کوردین و میللەتێکی کەسی ناکەین, بەلێ تایبەتمەندیا مە خڕکەیینەوە خەلکێ مە بێتە بەر, تایبەتەمەندیا مە دینی, یان ژ کەلتوری گەلێ جار بێتە قوربانییە کوردیا مە, بەحزوری سەرۆکایەتی پەرلەمانی و, ئەندامانی پەرلەمان و جەنابی وەزیریش گەلێك پشتەڤانی مە دکات, دانانە رێڤەبەرایەتی گشتی یان رێڤەبەرایەتی رۆشنبیری قەزای شنگار و قەزای شێخان بلە خەلکێ مە بن, خودان شیان بەهەرەمەندی مە حزکەن بێ سۆزی, جەنابی وەزیر بەحزوریایە پەرلەمانە بێتو, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

با من لەجیاتی جەنابی وەزیر وەلاَمت بدەمەوە, کاك پیر خدر, یەعنی سەقافەت و رۆشنبیری ئێزیدیە هی کوردانە, لەبەرئەوە نابێ جیابکرێتەوە, دوایی جەنابی وەزیر ئەڵێ مودیریەتێکی عامەش بۆ کاکەیەکان دابنرێ, لەبەر ئەوە خۆتان جیا مەکەنەوە, من پرسیارێك لەبرا بەڕێزەکان دەکەم, لەناوەکەی پێش ئەوەی موناقەشە بکەین, ئایا ئەو ناوە کە لەمودیریاتەکە هاتووە, لەو ناوەی هاتووە, دەڵێ مودیریەی سەقافی و فەنی سریانی, خیلافتان هەیە لەسەر ئەو ناوە, هەموو موافیقن, بەس ئەگەر کەسێك ئیعتیرازی هەیە لەسەر ئەو قسانەی کەکرا, یەعنی ئیعتیرازی هەیە لەسەر ئەوەی کە پتشگیری لەسەر پێشنیارەکەی لیژنەی رۆشنبیری دەکات, کە دوو مودیریە عامە هەبێ, یەکێکیان بۆ رۆشنبیری تورکمانی, ئەوەی تر بۆ رۆشنبیری سریانی, کەس ئعتیڕازی هەیە, فەرموو کاك تەڵعەت, نوقتەی نیزامت هەیە, فەرموو.

بەڕێز طلعت خضر سيف الدين:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێشنیارێکم هەبوو و بۆ جەنابتم ڕەوان کرد, من ئەڵێم لەجیاتی ئەو دوو مودیریەتە, یەك مودیریەت بێت (مديرية الثقافة للقوميات الكوردستانية), سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس, بەهەر حاڵ من حەز دەکەم جەنابی وەزیرش موافیق بێ خۆی, خۆی شەخصی موافیقە, قەراری پەرلەمانیش مولزەمە بۆ حکومەت, دەبێ موافیق بێ, فەرموو.

بەڕێز فلك الدين کاکەیی/ (وەزیر رۆشنبیری):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

زۆر سوپاستان دەکەم, بۆ ئەو تیشکەی خرایە سەر ئەو بابەتە گرنگە, بەڕاستی مەسەلەی بایەخدان بە رۆشنبری تورکمان و سریانی, شتێکی زۆر ئەساسیە بەلای من هیچ کەمتر نییە لە رۆشنبیری کوردی, یان رۆشنبیری هەر میللەتێکی تر, بەڵکو زۆر زۆر گرنگە, وەکو گوتم ئێمە وەکو وەزیر پابەندم بەو پێشنیارەی کە لەلایەن حکومەتەوە هاتووە, بەلاّم لێرە وەکو قەراری پەرلەمان, بێگومان ئەگەر پەرلەمان خۆی بڕیار بدات, من رێزی لێدەنێم و, حکومەت مەجبوور دەبێ جێبەجێی دەکات, من بەشخصی خۆم, هەروەك برادەران تەعبیریان لە رەئیی من کرد, من بۆ خۆم بڵێم بەڵی لەگەڵ پێشنیارەکەی لیژنەی رۆشنبیری پەرلەمانم, کەببێتە رۆشنبیری گشتی, وەکو وەزارەت لاریمان نابێ, بێگومان ئەگەر پەرلەمان بڕیار بدات, ئێمە پیرۆزبایی دەکەین لە رۆشنبیرانی تورکمانی و رۆشنبیرانی سریانی, پیرۆزباییان لێئەکەین, چونکە مافێکی زۆر گرنگە بۆیان, چونکە بەڕێوەبەرایەتی گشتی دەسەلاّتی زیاتری دەبێت, لەڕووی مالی و لەڕووی ئیداریش و, ئێستا خۆی بەڕێوەبەرایەتیەکە هەیە, ئەتوانین ئێمە پێشی بخەین و تەتوێری بکەین, پێشنیارێکی بچووك و لەو پێشنیارانەی کەمن تەئیدی دەکەم, ببێتە بەڕێوەبەرایەتی رۆشنبیری و هونەری, یەعنی وەکو هی کوردەکەش هەر وایە, یەعنی بەڕێوەبەرایەتی رۆشنبیری و هونەری تورکمانی, یان بەڕێوەبەرایەتی رۆشنبیری و هونەری سریانی و, پیرۆزبایی لە رۆشنبیرانی تورکمانی و سریانی دەکەین, ئەگەر پەرلەمان موافەقەت بکات, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس, فەرموو گەلاّوێژ خان نوقتەی نیزامت چییە؟ فەرموو.

بەڕێز گەلاویز شابا ججی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ناوی وەزارەت تەنیا وەزارەتی سەقافەیە, ئێمە تەبعەن سوپاسی جەنابی وەزیر دەکەین ئەگەر رۆشنبیری و هونەر بێت باشترە, بەس من لەبیدایەت دەمویست موداخەلەیەك بکەم, جەنابت رەئسەن داتە دەنگدان

رەئیی لیژنەی یاسایی, ناوی وەزارەت تەنیا وەزارەتی سەقافەیە, ئەگەر لێرە بکرێتە رۆشنبیری و هونەر تەناقوز نابێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە مودیریەتە, ئەگەر بێتو مودیریاتەکان بەناوی وەزارەت بێت, مانای مودیریەی عامەی مەکتەباتمان نابێ, مودیریەی عامەی تیباعە و صەحافەشمان نابێ, مودیریە عامەی ئیعلامان نابێ, ئەوانە هەمووی ناوی موختەلیفن, لەبەرئەوە وەزارەت ناوی وەزارەتی سەقافەیە, کە مودیریەتت دانا , مودیریەتەکە تەرکیزە, ئیعلامە (المديرية العامة للاعلام), لەبەرئەوە سەقافە و فەنە بەشێکە, فەنیش بەشێکە, ئەو موقتەرەحەی لیژنەی رۆشنبیری پشتگیری کرا لەلایەن ئەو برادەرانەی کە قسەیان کرد, لەلایەن ئەو کەسانەی کە قسەشیان نەکرد پشتگیریی کرا, دەیخەمە دەنگەوە, کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو دوو مودیریە ئیزافە بکرێ (المديرية العامة للثقافة و الفن التوركمانى) و (المديرية العامة للثقافة و الفن السريانى), دەستی بەرز بکاتەوە؟ فەرموون, کێ لەگەڵدا نییە, دەستی بەرز بکاتەوە؟ فەرموون, بەکۆی دەنگ ئیزافە کرا, لەسەر ماددەکە کەس ئیعتیڕازی نییە, نوقتەی نیزامت هەیە, فەرموو د0 دلێر.

بەڕێز دلێر اسماعیل حەقی شاویس:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە دەنگماندا بۆ زیادکردنی دوو بەڕێوەبەرایەتی گشتی, بەناوی (بەڕێوەبەرایەتی گشتی رۆشنبیری و هونەری تورکمانی لەگەڵ سریانی), بەڵام هەندێ تێبینی تر هەیە دەربارەی ئەو ماددەیە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جارێ ماددەکەمان موناقەشە نەکردووە, کاك بارزان فەرموو.

بەڕێز بارزان عبدالله نصرالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەسەر ماددەی سێیەم, یەکەم/ وەزیر لەسەر موقتەرەحەکەی لیژنەی یاسایی کە لەماددەی حەوت تەئکید کراوەتەوە, وەزیر بۆی هەیە هەندێ لەدەسەڵاتەکان بدات بە بریکاری وەزارەت, یان بەڕێوبەرە گشتییەکان, یان هەریەك بە شیاوی ئەزانێ لەوەزارەت, من پێشنیار ئەکەم ئەو بڕگەی ئەخیر (هەریەك بەشیاو ئەزانێ لەوەزارەت) لابردرێت, چونکە لەوانەیە ئەو کارمەندەی کە کەفائەی شەخصیشی هەبێ, لەوانەیە لەڕووی مەکانەی یاسایی و ئیداریەوە رێگای ئەوەی نەبێ بتوانێ مومارەسەی صلاحیەتەکانی وەزیر بکات, زۆر سوپاس.

بەڕێز د0 ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێشەکی دەستخۆشی دەکەم لە دامەزراندنی ئەو دوو بەڕێوەبەرە گشتییە کە تەسبیت کرا لە یاساکە, چونکە بەڕاستی جێی خۆیەتی منیش هەمان رەئیم هەبوو, بەڵام پێویستە بەنیسبەت بەڕێوەبەر, بۆ

شارەكانیش ئەبێ بەڕێوەبەرایەتی هەبێ كە پەیوەندی هەبێ پێی, یان پەیوەندی بەو بەڕێوەبەرە گشتیانە هەبێ, ئەوەش ئەبێ ئیزافە بكرێ, چونكە لەناو ماددەكە ئەبێ ئەوە ئیزافە بكری, ئەمە یەك, دوو/ بەنیسبەت, نازانم ئەصڵی یاساكە بەكوردی هاتۆتە پەرلەمان, یان بەعەرەبی هاتووە, چونكە هەردوو دەقەكە جیاوازی زۆریان تێدایە, جا من نازانم دەقە عەرەبیەكەی ئەساسە یان كوردیەكەی ئەساسە, بەنیسبەت وەزیرەوە تۆزێ جیاوازی هەیە لەو نووسینەی كەوا بەعەرەبی هەیە لەگەڵ كوردیەكەی, نازانم من كامەیان موناقەشە بكەم, عەرەبیەكەی یان كوردیەكەی, چونكە رەئیم هەیە لەسەری.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

موديريات, دەسەڵاتی خۆیەتی, هەر پڕۆژەیەك كە ئیختیلاف بوو, عەرەبیەكە ئەساسە, فەرموو.

بەڕێز د0 ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەنیسبەت وەزیر, عەرەبیەكەی لەگەڵ كوردیەكەی یەك ناگرێتەوە, جا من عەرەبیەكەی ئەخوێنمەوە (الوزير: هو الرئيس الاعلى للوزارة و المسؤول عن توجيه سياستها و الاشراف و الرقابة على نشاطها) نەك (عليها), ئەمە چۆن دەبێ, رەقابە لەسەر كوێ ئەكات, لەسەر نەشاتاتی دەكات, نەك لەسەر وەزارەت, (و تصدر عنه و تنفيذ باشرافه جميع القرارات و الاوامر و التعليمات في كل ماله علاقة بمهام و تشكيلات و صلاحيات الوزارة), یەعنی (وەزارەت) دەكەوێتە دوای (صلاحيات), (و سائر شؤونها الفنية و المالية و الادارية و التنظيمية وفق احكام القانون و القوانين و يكون مسؤولا امام مجلس الوزراء باعتباره عضوا متضامنا فيه, و له تخويل بعض من صلاحياته الى وكيل الوزارة او المدراء العامين او من يراه مناسبا من الموظفين في الوزارة), لەگەڵ رێزمدا بۆ كاك بارزان, ئەوەی موزەفەكە یان ئەو كەسەی كە غەیر وەكیل وەزیرە, بۆ داخلی وەزارەت نییە, لەوانەیە وەزیر بۆ شوێنێكی تری بێت بینێرێت, ئەتوانێ دەسەڵاتی خۆی بداتێ, زۆر تەبیعیە, بەس موەزەفین باشترە, زۆر سوپاس.

بەڕێز عادل محمد امين:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من ئەگەر موناقەشەكە لەسەر ئەو تەعدیلەیە كە لیژنەی یاسایی كردوویەتی, ئەوا من موڵاحەزەم هەیە, ئەگەر لەسەر ئەصڵی پڕۆژەكەیە, ئەوا موڵاحەزەم نییە, موڵاحەزەكەشم لەسەر بەڕێوەبەرە بەڕێزەكانە, بەڕێوەبەرەكان لەسەر ئاستی پارێزگاكان, بەڕاستی ئێمە لێرە لەزۆربەی زۆری وەزارەتەكان ئەگەر لێی وردببینەوە, بەڕاستی زوڵم كراوە لە پارێزگای سلێمانی و لە گەرمیانیش, چونكە بەهەموو قیاسێك ئێمە شتی خەدەمی و شتی سەقافی, هەندێ جار رەت دەكەینەوە, رووەدەكەینەوە مەسەلەی سیاسی و ماددەی 140 ەوە, یەعنی بەڕاستی لەهەموو وەزارەتەكان وایە, ئێمە ئەگەر بێتو لەسەر ئاستی پارێزگا حیساب بكەین, ئەوا گەرمیان ئەبێ لە حصەی سلێمانی ببات, گەرمیانیش خۆی بۆ خۆی پێنج قەزا و تەقریبەن 13 ناحیەیە, یەعنی بەڕاستی ئەگەر بێتو ئێمە بەڕێوەبەرایەتێكی گشتی نەكەینەوە بۆ گەرمیان, ئەوا

هەم لە سلێمانی غەدر کراوە, هەم لەگەرمیانیش دەکرێ, بۆیە من داوا ئەکەم, کە دەوترێ پارێزگا, حەق وایە بوترێ بەڕێوەبەرایەتێکی گشتی رۆشنبیری بۆ گەرمیان بکرێتەوە, لەبەر ئەوەی من بە دووسەری ئەیزانم, گەرمیان ئەبێتە پاشکۆی سلێمانی, هەم دەبێ لەحصەی ئەوانیش لەهەموو شتەکان شریك ئەبێ و, خۆشی بێ بەش ئەبێ و, ئەگەر تەماشای دانیشتوانیش بکەین, تەقریبەن 450 هەزار کەس لە و سنوورەیە, زۆر سوپاس.

بەڕێز عثمان احمد حمد امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەماددەی سێ بڕگەی (1), کە باسی وەزیر دەکات, صیاغەکە (ویکون مسؤولا امام مجلس الوزراء), ماناکای تەواو دەبێ, (او بصفته عضوا متضامنا فیه) بەڕاستی زیادە, تەبعەن لەتەرجومە کوردیەکەشی (بەو ناوەی کە ئەندامێکی هاوکارە لەو ئەنجومەنەدا), ئەوە زیادە, خۆ ئەگەر بەزیاد نەزانرێ ئەوا تەرجومەکەی غەڵەتی تیایە (بصفته عضوا متظامنا فیه), (هاوکار) موتەزامن نییە,

هاوکار موتاعاوینە, بەلأم (ویکون مسؤولا امام مجلس الوزراء) تەواو, یەعنی ماناکای تەواو دەبێ, لە باسی پارێزگاکان کاك عادل باسی گەرمیانی کرد, بەلأم بەڕاستی لەقەزاکاندا, چی بۆ دیاری کراوە کە سەر بە بەرێوەبەرایەتیەکان بێ, یەعنی صیفەتێکی ئیداری بدرێ بە دەزگایەك لە قەزاکان, بۆ ئەوەی ناحیە و گوندەکان سەر بە قەزاکان, قەزاکانیش سەر بە پارێزگاکان, بەم شێوەیە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ ئەوەی تێبینیەکانتان تیکرار نەبێتەوە, لە پڕۆژەی هەموو یاساکاندا بەڕێوەبەرایەتی گشتی لەپارێزگاکان تۆمار کراوە, یەعنی نەگوتراوە گەرمیان یان شوێنی تر, لەبەرئەوەی ناوی کەرکووکمان نەهێنا, چونکە ناتوانین بڵێین هەولێر و سلێمانی و دهۆك, چاوەڕوان دەکەین ماددەی 140 جێبەجێ بکرێ, بۆیە وتوومانە بەڕێوەبەرایەتی گشتی ئەوەی ناوی هاتووە لەپارێزگاکان و, گۆڕانکاریش دەکرێ لە قەزا و ناحیەکان, ئەوەی تریش (باعتباره عضوا متضامنا), ئەوە لەهەموو هینەکان هاتووە, لە پڕۆژەکانی تریش هەر وایە, یەعنی تەبیعیە کەهاتووە, سۆزان خان فەرموو.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەو بەڕێوەبەرایەتیە گشتییە و هونەریانە, هەرچەندە ئێمە موناقەشەی ئەمە ناکەین, بەلأم وەکو مولأحەزەیەك هەمە, بەڕێوەبەرایەتی مەڵبەندەکانی مافوری دەستکرد, مەفروزە ئەوە ئیشی دەست بێت, ئەگەر بەڕێز وەزیر هینی ئەکات, یەك خاڵی تریش هەیە, بەڕێوەبەرایەتییە گشتیەکان لەخاڵەکان کە روونکراوەتەوە, کراوە بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە, بەرێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە لە هەولێر لە سلێمانی, ئەوە هەڵەیە, کە ئەوساڵ لەقانونەکە جارێکی تر بەهەڵە هین ئەکرێتەوە, تەفسیر ئەکرێتەوە, خاڵی سێیەمیشم ئەوەیە, ئەڵێ بەڕێوەبەرایەتی گشتی سینەما, یەعنی ئەم هەڵدەستێ بە ئیش و کاری

سینەما, کەچی هی تیایە, ئەڵێ بەڕێوەبەرایەتی کارگێڕیی و خۆیەتی, بەڕێوەبەرایەتی وردبینی و ژمێریاریی, کە ئەوانە نابێ سەر بەو بەڕێوەبەرایەتیە گشتیە بن, تەنها ئەوانەی کە حەقیان هەیە بەسەر کاری سینەمایەوە, ئەگینا ئەوە لەوێ هەڵەیە, زۆر سوپاس.

بەڕێز د0 دلێر اسماعیل حقی شاویس:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دەستخۆشی لە لیژنەی رۆشنبیری دەکەم, بۆ زیاد کردنی بەڕێوەبەرایەتییە گشتییەکە, چونکە بەڕاستی ئەوە کەلتووری کوردستانی بەهێز تر دەکات, بۆیە پێم خۆشە جارێکی تر جەختی بکەینە سەر, بەلای منەوە خاڵەکانی هەشتەم و نۆیەم, ئێمە دوو بەڕێوەبەرایەتی گشتیمان هەیە, یەکەمیان/ بەناوی بەڕێوبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان, دووەمیان/ بەڕێوەبەرایەتی گشتی رۆژنامە نووسی و چاپ و بلأوکردنەوە, ئەم دوو بەڕێوبەرایەتییە گشتییە, ئێمە ئەتوانین لابەرین, ئەمانە لە بەڕێوەبەرایەتییە گشتییەکانی تر جێگایان ئەبێتەوە, لەبەر ئەوە یەکێ لە ئەرکە سەرەکییەکانی وەزارەت دامەزراندنی کتێبخانەی نیشتیمانییە, بۆ ئەوەی ئەو ئەرکە سەرەکییە ببێتە ماڵ بەسەر وەزارەتەوە, رەنگە لە ئایندە جەنابی وەزیر لەو پۆستەی خۆی نەمێنێ, وەزیرێکی تر وەکو پێویست گرنگی نەدات بەو لایەنە, بەو خاڵە, بۆیە من پێشنیاز دەکەم لە جیاتی ئەو دوو بەڕێوەبەرایەتییە گشتییە, بەڕێوبەرایەتێکی گشتی تر پێك بهێنرێ, بەناوی بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانەی نیشتیمانی, ئەوکاتە بەشێك لەو ئەرکانەی ئەو دوو بەڕێوەبەرایەتییە دەچێتە بەڕێوبەرایەتی گشتی کتێبخانەی نیشتیمانییەوە و, کەسێکیش راستەوخۆ دەست نیشان دەکرێ, بۆ ئەوەی بەو ئەرکە هەڵبستێ, یەکێ لە ئەرکە سەرەکییەکانی وەزارەت دامەزراندنی کتێبخانەی نیشتیمانییە, ناکەوێتە پەراوێزەوە, بۆیە من پێم چاکە بەڕێوەبەرایەتییە گشتییەکانی کتێبخانە و رۆژنامەنووسی و چاپ و بلأوکردنەوە نەمێنێ, لەجیاتی ئەوە یەك بەڕێوەبەرایەتی گشتی دروست بکرێ, بەناوی بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانەی نیشتیمانی, زۆر سوپاس.

بەڕێز حاتم محمد جان حسن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دوو خاڵم هەبوو, خاڵێکیان تەقریبەن کاك عادل و ئەو برادەرانە گوتیان, بەلأم لە خاڵی دووی ماددەی سێ, بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان هاتووە, ئەویش ئەوەی وەکو ناوی پارێزگاکان هاتووە, جا لەبەر ئەوە حەقە رەچاوی ئەوە بکرێ, ناوی پارێزگاکان نەیەت, بەم شێوەیە بێ کردنەوەی کتێبخانە گشتییەکان لە گشت پارێزگاکانی هەرێمی کوردستان و, ئەو جێگایانەی کە پێویستە, ئێستا گەرمیانیش پێویستە, لەم ماوە جەنابی وەزیر سەردانی گەرمیان و کەلار و هەموو ئەو شوێنانەی کرد, کۆمەڵێ ئیشی باشی کرد لەم بوارە, کتێبخانەی گەرمیان دانراوە, زۆر سوپاس.

بەڕێز د0شكريه رسول ابراهيم:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ماددەی سێ بڕگەی (4)، بەڕێوەبەرایەتییە گشتیەكان، لێرە نووسراوە بەڕێوەبەرایەتی گشتی زانستی، ئێمە سەیری وەزارەت دەكەین، وەزارەت گرنگی بەلایەنی رۆشنبیری، بەلایەنی ئەدەبی، بەلایەنی هونەری دەدات كەچی لێرە چاودێری زانیستیە، حەزم كرد وەزیری رۆشنبیری ئەو لایەنەمان بۆ روون بكاتەوە، هەروەها خاڵێكی تر لە ژێر بەڕێوەبەرایەتییەكە نووسراوە فەرمانگەی رۆشنبیری مناڵان، ئەو فەرمانگەیەش بكرێتە بەڕێوەبەرایەتی جوانترە، لێرەدا بەڕێوەبەرایەتی كەلەپووری میللی، لەگەڵ بەڕێوەبەرایەتی خانەی جل و بەرگی كوردی، ئەمە پێم جوانە نەمێنێ، خانەی جل و بەرگی كوردی هەر بچێتە ژێر كەلەپووری میللیەوە، چونكە بەپێی پسپۆڕی خۆم بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان، كە من پسپۆڕیم لە كەلەپوور هەیە، دوو جۆرە كەلەپوور هەیە، كەلەپوورێكی سەر زاری، ئەوەیە كە پەندی پێشینان و حەیران و لاوك و ئەم لایەنانە، كەلەپوورێكی دیكە لایەنی ماددیە، جل و بەرگە، پیشەیەكانە، خانووی كۆنە، نەخش و نیگاری سەر دیوارەكان و هەموو ئەو لایەنانە دەگرێتەوە، ئینجا پێویستە لێرە هەمووی دەمج بێ جوانە، هەمووی بچێتە ژێرە بەڕێوەبەرایەتی كەلەپووری میللی، زۆر سوپاس.

بەڕێز ڤیان سلیمان حاجی بشار:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من پێشنیار دەكەم، بەڕێوەبەرایەتی گشتی رۆژنامەنووسی و بلاَوكردنەوە نەمێنێ، ئەوە ببێتە بەڕێوەبەرایەتییەك كە لەجیاتی ئەوە بەڕێوەبەرایەتی گشتی دانان و وەرگێڕانمان هەبێ، بەڕاستی لێرە لەبواری كتێب دانان و وەرگێڕان، ئێمە پێویستیمان هەیە، نەك وەكو بەڕێوەبەرایەتیەك بێت، بەڵكو بەرێوەبەرایەتی گشتی بێت، بۆ ئەوەی بتوانێ لەگەڵ كارەكان لەڕووی دانانی كتێب، هەروەها بەتایبەتی لەوەرگێڕانی كتێب كارەكە تەسبیت بكرێ، بۆ ئەوەی بزانرێ مەكتەبەی كوردستان پێویستی بە چ جۆرە كتێبێك هەیە لەبوارە جیاوازەكانی رۆشنبیری و زانیستیدا، ئەو كتێبە وەربگێڕن، یان ئەو كەسانە رابسپێرن كتێب دابڕێژن، بۆ دەوڵەمەندكردنی كتێبخانەی كوردستان، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەو تێبینیانەی كە قسەیان لەسەر كرا لەلایەن ئەندامانی پەرلەمان، حەز دەكەم جەنابی وەزیر هەرچ موڵاحەزەیەكی هەیە لەسەری، لەسەر كامیان موافیقە، لەسەر كامیان تێبینی هەیە هەڵبسێ و رەئیی خۆی بدات، فەرموو.

بەڕێز فلك الدين كاكەیی/ (وەزیری رۆشنبیری):

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەڕێزان، تەبعەن هەندێ خاڵ هەیە شت ناگۆڕێ، ئەگەر جل و بەرگ بێ، ئەگەر ئەوانەی تابعی كەلەپوور بێ هەر عەینی شتە، چونكە هەر بەخۆی ئەم شتە ئەكات، ئێمە لاریمان نییە لەسەر ئەوە، بەس لێرە باسی

مافوور کرا, مافووری دەستی بەخۆی کاتی خۆی سەر بە وەزارەتی رۆشنبیری بوو هەشت, نۆ ساڵ, پاشان درا بە وەزارەتی پیشەسازی, پاشان لە وەزارەتی پیشەسازی گەڕاندیەوە بۆ وەزارەتی رۆشنبیری و, ئەمە دامەزراوە بۆ ئەوەی کۆمەڵێك مناڵ فێربن, فێری کاری هونەری بن, خۆی مەسەلەکە هونەرە, فەرش و هونەر فێربن, کە گەورە دەبن رەنگە لەماڵ یارمەتی بدرێن و ئیش دەکەن و ئەیفرۆشن بەهەر حاڵ, حیکەمەتێك هەبوو لەوە و, ئێستا لە ئارادایە کە وەزارەتی شەهیدان داوای دەکات, لەسەر ئەساسی ئەوەی کە منداڵی شەهیدان ئیستیفادە بکەن لەو مافوورانە, ئێمەش لاریمان نەبووە, تەنیا رۆتینی بەینی وەزارەتەکان و موافەقەتی ئەوان, بەهەر حاڵ مەسەلەی مافوور لەوێ شتێکی تەحصیل حاصڵە کە لەوێ دانراوە, یەعنی سەر بەوەزارەتی پیشەسازی, وەزارەتی پیشەسازی تەحویلی ئێمەی کردووە چەند مانگێك پێش ئێستا وەکو جاران, بەنیسبەت کتێبخانەکان, ئێستا کتێبخانەی گشتی هەیە, ئەڵێ بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان, ئەمە بەحەقیقەت چوار بەڕێوەبەرایەتی نووسراوە, ئێمە تەنها یەك بەڕێوەبەرایەتیە گشتییمان پێشنیار کردووە, بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانەکان, واتە کتێبخانە گشتییەکان فەرقی نییە, گشتییەکە لێرەجیایە لەگەڵ گشتییەکەی یەکەم, بەبێ ئەوەی تەفصیل بدەین وەکو لیژنەی یاسایی باسی کردیە, ئەمە خۆی بەخۆی کاری خۆیەتی چەند بەڕێوەبەرایەتی دەکاتەوە, نەك چوار بەڕێوەبەرایەتی هەبێ, رەنگە لەگەرمیان دە کتێبخانە بکەینەوە و, یەك بەڕێوەبەرایەتییان هەیە, رەنگە لەکەرکووك دوو بەڕێوەبەرایەتی هەبێ, لێرە لەناو هەولێر هەمانە رەنگە لەرواندزیش بکەینەوە, رەنگە لەسۆران و لە شەقڵاوەش, لەبەرئەوە پێشنیاری ئێمە ئەوەیە کە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان, پێویست ناکات هیچی پێوە بلکێنین, چونکە بۆخۆی زۆرترە لەمە و, ئەوە ئێمە دەبەستێتەوە, 42 کتێبخانەمان هەیە ناتوانین, دەبێ ئێستا دیراسەت بکەین, چۆن چۆنی ئەوانە بەڕێوە ببین, خاڵەکانی تر کە باس کرا هیچ تێبینیەکمان نییە, هەر دەگەڕێینەوە سەر ئەوەی ئەوانەی دانراوە, وابزانم مەسەلەی کتێبخانەی گشتی هەڵەیەکی چاپی تیابێ, چونکە نووسراوە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە, لەبەرئەوە ئیلتیباسێك بووە, لەبەرئەوە ئەوە چاك بکرێ, ئەوانەی تر تێبینیمان نییە, بەپێی کتێبخانەکانە, دەزانین چەند بەڕێوەبەرایەتی دادەنێین, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك عادل, بەنیسبەت گەرمیان وەرقەیەکت نووسیوە, گەرمیان وەکو عەرزم کرد, ئەگەر مەبەستیان تەقسیمی ئیداری بێ وەك هەموو وەزارەتەکان, ئێمە ئیتیفاقێکمان هەیە دەنووسین مودیریە عامە بۆ فلانە شت لەپارێزگاکان, ئەگەر مەقصەدیشمان رۆشنبیری تایبەت بێ بە گەرمیان, ئەوە ناکرێتن, چونکە ئەوکات دەبێ رۆشنبیری تایبەت هەبێ بە هەورەمان, بە شێخان, بە سینجار, وەکو ناوچە ناکرێتن, جەنابیشت بەتەنیا قسەت کرد ناتوانم بیخەمە دەنگدانەوە, نە پرۆژەی لیژنەی یاسایە, نە ئیقتیراحی لیژنەی رۆشنبیرشە, نە چوار, پێنج کەس قسەی کردووە بەهەمان شێوە, تاکو بیخەمە دەنگەوە, جەنابی وەزیر قسەی هەیە, فەرموو.

بەڕێز فلك الدين كاكەیی/ (وەزیری ڕۆشنبیری):

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەنیسبەت هەر ناوچەیەكی تر خۆی هاتووە, ئێمە وتوومانە بەڕێوەبەرایەتی گشتی هونەر و ڕۆشنبیری لە پارێزگاكان, لەهەر پارێزگایەك لەویٚ بەڕێوەبەرایەتی گشتی ئۆتۆماتیكی دەكەینەوە, ئەگەر ئەوانە بوون بە پارێزگا, ئەوا ئۆتۆماتیكی بەڕێوەبەرایەتی گشتی ڕۆشنبیری و هونەر دەكەینەوە, یەعنی مەبەستم ئەوەیە چەند وەحدەی ئیداری زیادبووە بەپێی صلاٌحیات, دەكرێتەوە, ئیتر پێویست ناكات ئەوە بڵێین, چونكە ئەگەر ناو لێبنێین زۆر لەسەرمان گران رادەوەستیٚ, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

بەڕێوەبەرایەتی گشتی كتێبخانە گشتییەكان, ئەوە لەكوردیەكان چاك بكەنەوە, وابزانم كە ئەو دوو مودیریەتەمان دانا كارێكی زۆر گەورە بوو, ئەوانی تر مولاٌحەزاتەكان جوابی داوە كاك فەلەكە دین (وەزیری ڕۆشنبیری), فەرموو.

بەڕێز ئارێز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لەبەرئەوەی لەراپۆرتەكە نەهاتووە, لەسەرەتا من بەناوی خۆم قسە دەكەم, ئەگەر بۆم هەیە, لەوەزیر لەدێری ئاخیر هاتووە, دەڵیٚ (حوكمەكانی یاسا بەپرسە لەبەردەم ئەنجومەنی وەزیران بەو ناوەی كە ئەندامێكی هاوكارە لەو ئەنجومەنەدا و بۆی هەیە هەندێك لەدەسەلاٌتەكانی بدات بە بریكاری وەزارت, یان بەڕێوەبەرە گشتیەكان, یان هەریەكێكی بەشیاوی دەزانی لەوەزارەتەدا), من پێم وایە بەڕێوەبەرە گشتییەكان دەسەلاٌتەكانی دیاری كراوە, وەكو وەزیر بەتایبەت صلاٌحیەت ئەدات بە بەڕێوەبەرێكی گشتی, رەنگە بەڕێوەبەری گشتی كێشەی زیاد بكات, لەبەرئەوە من ئەوە بەزیاد دەزانم, تەنیا وەكیل وەزیر صلاٌحیەتی بەپێی قانون دیار نییە, زۆر سوپاس.

بەڕێز فلك الدين كاكەیی/ (وەزیری ڕۆشنبیری):

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

حەقیقەت ئێمە لەوەزارەت یەكەم جار پێش شەش, حەوتساڵ دەسەلاٌتمان ئەدا نەك بە بریكار, بەڵكو بە بریكار و بەڕێوەبەرەكانیش, حەتا بەڕێوەبەرەكانیش تەحدیدمان كردووە, خۆی رەنگە ئەمە باشتر بیٚ, لەیاسادا نییە بەڕێوەبەر دەسەلاٌتی چییە, یەعنی لەیاسا نانووسریٚ, وەزیر بۆی هەیە بەپێی ئەنجومەنی وەزیران دادەنیشن دەسەلاٌت دادەنێن, رەنگە بەیانی دەسەلاٌت بگۆڕیٚ, ئەبیٚ ئەو دەسەلاٌتە بمێنیٚ نەختێك بۆ ئەوەی بەپێی پێویستیەكان دیاری بكریٚ, خۆی لە یاسا نەنووسراوە بەڕێوەبەر چ دەسەلاٌتێكی هەیە, بەلاٌم وەكو گوتم ئێمە لەتەعلیمات لەوەزارەت هەمانە و, بلاٌومان كردۆتەوە, دەسەلاٌتی بریكارمان داناوە, دەسەلاٌتی بەڕێوەبەری گشتی و دەسەلاٌتی بەڕێوەبەرەكانیشمان دیاری كردووە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

نوقتەی نیزام كاك بارزان هەیەتی, فەرموو.

بەڕێز بارزان محمد قادر:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من لەصەحافە خوێندمەوە, وەزارەتی رۆشنبیری صلاحیەتی داوە بە موستەشارێك ئەصڵەن ئیشی ئیستیشاریە, دانرابوو بۆ ئیشی تەحقیقی, بەم نەصە ئەم حاڵەتە دووبارە دەبێتەوە, موستەشارێك ئیشی ئیستیشاری بێت, چۆن دەبێ بۆ ئیشی تەحقیقی دابنرێ لەوەزارەت, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەگەر حالەتێكی وا هەبوو, وەزیر تەحەمول دەكاتن, قانون ناتوانێ لەبەر حاڵەتێكە روودەدات لە جەریدەیە, یان شتێك دەنووسرێ, قانون تەحەمولی ناكات, وەزیری خۆی تەحەمول دەكاتن, ئەگەر دەسەلأتەكەی بدات بەیەكێك كە شیاو نەبێ, بەلأم قانون وەكو وەزارەتەكان وایە, لەكاتی عەمەلی لەوانەیە بیدات بە یەكێك موستەحەقی ئەوەی نەبێ, ئەوە لێرە دەردەچێ خۆی لەتەقیمدا تەحەمولی بڕیاری خۆی دەكاتن, فەرموو كاك ئارێز.

بەڕێز ئارێز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

یەكێ لەئامانجەكانی وەزارەت كردنەوەی كتێبخانەی نیشتیمانییە, لەبەرئەوەی پێم وایە كتێبخانەی نیشتیمانی پێویستە بەڕێوەبەرایەتێكی گشتی هەبێ, ئەوە زیاد بكرێ, بەڕێوەبەرایەتی گشتی كتێبخانەی گشتی, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كتێبخانەی نیشتیمانی سەر بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی كتێبخانەی گشتییە كان دەبێ, فەرموو.

بەڕێز ئارێز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ئەوە پشتیوانی لە رەئیی ڤیان خان و كاك دكتۆریش دەكەم, كە ئەو بەڕێوەبەرایەتی گشتی و چاپ و بلأوكردنەوە نەمێنێ, بەڵكو بەڕێوەبەرایەتی گشتی راگەیاندن و چاپ كردن, پێم وایە هەندێ وردە كاریش دەگرێتەوە, یەعنی ئەو دوو بەڕێوەبەرایەتیە ئەبن بەیەك و, خۆشم پرسیارم هەیە لەوەی ئایا سینەما وای لێهاتووە دەزگایەك, یان بەڕێوەبەرایەتێكی گشتی هەبێ, یەعنی ئەوە پرسیارە لەلای من, بەلأم تێكەڵ كردنەوەی ئەو دوو بەڕێوەبەرایەتییە گشتییە, بەپێویستی دەزانم, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەو مولأحەزەی دوایت حەق نەبوو, لەبەر ئەوەی زۆر لەئەندامانی پەرلەمان ئەهمیەتیان دا بەسینەما, بڕگەیەكی تایبەتیان بۆ دانا, وەكو مەهامی وەزارەت ئیزافەیان كرد, لەبەر ئەوە كەلەوێ ئیزافە كرا, ئەو

بەڕێوەبەرایەتییەش لەسەر مەهامی وەزارەت زۆر دەگونجێتن, مودیرییەی عامە بۆ صەحافە و نەشر, لەهەموو ولأتاندا بایەخێکی زۆری پێدراوە, مودیریە عامەی هەیە, لەبەر ئەوە ئیلغاکردنی بۆشایەك پەیدا دەکاتن, ئەی ئەو هەموو ئیشە زۆرە کێ بیکاتن و, هەندێ تایبەتمەندی خۆی هەیە, ئەگەر موناقەشە نەما, تەواوبوو ماددەکە بەو تەعدیلاتەی کە کرا, دوو مودیریە عامەش ئیزافە کرا, دەیخەمە دەنگەوە, یەعنی موفقتەرەحی لیژنەی یاسایی, کێ لەگەڵیەتی دەستی بەرزبکاتەوە؟ فەرموون, کێ لەگەڵ نییە, دەستی بەرزبکاتەوە؟ فەرموون, بەکۆی دەنگ قبوڵ کرا, زۆر سوپاس, بڕۆ سەر ماددەی تر, فەرموو.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێش ئەوەی بچینە سەر ماددەی پێنجەم, لیژنەی یاسایی ماددەیەکی وەکو وەزارەتەکان دیکە, پێشنیاری کردیە کە زیاد بکرێ, ئەگەر ماوەم بدەن بۆتان بیخوێنمەوە:

لیژنە پێشنیاز دەکات ماددەیەك بخرێتە سەر پرۆژەکە بەزنجیرەی ماددەی چوارەم و بەم جۆرەی خوارەوە:

وەزارەت ئەنجومەنێکی راوێژکاری دەبێت و لەمانە پێك دێت:

1-وەزیر: سەرۆکە.

2- بریکاری وەزارەت: ئەندامە و لەکاتی ئامادەنەبوونی وەزیر سەرۆکایەتی ئەنجومەن دەکات.

3- راوێژکاران: ئەندامن.

4- بەڕێوەبەرە گشتییەکانی وەزارەت: ئەندامن.

5- هەر شارەزایەکی پسپۆڕی شیاو لەناو وەزارەت یا دەرەوەی وەزیر هەڵێ دەبژێرێ: ئەندامە.

6- نوێنەری وەزارەتەکانی پەیوەندیدار لەسەر بانگهێشتی وەزیر: ئەندامن.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تقترح اللجنة اضافة مادة الى المشروع بتسلسل المادة الرابعة كالآتي:

1-الوزير: رئيسا.

2- وكيل الوزارة: عضوا ويرأس المجلس في حالة غياب ا لوزير.

3- المستشارون: اعضاء.

4- المدراء العامين في الوزارة: اعضاء.

5- اي خبير اختصاصى مناسب من داخل الوزارة او خارجها يختاره الوزير: عضوا.

6- ممثلي الوزارات ذات العلاقة بدعوة من الوزير: اعضاء.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو ماددەیە لەلایەن لیژنەی یاسایی موفقتەرەحە, لەپرۆژەی یاسای هەموو وەزارەتەکان ئیزافەی لەسەرکرا, دانانی مەجلسی ئیستیشاریە, هەموو وەزارەتەکان وا هاتووە, تەنیا ئەوە نەبێ کە وەزارەتەکان تەحدید

نەکراوە, بۆ ئەوەی ئەو دانیشتنە وەزیر تەحدیدی دەکات, کام وەزیر پەیوەندیدارە, ئەگەر قسەی لەسەر نییە, دەیخەمە دەنگەوە, ئەو موقتەرەحەی لیژنەی یاسایی, بۆ زیاد کردنی ئەو ماددەیە, کێ لەگەڵ ئەو موقتەرەحەیە, دەستی بەرزبکاتەوە؟ فەرموون, کێ لەگەڵ نییە, دەستی بەرزبکاتەوە؟ فەرموون, بەکۆی دەنگ قبوڵ کرا, بڕۆ سەر ماددەی دواتر, فەرموو.

بەڕێز دلێر محمد شریف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی پێنجەم:

وەزیر بۆی هەیە بەڕێوەبەرایەتی یا بەشی تازە لە نوێ دابەمەزرێنێ یان لێکیان بدات یاخود هەڵیان بوەشێنێتەوە لەکاتی پێویست لەناو پێکهاتەکانی وەزارەتدا.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێنجەم/ ئەوەی پەیوەندی بە ماددەکانی پێنجەم و شەشەمەوە هەیە، ئەوا لیژنە پێشنیاز دەکات لێك بدرێن لەناو یەك ماددە دا و بە زنجیرەی ماددەی پێنجەم و بڕگەیەکی تری بخرێتە سەر و بەم جۆرە دابڕێژرێتەوە:-

ماددەی پێنجەم

یەکەم: کاروتایبەتمەندیەکانی پێکهاتەکانی وەزارەت بە پێڕەو دەسنیشان دەکرێن.

دووەم: وەزیر بۆی هەیە بەڕێوەبەرایەتی یان بەش یان هۆبەی وەزارەت لە نوێ دابنێ یان لێکیان بدات یاخود هەڵیانوەشێنێتەوە بە پێی پێویستی کارەکانی وەزارەت لەکاتی پێویست دا.

سێیەم: وەزیر بۆی هەیە ڕێنمایی پێویست بۆ ئاسانکاری جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربچووێنێ.

بەڕێزان ئەوەش وەکو هەموو وەزارەتەکانی تر کردوومانە بەیەك ماددە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

یەکەم/ لێژنەی یاسایی ئیقتیراح دەکات, هەردوو مادەکە بێتە یەك ماددە, وەکو هەموو وەزارەتەکان, چونکە مودیریەتەکان دەسەلاَتی وەزارەت خۆیەتی نامێنێ, دووەم/ وەزیر بۆی هەیە دەمج و هینەکان بکاتن و, تەعلیمات دەربهێنێ, وەکو هەموو وەزارەتەکانە, باوەڕناکەم کەس موناقەشەی هەبێ, دەیخەمە دەنگەوە, کێ لەگەڵ ئەو موقتەرەحەیە, دەستی بەرزبکاتەوە؟ فەرموون, کێ لەگەڵ نییە, دەستی بەرزبکاتەوە؟ فەرموون, بەکۆی دەنگ وەرگیرا, ئەو دەنگدانە لەسەر دەمج کردنی هەردوو ماددە بوو, ئێستا ماددەکە خۆی دەخەمە دەنگەوە, کێ لەگەڵ ئەو ماددەیە, دەستی بەرزبکاتەوە؟ فەرموون, کێ لەگەڵ نییە, دەستی بەرزبکاتەوە؟ فەرموون, ماددەکە بەکۆی دەنگ قبوڵ کرا, بڕۆ ماددەی تر, فەرموو.

بەڕێز دلێر محمد شریف:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی حەوتەم: وەزیر بۆی هەیە هەندێ لە دەسەلأتەكانی بداتە ئەو كەسەی كە شیاوە لەناو كارمەندانی وەزارەتدا.

بەڕێز عبدالكریم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەوەی پەیوەندی بە ماددەی حەوتەمەوە هەیە لە پڕۆژەكەدا، ئەوا لیژنە پێشنیاز دەكات هەڵوەشێتەوە چونكە زیادە و چەمكەكەی لە داڕشتنە نوێیەكەی پێناسەكردنی وەزیر لە ماددەی سێیەمی ئەم ڕاپۆرتەدا هاتووە.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەو ماددەیە موقتەرەحی لیژنەیە, قانونە ئیلغا بكرێ, لەبەرئەوەی بۆتە بڕگەیەك لە ماددەی پێشوو تر, ئەو موقتەرەحە دەخەمە دەنگەوە, كێ لەگەڵ ئەو ماددەیە, دەستی بەرزبكاتەوە؟ فەرموون, كێ لەگەڵ نییە, دەستی بەرزبكاتەوە؟ فەرموون, بەكۆی دەنگ ئەوەش ئیلغا كرا, بڕۆ ماددەی دواتر, فەرموو.

بەڕێز عبدالكریم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لێژنە پێشنیاز دەكات ماددەیەك بە زنجیرەی ماددەی شەشەم بخرێتە سەر یاساكە و بەم شێوەیە دابرێژرێتەوە:

ماددەی شەشەم:

یاسای ژمارە (11)ی ساڵی 1992ی وەزارەتی رۆشنبیری و هەمواركردنی یاسای ژمارە (6)ی ساڵی 1998ی هەڵدەوەشێتەوە.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەمە تەبیعیە, تەحصیل حاصڵە, ئەم یاسایە كە دەرئەچێت, یاسای پێشوو هەموار كرایە, بە قانون كرایە ئیلغا بكاتەوە, موقتەرەحی لیژنەی یاسایی بۆ ئیلغای قانونی وەزارەتی سەقافەی ژمارە (11)ی ساڵی 1992, تەعدیلەكەشی رەقەم (6) ساڵی 1998, كێ لەگەڵ موقتەرەحی لیژنەی یاساییە, دەستی بەرزبكاتەوە؟ فەرموون, كێ لەگەڵ نییە, دەستی بەرزبكاتەوە؟ فەرموون, ئەوەش بەكۆی دەنگ قبوڵ كرا, فەرموو بۆ ماددەی دواتر.

بەڕێز دلێر محمد شریف:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

كار بەهیچ دەقێك ناكرێ گەر لەگەڵ حوكمەكانی ئەم یاسایە ناكۆك بێت.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەوەی پەیوەندی بە ماددەی هەشتەمی پڕۆژەكەوە هەیە، كە دەبێتە ژمارە ماددەی حەوتەم، لیژنە پێشنیاز دەكات بەم شێوەیە دابڕێژرێتەوە :-

ماددەی حەوتەم:

كار بە هیچ دەقێكی یاسایی یان بڕیارێك ناكرێ ئەگەر لەگەڵ حوكمەكانی ئەم یاسایە ناكۆك بێت.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەم ماددەیەش وەكو ماددەی پڕۆژەكانی وەزارەتەكانی تر كە پەسند كرا, ئەو موقتەرەحی لیژنەی یاسایی بەم شێوەیەی كە خوێندرایەوە دەیخەمە دەنگەوە, كێ لەگەڵ ئەو ماددەیە, دەستی بەرزبكاتەوە؟ فەرموون, كێ لەگەڵ دا نییە, دەستی بەڕزبكاتەوە؟ فەرموون, بە كۆی دەنگ قبوڵ كرا, بڕۆ سەر ماددەی دواتر, فەرموو.

بەڕێز دلێر محمد شريف:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی نۆیەم:

پێویستە وەزیری پەیوەندیدار و تایبەتمەندەكان حوكمەكانی ئەم یاسایە جێبەجێ بكەن.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەوەی پەیوەندی بە ماددەی نۆیەمی پڕۆژەكەوە هەیە كە دەبێتە ژمارەی ماددەی هەشتەم، ئەوا لیژنە پێشنیاز دەكات بەم شێوەیە دابڕێژرێتەوە :-

ماددەی هەشتەم: پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەكان حوكمەكانی ئەم یاسایە جێبەجێ بكەن.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

موقتەرەحی لیژنەی قانونی لەسەر ئەو ماددەیە دەخەمە دەنگەوە, كێ لەگەڵ ئەو ماددەیە, دەستی بەرزبكاتەوە؟ فەرموون, كێ لەگەڵ دا نییە, دەستی بەرز بكاتەوە؟ فەرموون, بە كۆی دەنگ قبوڵ كرا, بڕۆ ماددەی تر, فەرموو.

بەڕێز دلێر محمد شريف:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەم یاسایە لە رۆژی بڵاوكردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وەقائیعی كوردستان) جێبەجێ دەكرێ.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی پەیوەندی بە ماددەی دەیەمی پرۆژەکەوە هەیە کە دەبێتە ژمارەی ماددەی نۆیەم ئەوا لیژنە پێشنیاز دەکات بەم جۆرە دابڕێژرێتەوە:-

ماددەی نۆیەم:

ئەم یاسایە لەڕۆژی دەرچوونیەوە جێبەجێ دەکرێ و لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقائعی کوردستان) بلاّودەکرێتەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

موقتەرەحی لیژنەی قانونی بۆ ماددە نۆ دەخەمە دەنگەوە, کێ لەگەڵ ئەو ماددەیە, دەستی بەرزبکاتەوە؟ فەرموون, کێ لەگەڵ دا نییە, دەستی بەرزبکاتەوە؟ فەرموون, بە کۆی دەنگ قبوڵ کرا, ئەسبابی موجبەکەی بخوێنەوە, فەرموو.

بەڕێز دلێر محمد شریف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هۆیە پێویستیەکانی دەرچوواندنی ئەم یاسایە

سەبارەت بەو پەرەسەندنەی کە لە بوارە هونەرییەکاندا لەهەرێمی کوردستانی عێراق لە رووی چەندی و چۆنیەوە هاتۆتە ئاراوە و لە پێناوی فەراهەمکردنی پێویستی و یستە بنچینەییەکان بۆ درێژەدان بەو پەرەسەندنە و کاراکردنی بەرەو باشتر چوونی و بۆ رۆیشتن لەگەڵ ئارەزووی حکومەتی هەرێمی کوردستانی عێراق شان بەشانی بزووتنەوەی رۆشنبیری لە دەوڵەتە دراوسێکان بەتایبەتی و جیهان بەگشتی ئەم یاسایە دەرچووێنرا....

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە دوایشدا ئەوەی پەیوەندی بە هۆیە پێویستیەکانی دەرچوونی یاساکەوە هەیە ئەوا لیژنە پێشنیاز دەکات بەم جۆرە دابڕێژرێتەوە :-

هۆیە پێویستیەکانی دەرچوواندنی ئەم یاسایە

سەبارەت بەو پەرەسەندنانەی کە لە بوارەکانی رۆشنبیری و هونەری و ڕاگەیاندن لە هەرێمی کوردستان-عێراق ڕوویانداوە و لە پێناوی فەراهەمکردنی پێویستیە بنەڕەتیەکانی بۆ بەردەوام بوونی ئەو پەرەسەندنانە و کارارکردنیان بەرەو باشتر و بۆ ڕۆیشتن لەگەڵ هیوا و ئاواتی گەلی کوردستان لە خۆگونجاندن لەگەڵ ئەو بوارانەی لە ناوچەکەدا بەشێوەیەکی تایبەتی و جیهان بە شێوەیەکی گشتی و سەبارەت بە لێکردنەوەی فەرمانگەکانی وەرزش و لاوان و شوێنەوارەکان لە وەزارەت و بۆ دووبارە